

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΕΤΟΣ Α.

ΤΕΥΧΟΣ ΙΓ'.

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΗ 4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1880.

ΣΠΟΡΔΑΙΑ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ληξάσης ἤδη τῆς πρώτης ἐξαμηνίας παρακα-
λοῦμεν ἐπιμύονως τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις συν-
δρομητάς τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ τοὺς μὴ πλη-
ρόσαντας εἰσέτι τὰς συνδρομὰς αὐτῶν, καὶ ἰδίᾳ
τοὺς ἐν Λαρίσσει, Προύσῃ καὶ Βιέννῃ, ὅπως ἀποστεί-
λωσιν ἡμῖν ἀπ' εὐθείας τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν. Ἐλ-
πίζομεν ὅτι οἱ κύριοι οὗτοι θὰ θελήσωσι νὰ λά-
βωσιν πλέον ὑπ' ὄψιν αὐτῶν τὰς ἐκτάκτους δα-
πάνας ἃς ἀπαιτεῖ ἡ τακτικὴ τοῦ ἡμετέρου πε-
ριοδικοῦ ἐκδόσις καὶ τὴν δυσχερῆ θέσιν εἰς ἣν
περιάγει ἡμᾶς ἡ περαιτέρω ἐκμέρους αὐτῶν κα-
θυστέρησις τῆς πληρωμῆς τοῦ ἀντιτίμου τῶν ἐπὶ-
σίων αὐτῶν συνδρομῶν.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΡΩΣΟ-
ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.

ὑπὸ Δ. ΣΩΦΡΟΝΙΑΔΟΥ.

—ο—ο—ο—

(Ἴδε τεῦχος ΙΒ'.)

Η ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ
ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ.

Τὰ δίκαια τῆς ρουμανικῆς ἡγεμονίας δὲν ἐσε-
βάσθησαν ὡς ἔδει ὑπὸ τῆς ρωσικῆς διπλωμα-
τίας.

Καὶ ὁμως ὁ λαὸς οὗτος πρὸς ὃν ὁ στρατηγὸς

Ιγνατιέφ καὶ οἱ ἐταῖροι αὐτοῦ οὕτως σκληρῶς προσηνέχθησαν ἦτον ἀπὸ δέκα ἤδη ἐτῶν πιστὸς τῆς Ρωσσίας σύμμαχος, κατὰ δὲ τὸν τελευταῖον πόλεμον, κατὰ τὴν ὁμολογίαν αὐτῶν τῶν Ρώσων, λίαν πολύτιμον παρέσχε τῷ ρωσικῷ στρατῷ συνδρομήν.

Ὅπως ἐξηγήσωμεν τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ «Παραρτήματος τῆς Ἱστορίας τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου» τοὺς λόγους δι' οὓς ἡ ἡγεμονία αὕτη ἀφροσιώθη τῇ Ρωσίᾳ παρακχλῶμεν αὐτοῖς ὅπως μᾶς ἐπιτρέψωσι νὰ φανῶμεν ὀλίγον ἱστορικὸν καὶ στρέψωμεν ὀλίγας σελίδας τῆς Συγχρόνου ἱστορίας.

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου οἱ ρουμῶνοι πατριῶται ὠνεύρωττον τὴν σύστασιν ὁμορουμανικοῦ κράτους περιλαμβάνοντες τὴν Μολδαβίαν, τὴν Βλαχίαν, τὴν Βασσαραβίαν, τὴν Βουκοβίαν καὶ τὴν Τρανσυλβανίαν. Πλὴν πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ λαμπροῦ τούτου σχεδίου κατενόησαν ὅτι εἶχον ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς μιᾶς τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων· τὰ ὅπλα τῶν ἐνθέρμων τούτων πατριωτῶν ἐστράφησαν φυσικῶς πρὸς τὴν Ρωσίαν, ἣν ἐθεώρουν ὡς μέλλουσαν νὰ καταστρέψῃ διαδοχικῶς τὴν Τουρκίαν καὶ Αὐστρίαν καὶ προβῇ εἰς τὴν χειραφέτησιν ἀπασῶν τῶν τῆς Τουρκίας χριστιανικῶν ἐθνηκοτήτων.

Μετ' οὐ πολὺ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ρουμανικοῦ ὑπουργείου ἀνέλαθεν ὁ κ. Βρατιάνος, ὅστις μετὰ τοῦ Mazzini καὶ Ledru-Rollin ἦτον ἐν τῶν ἐνθερμότερων μελῶν τῆς Κοσμοπολιτικῆς Ἐπαναστατικῆς Ἑταιρίας· ὁ κ. Βρατιάνος δὲν ἐβράδυνε νὰ καταστῇ τὸ πειθηνιώτερον τοῦ πρίγκηπος Γορτσακῶφ ὄργανον, ἀπὸ δὲ τοῦ 1868 ἐπῆλθε συνεννόησις μυστικὴ καὶ ἀπόκρυφος μεταξὺ Βουκουρεστίου καὶ Πέτρουπόλεως. Ὁ πρῶτος καρπὸς τῆς συνεννοήσεως ταύτης ἦτο τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα, εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ ὁποίου οὕτως ἐνεργὸν ὁ κ. Βρατιάνος ἔλαβε μέρος. Οὐδεὶς πιστεύομεν ἐλησμόνησε τὴν πληθύν ἐκείνην τῶν βουλγαρικῶν ἐπαναστατικῶν κομητάτων ἅτινα ὁργανοῦντο οὕτως πυρετωδῶς καθ' ἅπασαν τὴν Ρουμανίαν καὶ ἅτινα ἠνεύχοντο, ἵνα μὴ εἰ-

πώμεν ὅτι καὶ συνετέλει εἰς τὴν σύστασιν αὐτῶν, ἡ τοῦ κ. Βρατιάνου κυβερνήτης.

Ἐν τούτοις ἡ εὐρωπαϊκὴ διπλωματία κατενόησεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸν σκοπὸν εἰς ὃν ἀπέβλεπον αἱ ὀπισθοβούλοι ἐνέργειαι τῶν κομητάτων τούτων. Ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ἀγγλία ἰδίᾳ ἐποιήσαντο αὐστηράς περὶ ὑπάρξεως τῶν ἐπαναστατικῶν τούτων ἐταιριῶν ἐν Βουκουρεστίῳ παραστάσεις. Πλὴν ὁ πρίγκηψ Γορτσακῶφ ἀνέλαβε λίαν ἐνθέρμως τὴν υπεράσπῃσιν τῆς ρουμανικῆς κυβερνήσεως. Δυστυχῶς ὁ χῶρος δὲν μᾶς ἐπιτρέπει ὅπως παραθέσωμεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν τὴν διακοίνωσιν ἣν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὁ πρίγκηψ Γορτσακῶφ ἀπηύθυνεν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17 Δεκεμβρίου 1868 τῷ ἐν Λονδίνῳ ρώσῳ πρεσβευτῇ κ. Δὲ Βρουνῶφ καὶ ἐν ἣ παρίστα τοὺς νέους αὐτοῦ συμμάχους ὡς τὸ παράπαν ἐνεχομένου εἰς τὴν ὑπαρξίν τῶν ἐπικινδύνων διὰ τὴν Τουρκίαν τούτων κομητάτων.

Μετὰ δύο ἀκριβῶς ἔτη ἐξεργύγνωτο ὁ γαλλο-γερμανικὸς πόλεμος· ἡ Ρωσία καὶ ἡ Ρουμανία ἔκριναν ὡς ἐπελθοῦσαν τὴν στιγμὴν ἵνα πραγματοποιήσῃ ἐκάστη τὰς ἐλπίδας τῆς. Ἡ ταχύτης ὅμως τῶν γεγονότων ἐματαίωσε τοὺς ὑπολογισμοὺς ἀμφοτέρων. Οὕτως ἡ Ρωσία περιορίσθη ὅπως ἀκυρώσῃ τὸν περὶ ἐξουδετερώσεως τοῦ Εὐξείνου ὅρον τῆς Παρισίνης συνθήκης, τῇ δὲ Ρουμανίᾳ συνέστησε φρόνησιν καὶ ὑπομονήν.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον τέλος τοῦ 1876 ἤρξατο ὁ τουρκοσερβικὸς πόλεμος· κατὰ ταύτην ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν ὁ κ. Βρατιάνος μετέβη εἰς Λειβαδίαν ὅπως καθυποβάλῃ τὰ σκεδάσματα αὐτοῦ τῷ αὐτοκράτορι Ἀλεξάνδρῳ· ὁ ρουμῶνος ὑπουργὸς ἔσχε τότε μετὰ τοῦ Τσάρου καὶ τοῦ ἀρχικαγκελαρίου αὐτοῦ μυστικὰς συνδιασκέψεις αἵτινας ὁμῶς, ὡς πάντα τὰ διπλωματικὰ ἀπόρρητα, δὲν ἐβράδυναν μετ' οὐ πολὺ νὰ γνωσθῶσι παρὰ σύμπαντος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου.

ὑπὸ τὴν ἐπίρρειαν τῆς λύπης καὶ ζῆλτος ἀγανακτήσεως ἦν ἐπροξένησε τῇ ρουμανικῇ κυβερνήσει ἡ συνθήκη τοῦ Ἀγίου Στεφάνου δὲν ἐδίστασεν αὕτη νὰ ἐκμυστηρευθῇ εἰς τὰς ρουμανικὰς Βουλὰς πάντας τοὺς μυχίους αὐτῆς σκοποὺς καὶ ἐκθέσῃ αὐταῖς καὶ τὰ μᾶλλον ἀπόκρυ-

φα τῶν σχεδίων της· πρὸς ὑποστήρηξιν δὲ τῶν μυστηριωδῶν αὐτῆς ἀνακοινώσεων καθυπέβαλε πρὸ τῶν ὁμμάτων τῶν ρουμούνων βουλευτῶν πάντα τὰ πρὸς ταύτας σχετιζόμενα διπλωματικά ἔγγραφα, ἅτινα μέχρι τοῦδε ἐτήρει μυστικά· τὰ ἔγγραφα δὲ ταῦτα, ἅτινα ὡς ἐκ τῆς μεγίστης αὐτῶν σπουδαιότητος ἀνέγνωμεν τότε ἐν ταῖς ἐφημερίσι μετὰ μεγίστης προσοχῆς, παρέχουσιν ἡμῖν ἀπάσας τὰς ἀπαιτούμενας πληροφορίες ὅπως δυνηθῶμεν νὰ ἀφηγηθῶμεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν ὅσον ἐνεστὶν ἀκριβῶς τὸ ἱστορικὸν τῆς κατὰ τὸν τελευταῖον ρωσσοτουρκικὸν πόλεμον ρωσσο-ρουμανικῆς συμμαχίας.

Ἐκ τῆς τροπῆς ἣν ἐλάμβανον τὰ γεγονότα ἡ Ρουμανία ἠννόησεν ὅτι ἡ Ρωσσία δὲν ἤθελε βραδύνει νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμον, ἡ δὲ διακαεστέρα αὐτῆς ἐπιθυμία ἦτον ὅπως συμμετάσχη καὶ αὕτη τοῦτου.

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1877, ἐν ᾧ εἰργάζετο εἰς σέτι ἡ συνδιάσκεψις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ρῶστος διπλωμάτης ἀπεστέλετο μετ' ἐκτάκτου ἀποστολῆς εἰς Βουκουρέστιον· ὁ διπλωμάτης οὗτος ἦτον ὁ κ. Δὲ Νελιδῶφ, αὐτὸς οὗτος ὅστις ὑπέγραψε βραδύτερον μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Ἰγνατιέφ τὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου συνθήκην. Ὁ κ. Νελιδῶφ ἐκόμιζε σχέδιον συμβάσεως ἀφορώσης τὴν διὰ Ρουμανίας διάβασιν τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων καὶ τὴν ἐν αὐτῇ διαμονὴν των μέχρις οὗ ἐπιτελεσθῇ ἡ τοῦ Δουνάβεως διάβασις. Τὸ σχέδιον τοῦτο περιεῖχε ὅρον τινα λίαν ὀρόφειον καθ' ὃν ἡ ἀκεραιότης τοῦ ρουμανικοῦ ἐδάφους ἦτον ἡγγυημένη «κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου». Ἐκ τῆς φράσεως ταύτης οἱ ρουμάνοι ἐμάντευσαν ἀμέσως τοὺς σκοποὺς τῆς συμμαχου αὐτῶν, διὸ ἔσπευσαν νὰ ἀπευθυνθῶσι πρὸς τὰ εὐρωπαϊκά ἀνακτοδοῦλια καὶ ἐκζητήσωσι τὴν προστασίαν αὐτῶν. Ἐν τούτοις δὲν ἐβράδυνον νὰ κατανοήσωσιν ὅτι ἡ Εὐρώπη, ἥτις ἐπέτρεπε τὸν κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμον, οὐδεμίαν ἠσθάνετο διαθέσιν ὅπως ἀναλάβῃ νὰ ὑπερασπισθῇ διὰ τῶν ὀπλῶν τὴν οὐδετερότητα τῆς ἡγεμονίας ταύτης.

Τὸν ἀπρίλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπέστη τέλος ἡ κρίσιμος στιγμή· Ὁ ρωσικὸς στρατὸς ἔλαβε

διαταγὴν νὰ διέλθῃ τὸν Προῦθον, ἡ δὲ ρωσικὴ κυβέρνησις ἐνετείλατο τῷ παρὰ τῇ αὐλῇ τοῦ ἡγεμόνος Καρόλου ἀπεσταλμένῳ αὐτῆς ὅπως ὑπογράψῃ ἀμέσως τὴν μετὰ τῆς Ρουμανίας σύμβασιν τὴν ἀναφερομένην εἰς τὴν δι' αὐτῆς διάβασιν τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ καὶ ἐγγυηθῇ ἐν αὐτῇ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ρουμανικοῦ ἐδάφους ἄνευ οὐδενὸς περιορισμοῦ.

Ἡ σύμβασις αὕτη ὑπεγράφη τὴν 5 Ἀπριλίου. Δὲν θεωροῦμεν δὲ περιττὸν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὸ δεύτερον τῆς ρωσσο-ρουμανικῆς ταύτης συμβάσεως ἄρθρον ὅπερ ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Ὅπως μὴ ἀναφυῇ διὰ τὴν Ρουμανίαν κίνδυνός τις ἐκ τῆς διὰ τοῦ ἐδάφους αὐτῆς διαβάσεως τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων, ἡ κυβέρνησις τῆς Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσιῶν ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διασώσῃ καὶ ποιήσῃ σεβαστὰ τὰ πολιτικὰ δίκαια τοῦ ρουμανικοῦ κράτους τὰ πηγάζοντα ἐκ τῶν προγενεστέρων συνθηκῶν καὶ νὰ διατηρήσῃ καὶ ὑπερασπισθῇ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Ρουμανίας.»

Οὐδὲν εὐκρινέστερον καὶ κατηγορηματικώτερον τοῦτου. Οἱ ρουμάνοι ἐνόμισαν ἑαυτοὺς ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ· πλὴν τὰ γεγονότα κατέδειξαν ὅτι οἰκτρῶς ἠπατῶντο.

Οἱ ρῶσσοι διῆλθον διὰ τοῦ ρουμανικοῦ ἐδάφους καὶ ἐπέτυχον τὴν διάβασιν τοῦ Δουνάβεως. Ἡ Ρουμανία προέβη τότε εἰς τὴν προκήρυξιν τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς καὶ προέτεινε τῇ Ρωσίᾳ ὅπως συμμετάσχη καὶ ὁ στρατὸς αὐτῆς τοῦ κατὰ τῶν Τούρκων πολέμου. Ὁ πρίγκηψ Γορτσάκωφ ἐθεώρησεν ὡς λίαν τολμηρὸν τὸ διάδημα τοῦτο τῆς ρουμανικῆς ἡγεμονίας· ἡ ρωσικὴ διπλωματία προετίθετο νὰ ἀπελευθερώσῃ τὴν Ρουμανίαν μετὰ τὸν πόλεμον καὶ καταπλήξῃ οὕτω διὰ τοῦ δώρου τοῦτου τὴν προστατευομένην της. Ὅσον δὲ τὰς περὶ στρατιωτικῆς συμμετοχῆς ἐκ μέρους τοῦ ρουμανικοῦ ὑπουργείου γενομένας προτάσεις, οἱ ρῶσσοι ἀπεδέξαντο ταύτας μετὰ μεγίστης ψυχρότητος. Δὲν ἀπέκρυπτον δὲ ὅτι τὸν ρουμανικὸν στρατὸν ἐθεώρουν ὡς βαρεῖαν ἀποσκευὴν ἣν θὰ ἠναγκάζοντο νὰ σύρῳσιν ἀσκόπως μετ' αὐτῶν. Οὕτως ἐπεθύμουν νὰ συγχωνεύσωσι τοῦτον ἐν τοῖς συντάγμασιν αὐτῶν. Πλὴν ὁ

ἡγεμῶν Κάρολος ἀντίστατο καὶ ἐπέμενε ζητῶν ἀνεξάρτητον ἀρχηγίαν.

Τὰ πράγματα διετέλουν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ὅποτε ἐπῆλθον ἐν Ἀσίᾳ ἐνώπιον τοῦ Κάρος καὶ ἐν Εὐρώπῃ ἐνώπιον τῆς Πλέθνας αἱ φοβικῶδεις ἐκείναι διὰ τὸν ρωσσικὸν στρατὸν καταστροφαί. Οἱ ρῶσσοι ἐνόμισαν ἑαυτοὺς ἀπωλεσθέντας καὶ ἐσπευσαν νὰ ἐπικαλεσθῶν τὴν συνδρομὴν τῶν

ρουμούνων, ἣν τὴν προτεραίαν μετὰ τοσαύτης περιφρονήσεως ἤρνοῦντο.

Ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν δὲ ζωηρᾶς καταπλήξεως ὁ Μ. Δούξ Νικόλαος ἀπηύθυνεν ἐκ Πλέθνας γαλλιστὶ τὸ ἐπόμενον βραχὺ μὲν πλήν ἐκφραστικὸν πρὸς τὸν ἡγεμόνα Κάρολον τηλεγράφημα:

« Σπεύσατε πρὸς βοήθειάν μας. Διέλθετε τὸν Δούναβιν ὅπου θέλετε, ὅπως θέλετε καὶ ὑπὸ οἱ-

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΙΓΝΑΤΙΕΦ.

ουτὸδήποτε ὅρους θέλετε, πλὴν μὴ ἀπωλέσητε οὔτε στιγμήν. Οἱ Τούρκοι μᾶς καταστρέφουν· ὁ ἀγὼν ἡμῶν ἀπώλλετο.»

Ἐν τινι ἰδιοχείρῳ αὐτοῦ ἐπιστολῇ ὁ στρατηγὸς Τοτλέβεν ὁμολογεῖ ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν δὲν ὑπῆρχον πρὸ τῆς Πλέθνας εἰμὴ μόνως 40,000 ρῶσσοι, ἐνῷ ἐντὸς αὐτῆς ὑπῆρχον πλείονες τῶν 60,000 τούρκων. Ἡ τύχη τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ ἐξηρτάτο ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἐκ

τινος ἐξόδου τοῦ Ὀσμὰν πασσᾶ· οὐδεμίᾳ λοιπὴν ὑπελείπετο ἀμφιβολία ὅτι μεγάλως ἐδοθήθησεν αὐτὸν ὁ στρατὸς τοῦ ἡγεμόνος Καρόλου.

Οἱ ἀναγνῶσται τῆς « Ἱστορίας τοῦ Ρωσσο-τουρκικοῦ πολέμου » ἀνέγνωσαν ἐν αὐτῇ τὸ πῶς κατὰ τὴν κρίσιμωτάτην ταύτην διὰ τὸν ρωσσικὸν στρατὸν στιγμήν, οἱ ρουμούννοι ἐσπευσαν νὰ διαβῶσι τὸν Δούναβιν καὶ μεθ' ἱπποτικῆς γενναιότητος προσέλθωσιν εἰς βοήθειαν αὐτοῦ. Οὐ-

δέναν ἠθέλησαν νὰ διατυπώσωσιν ὄρον, οὐδεμίαν ἀπαίτησιν, ἀλλὰ διὰ τοῦ τακτικοῦ καὶ καρτε-
 ρικοῦ αὐτῶν στρατοῦ οὕτως ἐνεργὸν ἔλαβον μέ-
 ρος καὶ τοσοῦτον εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Πλέβνας
 συνετέλεσαν.

Ἐπεδείξαντες τοσαύτην ἀνδρείαν ἦν οὐδεὶς
 ὑπέθετε νὰ ἐνυπάρχῃ ἐν αὐτοῖς, οἱ ρουμῶνοι ἐ-
 φαίνοντο μεγίστην ἔχοντες ἐμπιστοσύνην ἐπὶ τοῦ
 τεβασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ μεγάλου
 ἐκείνου ἔθνους εἰς τὴν ἐπίμονον πρόσκλησιν τοῦ
 ὁποίου ὑπείκοντες συμμετέσχον τοῦ πολέμου.
 Ἐν τούτοις δὲν παρῆλθε πολὺς χρόνος καὶ οἱ
 ρουμῶνοι ἠννόησαν ὅτι οὐδεμίαν εἶχον νὰ ἀπο-
 καρποθῶσιν ὠφέλειαν ἐκ τῆς εἰς τὸν πόλεμον
 τοῦτον συμμετοχῆς των.

Κατὰ τὴν μακρὰν αὐτοῦ κατὰ τὸ θέρος τοῦ
 1877 ἐν Βουκουρεστίῳ διαμονὴν ὁ πρίγκηψ Γορ-
 τσακῶφ ἐποίησατο τοῖς ρουμῶνοις πολιτικοῖς ἐ-
 λαφράς τινας νύξεις περὶ τῶν τῆς Ρωσσίας σκο-
 πῶν.

« Ὁ Αὐτοκράτωρ — ἔλεγεν ὁ ρῶσσος διπλω-
 μάτης — σταθερὰν ἔχει ἀπόφασιν ὅπως πρὸ τοῦ
 θανάτου αὐτοῦ θέσῃ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ προσφι-
 λοῦς αὐτοῦ πατρὸς τὰ τεμάχια τῆς ἐξευτελεστι-
 κῆς δι' αὐτὸν παρισινής συνθήκης. Πρὸς ἐκπλή-
 ρωσιν δὲ τοῦ υἱικοῦ τούτου πόθου ἀπέβαινεν ἀ-
 παραίτητον ὅπως διαγραφῇ ἐκ τῆς συνθήκης ταύ-
 τῆς ὁ τερατώδης ἐκεῖνος ὅρος καθ' ὃν ἡ Βασσα-
 ραβία παρεχωρήθη τῇ Ρουμανίᾳ. Ἡ διαγραφὴ
 τοῦ ὅρου τούτου — προσέθετεν ὁ πρίγκηψ — οὐδε-
 μίαν ἔχει σημασίαν. Οἱ δὲ ρουμῶνοι οὐδένα θὰ
 ποιήσωσι πάταγον προκειμένου περὶ ἐνὸς οὕτω-
 σιν ἀσημάντου(!) τεμαχίου γῆς. Ἄλλως θὰ τοῖς
 παρεχωρεῖτο εὐρεῖα χώρα ἐκ τῆς ἐτέρας τοῦ
 Δουνάβεως ὁχθῆς. Αἱ δυνάμεις οὐδεμίαν θὰ πα-
 ρεμβάλλωσι δυσχέριαν προκειμένου περὶ τῆς
 πραγματοποιήσεως τοῦ ζωηροῦ τούτου τῆς Ρωσ-
 σίας πόθου, καθότι τὰ πάντα συμφωνήθησαν
 κατὰ τὴν ἐν Ράϊχστατ τῶν τριῶν αὐτοκρατόρων
 συνέντευξιν. »

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΓΚΩΜΑ

— ο —

ΖΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΤΣ ΣΚΥΛΙΤΣΗΣ.

(Πρωτότυπος Σκιαγραφία).

Μετὰ τὰς σκιαγραφίας τοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΑ-
 ΡΙΦΗ καὶ τοῦ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ, τῶν
 κλεινῶν τούτων τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ἐλληνισμοῦ προ-
 στατῶν, ἃς ἐδημοσιεύσαμεν ἐν προηγουμένοις
 τεύχεσι τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ, θεωροῦμεν κα-
 θήκον ἡμῶν ὅπως παράσχωμεν τοῖς ἀναγνώσταις
 τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» καὶ βραχεῖαν σκιαγρα-
 φίαν τοῦ διαπρεποῦς ἐκείνου ὁμογενοῦς, τοῦ ἀ-
 ξιοσεβάστου ἐκείνου ἀνδρὸς ὅστις μεγίστους ἐ-
 πίσης ὑπὲρ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ κατέβαλεν ἀγῶνας
 καὶ ὅστις ἐπίσης κατέστη ἄξιος τῆς εἰλικρινοῦς
 αὐτοῦ εὐγνωμοσύνης καὶ ἐκτιμήσεως τὸν ἄνδρα
 τοῦτον ἐμάντευσαν — ἡμεῖς βέβαιοι — οἱ ἀνα-
 γνῶσταις μας· τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ εὐρίσκεται ἤδη
 εἰς τὰ χεῖλη των· ὁ διακεκριμένος οὗτος ὁμογε-
 νῆς εἶναι· ὁ ΖΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΤΣ ΣΚΥ-
 ΛΙΤΣΗΣ.

Δὲν ἐννοοῦμεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα ἀπάσας
 τὰς φάσεις τοῦ ἐξόχου φιλοπόνου βίου τοῦ ἐθνο-
 φιλοῦς τούτου μεγαπλούτου· περιοριζόμεθα δὲ
 νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ βίος αὐτοῦ ἀποτελεῖ παράδειγ-
 μα ἄξιον πιστῆς μιμήσεως. Ἄν ἐπιθυμῇ τις νὰ
 μάθῃ τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα ἃτινα προκύ-
 πτουν ἐκ τοῦ συνδιασμοῦ τῆς καρτερικῆς καὶ φι-
 λοπόνου ἐργασίας μετὰ τῆς συνετῆς καὶ λελογι-
 σμένης ἐπιχειρηματικότητος, ὁ τοιοῦτος δὲν ἔχει
 παρὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸν βίον τοῦ ΖΑΝΝΗ
 ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΤΣ νὰ μελετήσῃ αὐτόν, νὰ τὸν ἐ-
 ξετάσῃ καθ' ὅλας τὰς λεπτομερείας, καθ' ἀπά-
 σας τὰς ἐπόψεις καὶ ἃς ἡ βέβαιος ὅτι ἐπὶ τέλους
 θὰ καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ πάντα
 δύναται τις νὰ κατορθώσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ
 ὅποτε ἔχῃ τὸ εὐτύχημα νὰ συνδυάζῃ προσηκόν-
 τως τὰς δύο ταύτας πολυτίμους ἀρετάς.

Γράφοντες τὴν σκιαγραφίαν ἑτέρου μεγαπλούτου ὁμογενοῦς τοῦ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΕΦΕΝΔΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ διεκηρύξαμεν ὅτι οὐδόλως παραδεχόμεθα ὅτι τὸ πλουτεῖν εἶναι ἀπλούστατον ζήτημα συγκαιρίας περιστάσεων, τοῦναντίον μάλιστα ὑπεστηρίξαμεν καὶ ὑποστηρίζομεν ὅτι αἱ κολοσσιαῖαι περιουσίαι δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὸ ἀκριδέστερον βαρόμετρον τῆς ἀτομικῆς τοῦ κατόχου αὐτῶν νοημοσύνης καὶ ἡ τρανοτέρα ἔνδειξις τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ἱκανότητος.

* *

Ὁ ΖΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΤΣ ἐγεννήθη ἐν τῇ μικρᾷ μὲν πλὴν θαυμασίῳ ἐκείνῃ νήσῳ ἣτις δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι κατέχει τὸ μονοπωλεῖον τῆς παραγωγῆς τῶν ἐξόχων χαρακτήρων, ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ ἐξ ἧς κατάγονται ἅπαντες οἱ διαπρεπεῖς ἐκεῖνοι Ἕλληνες, οἱ διεσπαρμένοι ἀνὰ πᾶσας τὰς γωνίας τῆς Εὐρώπης καὶ ἀποτελοῦντες διὰ τῆς δραστηριότητος καὶ ἐξόχου αὐτῶν ἐπιχειρηματικότητος τὴν κορωνίδα τοῦ ἑλληνικοῦ τῆς ὑψηλοῦ ἐμπορίου, ἐν τῇ γοητευτικῇ καὶ ἱστορικῇ Χίῳ. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Ζαννῆ Στεφάνοβιτς φέρουσα τὴν προσωνομίαν «Σκυλίτση» ἦτο μία τῶν εὐγενεστέρων καὶ δημοτικωτέρων τῆς νήσου· τὸ δὲ ὄνομα αὐτῆς ἐξασκεῖ μέχρι σήμερον μέγιστον ἐπὶ τῶν ἀπανταχοῦ Χίων γόητρον.

Κατὰ τὰς προμερὰς ἐκείνας σκηνὰς ὧν κατὰ τὸ 1822 ἡ πολυπαθὴς νήσος κατέστη τὸ θέατρον, ἡ οἰκογένεια Σκυλίτση ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς Εὐρώπην, ὁ δὲ Ζαννῆς ἠναγκάσθη ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ γνήσιον αὐτοῦ ἐπώνυμον Σκυλίτση διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Στεφάνου ὅπως μὴ ἦ ἀντικείμενον περαιτέρω κατὰ τοὺς χαλεποὺς ἐκείνους χρόνους καταδιώξεως.

Ἐλθὼν ἐπὶ τέλους καὶ ἐγκατασταθεὶς εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ Ζαννῆς Στεφάνοβιτς κατήρξατο τοῦ ἐμπορικοῦ αὐτοῦ σταδίου, ἐπιδοθεὶς εἰς αὐτὸ μετὰ τῆς ἐκτάκτου ἐκείνου φιλοπονίας ἣτις δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἐστὶ τὸ κυριώτερον αὐτοῦ χαρακτηριστικόν.

Δὲν παρήλθον πολλὰ ἔτη καὶ ὁ Ζαννῆς

Στεφάνοβιτς διὰ τῆς ἐξαιρετικῆς τιμιότητος καὶ θαυμασίου τοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ ἀκεραιότητος ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς παροιμιώδους αὐτοῦ ἐργατικότητος καὶ φιλοπονίας ἀνύψωσε τὸν ἐμπορικὸν αὐτοῦ οἶκον εἰς ἀνωτάτην περιωπὴν καὶ κατέστησεν αὐτὸν τύπον καὶ ὑπογραμμὸν ἐμπορικῆς πίστεως καὶ ἀκριθείας, τιμώσης πράγματι τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

* *

Μία τῶν πολυτιμοτέρων τοῦ Ζαννῆ Στεφάνοβιτς ἀρετῶν, ἐν τῶν μᾶλλον θαυμασίων αὐτοῦ συστατικῶν εἶναι ἡ μεγίστη, ἡ ἐξαιρετικὴ, ἡ παροιμιώδης τολμῶμεν νὰ εἰπώμεν αὐτοῦ μετριοφροσύνη ἣτις ἀποτελεῖ ἀντικείμενον εὐκρινούς θαυμασμοῦ διὰ πάντας τοὺς μελετήσαντας ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν χαρακτήρα τοῦ γηραιοῦ φιλάνθρωπου. Ἐννοεῖ δὲ νὰ συνδράμῃ χωρὶς νὰ ἀκούεται, νὰ ἀνακουρίξῃ χωρὶς νὰ φαίνεται νὰ παρέχῃ τὴν χρηματικὴν αὐτοῦ ἀρωγὴν εἰς τὰς σπουδαίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀνάγκας χωρὶς αἱ ἐφημερίδες μας νὰ διασαλπίζωσι τὰς ἀγαθοεργίας αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου τῆς ἄκρου.

Ὅσάκις ἐν μακρῷ καταλόγῳ συνεισφορῶν τῶν μεγαπλούτων τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσας ὁμογενῶν ὑπερ ἐπιτελέσεως ἑθνικοῦ τινος ἔργου ἀπαντᾷ τις τὴν λέξιν «ἀνώνυμος», δύναται νὰ ᾗ βέβαιος, βεβαιότατος ὅτι ἡ λέξις αὕτη ἐκπροσωπεῖ τὸν ἀληθῆ ἐκεῖνον φιλάνθρωπον, τὸν ἀειμίμητον ἐκεῖνον τοῦ Εὐαγγελίου ἄνδρα ὅστις, πιστὸς ἐκπληρωτὴς τῆς θειασίας τοῦ Θεανθρώπου παραγγελίας ἀμὴ γινῶτο ἡ ἀριστερά, τί ποιῇ ἡ δεξιὰ», ἐπιθυμεῖ ὅπως ἀπάσας αὐτοῦ τὰς πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὰ ἄτομα ἀγαθοεργίας καλύπτει ὑπὸ τὸν πυκνὸν τοῦ ἀωνίου πέπλου, ἐπαρκούμενος ὅσάκις πράττει τὸ ἀγαθὸν εἰς τὴν ἐκτακτὴν ἐκείνην εὐχαρίστησιν, εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ἱκανοποίησιν, ὅτι ἐκπροσωπεῖ, λέγομεν, Ζαννῆν τὸν Στεφάνοβιτς.

* *

ὑπὸ οἰκογενειακὴν ἐποφὴν ἐξεταζόμενος ὁ ΖΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΤΣ ἀποτελεῖ τὸ ἐπίφθονον παράδειγμα πατρὸς ἀναδείξαντος ἀξία ἑαυτοῦ

τέκνα. Οἱ τρεῖς τοῦ διαπρεποῦς τούτου ὁμογενοῦς υἱοὶ — Δημήτριος, Ἰωάννης καὶ Παῦλος — ἐτίμησαν πράγματι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτῶν κατέχοντες μέγα μέρος τῶν ἐξόχων τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἀρετῶν καὶ πλεονεκτημάτων. Δὲν εὐτυχίσσαμεν νὰ γνωρίσωμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς δύο πρώτους τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἅτε ἀπὸ ἐτῶν ἐγκατεστημένους ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνθα ὁμῶς τιμῶσι ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ὁμογενῶν τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα καὶ εἰσὶ πιστοὶ ἀντιπρόσωποι τῆς τιμότητος καὶ ἐκτάκτου τοῦ πατρὸς αὐτῶν φιλοπονίας.

Προκειμένου ὁμῶς περὶ τοῦ τρίτου τοῦ Ζαννῆ Στεφάνοβιτς υἱοῦ, προκειμένου περὶ τοῦ δημοτικοῦ ΗΑΓΛΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΤΣ δυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν πλεῖστας σελίδας τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» ἂν ἀναλάβωμεν νὰ περιγράψωμεν τὰς ἐκτάκτους αὐτοῦ ἀρετὰς καὶ πολυτίμα αὐτοῦ προσόντα. Διὰ τῆς ἐλληνοπρεποῦς αὐτοῦ ἀγωγῆς καὶ γνησίων πατριωτικῶν αὐτοῦ αἰσθημάτων, ὁ Παῦλος Στεφάνοβιτς ἀπέκτησεν ἄλληθεῖς τίτλους ἐπὶ τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης τοῦ ὁμογενοῦς τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσας δημοσίου, καταστάς εἰς τῶν δημοτικοτέρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁμογενῶν. Εἰς τὸ ἐλληνικὸν τῆς ἡμετέρας πόλεως δημόσιον παρουσιάσθη πλέον ἢ ἅπασι εὐκαιρία ὅπως ἐκτιμήσῃ θεόντως τὴν θαυμασίαν αὐτοῦ γενναιότητα καὶ τὰς εἰλικρινεῖς αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ἡμετέρου ἔθνους προθέσεις. Θὰ ἐθεωροῦμεν δὲ ἑαυτοὺς ἐξαιρετικῶς εὐτυχεῖς ἂν ἡδυνάμεθα νὰ ὑποδείξωμεν πολλοὺς ὡς τὸν Παῦλον Στεφάνοβιτς ὁμογενεῖς ὑπὸ τοιούτων ἐμφερούμενους αἰσθημάτων καὶ οὕτως ἐνεργῶν εἰς τὴν ἐπιτελουμένην ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους πνευματικὴν ἀνάπτυξιν λαμβάνοντας μέρος. Πρὶν ἢ δώσωμεν πέρας εἰς τὴν σκιαγραφίαν τοῦ γηραιοῦ τούτου ὁμογενοῦς δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ χαράξωμεν ὀλίγας γραμμὰς περὶ τῆς μσκαρίτιδος συζύγου αὐτοῦ, τῆς καλοκαγάθου καὶ συνετῆς ἐκείνης γυναικὸς περὶ ἧς δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐξῆσε καὶ ἀπέθανεν ὡς μία ἁγία. Ἡ ΕΛΕΝΗ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΤΣ καταγομένη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἦτο μία τῶν ἀνεπτυγμένων ἐκείνων γυναικῶν τῶν πεπρωκισμένων δι' ὑγειοῦς, ὑγειεστάτης κρί-

σεως καὶ φυσικῆς τῆς καρδίας ἀγαθότητος. Ἡ φιλάνθρωπος αὕτη γυνὴ ἐκέκτητο ἐπὶ πάντων τῶν ζητημάτων λίαν ἀνεπτυγμένας ἰδέας. Τὸ δὲ ζωηρὸν καὶ ἀνυπόκριτον πένθος ὃ ὁ θάνατος αὐτῆς ἐπροξένησεν παρ' ἅπασιν τοῖς εὐτυχίσασιν ὅπως γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς ἐξόχους αὐτῆς ἀρετὰς ἐστὶ τρανοτάτη ἐνδείξις τοῦ εἰλικρινοῦς οὐ τινος ἀπήλαυε σεβασμοῦ.

Δίδοντες πέρας εἰς τὴν βραχείαν καὶ ἀτελῆ ταύτην τοῦ ΖΑΝΝΗ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΤΣ σκιαγραφίαν, γνωρίζομεν ὅτι ἡ μετριοφροσύνη τοῦ γηραιοῦ ὁμογενοῦς ἔκ καταξανιστῇ ἐπὶ τοῖς μικροῖς τούτοις καὶ ἐλαχίστοις τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ ἀξίας ἐπαίνοις οἷς ἀπευθύνωμεν εἰς τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, πλὴν ἡμεῖς ἐθεωρήσαμεν ὅτι ἀνταποκρινόμεθα πρὸς μίαν τῶν ζωηροτέρων τοῦ ἡμετέρου δημοσίου ἐπιθυμιῶν παρέχοντες αὐτῷ ἔστω καὶ ἀτελῆ ἠθικὴν εἰκόνα τοῦ ἀξιοσεβάστου τούτου ἀνδρός, τοῦ διαπρεποῦς καὶ πολυτίμου τούτου ὁμογενοῦς.

ΦΥΣΙΣ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΚΑΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.

Οἱ χαρακτηρίζοντες τὴν γυναῖκα ὡς τὸ μέγιστον τῆς φύσεως αἰνίγμα, καὶ ὡς τὸ ζῶν τοῦ κόσμου μυστήριον· οἱ ἰσχυριζόμενοι ὅτι δύναται τις τὸ πολὺ νὰ ὀρίσῃ τί ἐστὶν ἐρωμένη, σύζυγος, μήτηρ, ἀδελφὴ, οὐδεὶς ὁμῶς δύναται νὰ εἴπῃ τί ἐστὶ γυνὴ, οἱ τοιοῦτοι βεβαίως ἐξανίστανται εἰς τὴν τολμηράν καὶ κατ' αὐτοὺς ἀπονενοημένην ἰδέαν τοῦ ὁρισμοῦ, τῆς φύσεως, καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς γυναικὸς, μετὰ τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς προορισμοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Εὐτυχῶς ὁμῶς ἡ τάξις ἐκείνη τῶν γυναικολόγων σοφῶν, ἧτις εἰς τὸ γυναικεῖον φύλον ἀποδίδει τὰς γνωστὰς ιδιότητας τοῦ Πρωτέως, τοῦ Χαμαιλέοντος καὶ Πολύποδος, ἐτέθη πλέον, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας, ἐκτὸς τοῦ συρμοῦ παρὰ πᾶσι τοῖς εὐφρονουσι. Σήμερον ὁ αἰὼν τῆς βαρβάρου ἐκείνης σχολαστικότητος, ἧτις εἰς πᾶσαν ἰδέαν τῆς γυναικείας ἀρετῆς, κατεταράσσεται, σπεύδουσα ν' ἀποδείξῃ ἀμέσως δι' ὀλοκλήρων τόμων σοφίας σχολαστικῆς τὸ ἀτελὲς τῆς φύσεως καὶ τὸ εὐτελὲς τοῦ χαρακτῆρος τῆς γυναικὸς, παρῆλθεν, ὡς ἐλπίζομεν, ἀνεπιστρέπτει πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῶν τούτων τῶν σκληρῶν τιμητῶν τοῦ γυναικείου φύλου.

Σήμερον ἡ γυνὴ δὲν εἶναι οὐδὲ ἄγγελος οὐδὲ δαίμων, οὐδὲ παράδεισος, οὐδὲ κόλασις, οὐδὲ τὸ κάλλιστον, οὐδὲ τὸ αἰσχιστον τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἑταῖρος καὶ σύντροφος ἰσότητος τοῦ ἀνδρός, ζῶν δι' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτὸν, κοινωνὸς αἰώνιος τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας του ἐν τε τῷ φυσικῷ καὶ τῷ ἠθικῷ κόσμῳ. Ἑταῖρος, λέγομεν, ἰσότητος τῷ ἀνδρὶ, οὐχὶ δὲ καὶ ἴσος, διότι ἡ φύσις αὐτῇ, δημιουργήσασα τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα, κατέθετο εἰς τὸν θεμέλιον λίθον τῆς δημιουργίας αὐτῶν σωτηρίους τινὰς διαφοράς, αἵτινες δὲν εἶναι διαφοραὶ ὑπεροχῆς τοῦ ἑνὸς ἐπὶ τοῦ ἑτέρου, ἀλλὰ διαιρέσεως καὶ διανομῆς εἰς ἀμφοτέρα τὰ φύλα τῶν ἰδιοτήτων καὶ ἀρετῶν, αἵτινες, ὁμαῦ λαμβανόμεναι, καὶ πρὸς ἓνα σκοπὸν ἐνεργεῖσαι, ἀπαρτίζουσι τὴν πλήρη καὶ τελείαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἰδέαν.

Ὁ ὕλικός κόσμος εἶναι διὰ τὴν γυναῖκα μηδὲν. Ὁ κόσμος τοῦ πνεύματος καὶ αἱ ἐσωτερικαὶ παθήσεις τὴν ἐπασχολοῦσι διὰ παντός. Ἐνστιγμάτι φυσικὴν τῇ ἀποκαλύπτει θαυμασίως τὰς ἐντυπώσεις τῶν ἄλλων· ἡ μαντικὴ αὐτῆς φαντασία, δι' ἧς ὁ κόσμος τοῦ ἀσάφους εἶναι εἰς τὴν γυναῖκα ὁρατός καὶ βατός, τὴν μεταφέρει καὶ τὴν μεταβιβάζει εἰς τὰς πλείον ἁλλοτρίας ἀσχέτους αὐτῇ ὑπάρξεις. Αὕτη μόνη ἐννοεῖ τὸ νήπιον τὸ μὴ λαλοῦν καὶ τὸ μόλις συλλογιζόμενον· αὕτη μαντεύει εὐθὺς τὸ μυστήριον, ὃ καὶ πτοῦσιν οἱ δυστυχεῖς εἰς τὰ ἔγκυα τῆς ψυχῆς τῶν. Ἡ πνευματικὴ δ' αὐτῆς ὀξύδερκεια καὶ ἐκπύτης αὐτῇ τῶν αἰσθημάτων, εἶναι πολλάκις ὀδυνηρὰ καὶ εὐεργετικὴ πηγὴ τῆς θεραπείας δεινῶν ἀγνώστων τῆς δυστυχούς ἀνθρωπότητος.

Διὰ τοιοῦτου ὁργανισμοῦ πεπρωτισμένης τῆς γυναικός, ἐξ ἀνάγκης, τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ ἔχει μεγίστην ἐπιρροὴν καὶ ἰσχύϊν ἐπὶ τῆς ψυχῆς τῆς. Ἡ θέα τῆς φύσεως κἀταγοητεύει τὴν γυναῖκα, πληροῦσα ἀγάπης τὴν καρδίαν αὐτῆς, καὶ ἐγείρουσα ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς τὸ μυστηριώδες αἶσθημα τῆς θρησκείας, ὅπερ δύναται καὶ πρέπει ἴσως νὰ ὀνομασθῇ αἶσθημα κατ' ἐξοχὴν γυναικίον.

Ἀσθενεστέρα καὶ μᾶλλον εὐαίσθητος τοῦ ἀνδρός, ἡ γυνὴ αἰσθάνεται περισσύτερον τὴν ἀνάγκην ὑπερτάτου τινὸς ὄντος, πρὸς ὃ ν' ἀπευθύνῃ τὰς ἐσωτερικὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ τοὺς πόθους.

Μὴ εὐρίσκουσα δ' ἐν τῷ κόσμῳ τῆς πραγματικότητος τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν πλάττει εἰς ἑαυτὴν ἡ ἐνθουσιώδης αὐτῆς φαντασία, ἐξ ἀνάγκης στρέφει τὰ βλέμματα πρὸς ἄλλην ζωὴν καὶ πρὸς ἄλλον κόσμον. Μετὰ τοῦ θρησκευτικοῦ δὲ τούτου ἐξόχου γυναικείου αἰσθήματος στενωπὸς συνδέον-

ται καὶ αἱ οἰκογενεακαὶ τῆς γυναικός ἰδιάζουσα ἀρεταί.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν μεγάλων αὐτοῦ ἐξωτερικῶν ἀγώνων, ὁ ἀνὴρ λησμονεῖ τὸν οἶκον· τὸναντίον δὲ ἡ γυνὴ ἐν τῷ οἴκῳ ἀναδείκνυται ἡ ἀληθὴς ἡρωὶς, ὑποβάλλουσα ἑαυτὴν εἰς ὑπερανθρώπινους πολλάκις θυσίας. Τίνα μέχρ' ἀπελπισίας καὶ ἀπονοίας πολλάκις συγκινοῦσι τὰ δεινὰ καὶ τὰ πάθη τῶν τέκνων; Οὐχὶ βεβαίως τὴν ψυχρὰν πολλάκις ἀδιαφορίαν καὶ αὐστηρότητα τῶν πατέρων, ἀλλὰ τὴν φλογερὰν καὶ περιπαθῆ τῆς μητρὸς καρδίαν! Αὕτη ἡ δειλὴ καὶ τρέμουσα πολλάκις γυνὴ εἰς συνήθεις κινδύνους εἰς τὰ ἐξηγριωμένα βυθίζεται κύματα ἵνα σώσῃ τὸ τέκνον τῆς· αὕτη ρίπτεται εἰς τὰς φλόγας, ἵν' ἀποσπάσῃ ἐξ αὐτῶν τὸ κοιμώμενον αὐτῆς βρέφος· αὕτη ὥχρ' αὖ καὶ τὴν κόμην ἐκκεχυμένη, ἐνηγκαλίζεται μετ' ἀπελπισίας τὸ πτώμα τοῦ τέκνου αὐτῆς; κολλᾷ τὰ θερμὰ χεῖλη τῆς ἐπὶ τῶν παγωμένων χειλέων του, ζητοῦσα διὰ τῆς θερμῆς πνοῆς τῆς νὰ ἐμπνεύσῃ τὸ νεκρὸν καὶ νὰ ἐμφυχώσῃ τὸ ἄψυχον.

Τίς ἄρα κατόπιν ταιούτων ἰδιαζουσῶν εἰς τὴν γυναῖκα ἐσωτερικῶν ἀρετῶν, εἶναι ὁ ἀληθὴς αὐτῆς προορισμός ἐν τῷ κόσμῳ;

Ὁ ἀληθὴς ἄρα προορισμός τῆς γυναικός εἶναι ἡ τελειοποίησις τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ γυνὴ πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἀπευθύνεται ἀτομικῶς πρὸς τὸν ἄνθρωπον, οὐχὶ πρὸς τὴν πολιτείαν. Αἱ συμβουλαὶ καὶ παραινέσεις αὐτῆς ἀφοροῦσι τὸ ἄτομον καὶ τὰς ἀτομικὰς αὐτοῦ σχέσεις.

Ὁ προορισμός δὲ οὗτος τῆς γυναικός, καίτοι κατὰ πρόωγὴν ἐπιπόλαιον ὄφιν μᾶλλον περιωρισμένος, ἀπέναντι τοῦ εὐρυτέρου κύκλου τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἀνδρός, εἶναι ὁμῶς βεβαίως ἀποτελεσματικώτερος καὶ λαμπρότερος.

Ἡ γυνὴ διαθέτει τὴν ζωὴν καὶ τιμὴν τοῦ ἀνδρός, ὃν παραφέρει τὸ πάθος. Ἡ εὐχὴ αὐτῆς εἰσ-ακούσεται, ἡ θέλησις αὐτῆς ἐκπληροῦται. Πλὴν, ὦ γυναῖκες! λάβατε τοῦτο ὑπ' ὄφιν σπουδαίως, ὅτι ἡ εὐχὴ αὕτη ὑμῶν καὶ ἡ θέλησις ποτὲ μὲν δίδει ἥρωα εἰς τὴν πατρίδα, ποτὲ δὲ κακοῦργον καὶ δολοφόνον εἰς τὴν οἰκογένειαν.

Εἰς μάτην καλεῖται δεσπότης ἡμῶν ὁ ἀνὴρ, ἡ ἐδοξα καὶ τὸ αἶσχος αὐτοῦ εἶναι ἔργον ἡμέτερον ἐν τε τῷ μύθῳ καὶ τῇ ἀληθεῖ ἱστορίᾳ. Εἰς τε τὸ ἄντρον τοῦτέστι τῆς Κίρκης, ὅπου εἰς σὺς μεταβάλλονται οἱ πολεμισταί, καὶ εἰς τὸ ἀνάκτορον τῶν Μεδίων, ὅπου οἱ ἄνδρες μετατρέπονται εἰς θηρία.

Θ....

ΕΛΛΗΝΕΣ ΧΩΡΙΚΟΙ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΟΥ

« Tannhauser ».

—ο—ο—ο—

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

Υπό Θ. Μ.

("Ιδε τεύχος IB'.)

VII

"Ελθωμεν ἤδη εἰς τὸν «Τανχάυζερ».

Ἐν τῇ μεγαλοπρεπεστάτῃ αἰθούσῃ τοῦ Λάνδ-
γραβ θεῖου τῆς Ἑλισάβετ ἐτελεῖτο ὠδικοποιητι-
κὸς διαγωνισμὸς (Sängerkrieg) ἐπὶ τῇ εἰς τὰ
πατρῶα ἐπανόδῳ τοῦ Τανχάυζερ, μεταξὺ αὐτοῦ
τε καὶ τῶν τριῶν ἀντιζήλων τρουθαδοῦρων. Τὰ
πάντα ἦσαν ἑτοιμα πρὸς ὑποδοχὴν, πάντες προ-
σέμενον τὴν περιφανὴ τοῦ διαγωνισμοῦ ὥραν,
ἡ δὲ ὠραία Ἑλισάβετ ἐπαλλε σφοδρῶς τὴν καρ-
δίαν μέλλουσα μετ' ὀλίγον ἰδεῖν καὶ ὑποδεχθῆ-
ναι τὸν ἀπολωλότα αὐτῆς ἄνδρ', τὸν Τανχάυ-
ζερ ἐκεῖνον, οὗ τὸ ἄσμα τὸσάνικς ἠνέωξεν αὐτῇ
τὰς πύλας τοῦ παραδείσου. Οἱ προσκεκλημένοι
προσερχόμενοι ἀνὰ ζεύγη προσελάμβανον ἐν προ-
κηπικῇ ἐθιμοταξίᾳ τὰς θέσεις ἐν τῇ αἰθούσῃ,
ὃ ἡ ὑπερεκατοντάστομος ὀρχήστρα ἐπαιάνιζε
ὠραῖον καὶ κλασσικὸν ἐκεῖνο ἐμβατήριον, τὸ καὶ
ἐν τῷ πατάγῳ αὐτοῦ ἀνυψοῦν τὴν καρδίαν
χωρὶς αἰθερίων. . . .

Ὁ Βάγνερ ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ πράξει τοῦ
διαγωνισμοῦ ἐφείλκυσέ μου θαυμασμόν οὐ μὴν
καὶ λατρείαν καθ' ὅλας τὰς τοῦ Τανχάυζερ πα-
ραστάσεις ἃς ἐν τῷ Βιενναίῳ θεάτρῳ ἠτύχησα
νὰ ἀκούσω. . . . Ἐκτὸς τῆς ζωγραφικωτάτης πε-
ριγραφῆς τῶν ἐθίμων τῶν ἱπποτικῶν τοῦ με-
σαιῶνος χρόνων, καθ' οὓς δι' ἐν βλέμμα κόρης
ἤστραπτον κρύφα τὰ ἐγχειρίδια, καὶ τσσαῦται
τιμαλφεῖς ὑπάρξεις ἀπεστέλλοντο προῶρως εἰς
Ἄδου, καθ' οὓς ποταποὶ τραθαδοῦροι πριγκιπι-
κὰς ἐνεδύοντο πορφύρας, καὶ χειρῶν ἡξιοῦντο ἡ-
γεμονίδων, δι' ἐνὸς εὐφυοῦς ἄσματος ἡ αἰνίγ-
ματος ἀπλουστάτου, οἷς παραπλήσια σχεδὸν
παραδείγματα καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς νεωτέρα μυθολο-
γία τοῦ λαοῦ ἀναφέρει, ὁ Βάγνερ — λέγω — ἐν
τῷ διαγωνισμῷ τούτῳ σπεῖρει ἀφθόνως ὑψηλο-
τάτους στίχους ἐφελκύσαντας ἀνέκαθεν τῶν Γερ-
μανῶν κριτικῶν τὸν θαυμασμόν ἐπὶ ποιητικῇ οὐ
μὴν καὶ μουσικῇ φαντασίᾳ. Ἐν αὐτοῖς ὅρα τις
εὐκρινῶς τὸν σκοπὸν ὃν προέθετο ὁ Βάγνερ, ἵνα
διὰ τοῦ αἰθερίου χιτῶνος τῆς μουσικῆς περιβάλ-

λει ὄντως ἠθικωτάτας ἀρχὰς καὶ φιλοσοφίαν, οὗ
ἐνεκεν καὶ ὡς ποιητῆς σπουδαῖος ἰδιαιτέρους ἐ-
φελκύσατο ἐπαίνους ἐν τοῖς φιλολογικοῖς περιο-
δικοῖς τῆς Γερμανίας. Ἐν τῷ διαγωνισμῷ τού-
τῳ ἀνεμνήσθη μετὰ πόνου ψυχῆς τῶν ἀρχαίων
τραγικῶν, καὶ δὴ τῶν ἠθικωτάτων ἐκείνων χρυ-
σοῖδων τοῦ Σοφοκλέους, νῦν ἄείποτε ὑπέρμαχος
— καθ' ὃ ἤκουσα — ὁ Βάγνερ παρέστη. —

Ἀρχεται ὁ διαγωνισμός, ὁ δὲ Βόλφραμ
ἐξ Ἑσχαμβάχ πρῶτος τοῦ κλήρου λαχὼν,
δράττεται τῆς χρυσῆς αὐτοῦ ἀρχαϊκῆς λύρας,
καὶ προχωρῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης ἄδει
τὸ ἐφεξῆς ὠραῖον ἄσματιον, τὸν ἄγνόν αἰνιττό-
μενον ἔρωτα, οὗ ἀτελῇ παρατιθέμεθα παρά-
φρασιν.

« Οἷον θέαμα ὠραῖον παρίσταται μοι ἤδη, ὦ
εὐγενὲς ὁμήγυρις! Ἐνθεν ἦρωες περίδοξοι καὶ
ἄνδρες, ὄρως ἀγέρωχοι καὶ μεγαλοπρεπεῖς
ἐνθεν κάλλη σεβαστὰ καὶ τηλέκλυτα, στέφανοι
ἐκ μυρίων ἀπαστράπτοντες ἀνθέων. . . Τὸ ἄσμα
μου ὡχρῆ πρό τηλικούτων λαμπροτήτων. . . .
Ἐνα λοιπὸν κἀγὼ ἀτενίζω ἀστέρα ἐν τῷ ὠραίῳ
τούτῳ ὀρίζοντι, αὐτὸν καὶ μόνον θεώμενος κατα-
σβέννυμι τῆς ψυχῆς μου τὸν σάλον. . . .

« Τὸ ὄμμα μου στρεφόμενον πρὸς διαυγῇ τινα
πηγὴν βυθίζεται ἐν αὐτῇ ἐν νύξει ἀγία . . . Τὰ
διαυγῇ αὐτῆς νάματα γαληνιώσι τὴν ψυχὴν μου,
ἀνυψοῦσι τὴν καρδίαν μου. . . . Χωρὶς οὐ νὰ τα-
ράξῃ τῆς πηγῆς ταύτης τὸν κρύσταλλον δι' ἀγε-
νοῦς τινος πόθου ἡ φλογερὰ μου καρδία θὰ ἐ-
πὶ πόθει χάριν αὐτῆς καὶ τὸ αἷμα νὰ χύσῃ. . . .
Ἰδοὺ, ὦ ἄβρά μου ὁμήγυρις, οἷαν ὁ Βόλφραμ ἐν-
νοεῖ τοῦ ἔρωτος τὴν οὐσίαν. . . . »

Οἷα ἰδέα ὑψηλὴ, οἷα φαντασία ποιητικωτά-
τη!! . . . Τὸ πλῆθος τῶν παρισταμένων ἐνθου-
σιᾷ, καὶ ἐπευφημεῖ βροντωδῶς τὸ ἄσμα τοῦ
Βόλφραμ. Προσέρχεται δεύτερος ἀοιδός, ὁ Ταν-
χάυζερ, ὅστις καὶ εἰς ἀπάντησιν οἰονεῖ τοῦ
πρώτου, ψάλλει.

« Βόλφραμ! — λέγει ὑπερήφανος ὁ τοῦ δρά-
ματος ἦρως — Εἶδον κἀγὼ τὴν διαυγῇ σου
ταύτην πηγὴν. . . Τίς ὁ τὰ μαρμαίροντα αὐ-
τῆς νάματα μὴ γνωρίσας; . . . Ἐρχομαι κἀγὼ
λοιπὸν ἄσων αὐτὴν ἐνταῦθα. Ἀλλ' ἡ παράφορος
τοῦ ἐμοῦ πόθου φλόξ με καίει εὐθὺς ἅμα θεω-
ρήσω αὐτήν· καὶ ἵνα σβέσω τὴν ἄσβεστον δίψαν
μου ρίπτομαι ἐν αὐτῇ θαρρόαλός καὶ πίνω . . . διότι
ἡ πηγὴ αὕτη ἐστὶν ἀθάνατος, ὡς ἀθάνατος καὶ
ὁ πόθος μου. . . . ὦ! ἃς με καίῃ ἄείποτε νέον
πῦρ! ἐν τῷ ὕδατι τούτου ἐγὼ θὰ τὸ σβύνω. . . .
οὕτως, ὦ Βόλφραμ, ἡ ψυχὴ μου ἐννοεῖ τὸν ἀλη-
θῆ ἔρωτα. . . . »

Ἡ Ἐλισάβετ ἐνθους ἐπὶ τῇ ἀκροάσει τοῦ ὁμητικοῦ τούτου ᾠσματος τοῦ ἔραστοῦ, κρύφα ποιεῖ αὐτῷ νεῦμα ἐπιδοκιμασίας... Οὕτως ἐννοεῖ, ὡς φαίνεται, ἡ δειλαία τὸν ἀληθῆ ἔρωτα... Προσέρχεται τρίτος ἀοιδός, ὁ Βάλτερ, καὶ ψάλλει.

«Κἀγὼ ἐννοῶ τὴν πηγὴν ταύτην οἷαν ὁ Βόλφραμ παρέστησεν ἡμῖν, ἥς δε οὐδέποτε ἐπὶ ζωῆς ἐδοκίμασας, ὦ Τανχάυζερ! Ἡ πηγὴ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀρετὴ, ὁ ἀγνὸς ἔρως, ὃν ἡ καρδίᾳ σου βεβαίως τιμᾷ καὶ λατρεύει ὡς ἅπαντες... Ἀλλ' ἐὰν τὰ ῥυπαρὰ χεῖλη σου ἐμεθύοντό ποτε ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐκείνοις νόμασι πρὸς τιμωρίαν τῆς βεβηλώσεως ταύτης, ἡ πηγὴ θὰ ἐξηραίνετο παραιτίκα ὦ Τανχάυζερ!... Ἐν τοῖς ὕδασι τούτοις ἵνα κατευνάσῃ τις τὴν ἑαυτοῦ φλόγα ὀφείλει καταβυθίσαι οὐχὶ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν...»

«Βάλτερ! — ἀποκρίνεται ὁ Τανχάυζερ ἀσχάλων. — Τίνα πενιχρὸν ἔρωτα θρηνώδεῖς μοι; Λάτρευσον τὸν Θεὸν ἐν ταῖς ὑπάταις σφαίραις ὧν ἡ αἴγλη κρύπτει ἀφ' ἡμῶν τσαυτὰ μυστήρια... Λάτρευσον εὐλαβῶς πανθ' ὅσα κρύπτουσιν οἱ οὐρανοί... Ἐγὼ ὁμῶς παραδοθήσομαι ἐλευθέρως τῇ γοητείᾳ τοῦ ἔρωτος, τῇ καρδίᾳ ἐκείνῃ ἣτις παρ' ἐμοὶ πάλλει, τῷ σώματι ἐκείνῳ οὐ κατακτῇ με ἡ καλλονή, μιγνύων τὴν ἐμὴν ὑπαρξὶν τῇ ὑπάρξει ἐκείνης... Ἄνευ τούτου ὁ ἔρως ἐστὶ μηδὲν ἐνώπιόν μου.»

«Ἀρχεῖ Τανχάυζερ! — κραυγάζει ἐν ὀργῇ τέταρτος ἀοιδός ὁ Βίτερολφ προβάς ἐν τῇ αἰθούσῃ — Τὰ ᾠσματά σου εἰσὶ τραύματα· τίς δύναται ἀκροασθῆναι αὐτῶν ἀπαθῶς; Εὐδοκίμως ἀείποτε προτάσσω τὸ ξίφος μου χάριν τῆς ἀρετῆς, τῆς τιμῆς ταύτης τῶν γυναικῶν. Ἀλλ' αἱ ἡδοναὶ ἃς ἤδη κηρύττεις δὲν χρήζουσιν καὶ τοιαύτης τιμῆς... ἐνὸς ξίφους.»

«Ἄ Βίτερολφ! — ἀνταποκρίνεται ὁ Τανχάυζερ σαρκάζων. — Ψάλλεις τὸν ἔρωτα;... Ἀέκος ἔρωτύλος!! Ἀλλ' ὁποίας, ὦ ἄθλιε, χαρᾶς ἀπῆλαυσάς ποτε ἐν τῷ βίῳ; Ἡ ζωὴ σου στερεῖται παντελῶς τοιαύτης... Εἶναι πολὺ τῇ ἀληθείᾳ, διὰ σὲ τὸ ξίφος μου... Δὲν ἀξίζεις τοῦ κόπου...»

Καὶ τότε στρέψας ὑπερηφάνως τὸ ἀστράπτων αὐτοῦ ὄμμα ὁ Τανχάυζερ ἐπὶ τοῦ ἀνησυχούντος πληθους, καὶ αὐθωρεῖ ἀτενίσας τὸν οὐρανὸν ἀγερώχως, ὥσει ἀπ' αὐτοῦ ἀρυσόμενος τὰς ἐμπνεύσεις.

«Σοὶ μόνῃ ἡ δόξα, ὦ Ἀφροδίτῃ θεᾷ μου!! — λυσσωδῶς κράζει. — Τρισόλθιος ἐκείνος οὗ ἐπλήρωσας τὸν πόθον... ὅστις ἐγγύς σοι καὶ

μόνῃ θεῶν ἐγεύσατο ἡδονῶν... Ὁ ἔραστῆς σου μόνος γνωρίζει τὸν ἔρωτα, καὶ τὰς παρὰφόρους αὐτοῦ ὁρμὰς παντὸς ἄλλου κάλλιον... Δυστυχεῖς — προστίθουσιν ἀποτεινόμενος τοῖς τρουθαδούροις. — Ὑμεῖς ὧν ἡ ψυχὴ ἀγνοεῖ αὐτὸν, τρέξατε εἰς BENOTΣΒΕΡΓ!!... Αὐτόθι εὐρήσετε τὸν ἔρωτα...»

Ὡ φρίκη! τὸ ἐγκλημα αὐτοῦ, τὸ ἀποτρόπαιον ἐκεῖνο τῶν μετὰ τῆς Ἀφροδίτης ὀργῶν αὐτοῦ, ἐγκλημα ἐξωμολογήθη... Τὸ πλῆθος φοβικῶς ὁ φανατισμὸς ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις ἦν εἰς τὸ ὑπατον, αἱ δὲ μετὰ τῶν πεπτωκότων θεῶν ὑποτιθέμεναι παρὰ τῷ λαῷ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων ἐθεωροῦντο ὡς ἡ ὑπάτη καὶ ἀσυγχώρητος ἀμαρτία, ἣν μόνῃ ποντιφικῇ ἄφρεσις ἡδύνατο πιθανῶς ἐξιλεῶσαι. Τὸ πλῆθος τῶν παρισταμένων ἐν τῇ τελετῇ, διασκορπίζεται τῇδε καὶ κεῖσε ἐν τρόμῳ φεύγον τὸν Τανχάυζερ ὡς πανώλην... Τέσσαρα ξίφη ἀπαστράπτουσι πάραυτα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς Δαμόκλεια ξίφη, ἀπειλοῦντα τὴν ζωὴν, καὶ θάνατος τῷ ἀμαρτωλῷ! θάνατος τῷ ἀσεβεῖ! θάνατος τῷ κακούργῳ! ἐν φρίκῃ ἀντηχεῖ πανταχόσε, ὅτε ἡ δειλαία Ἐλισάβετ τὸ ταλαίπωρον τοῦτο τοῦ ἀπίστου ἔραστοῦ θυμα, νεκρὰ μᾶλλον ἢ ζῶσα προσερχομένη τοῖς τρουθαδούροις.

«Ὅπισω, ὀπίσω! — ἐν κοπετοῖς φωνάζει. — Εἶναι μηδὲν τῶν ξίφων ἡμῶν ἡ πληγὴ ἀπέναντι τοῦ θανασίμου τραύματος ὅπερ σπαράττει μου τὴν καρδίαν... Μὴ ἐγγίσῃτε τὸν Τανχάυζερ! εἰς ὁ κριτὴς αὐτοῦ;... Τρομερὰ γόητρα ὡσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀπώλειαν... μὴ δὲν δύναται ἐν δάκρυσι καὶ συνειδήσει νὰ ἀποπλύνῃ τὸ κρίμα;... Σεῖς οἱ τσαυτοὶ εὐλαβεῖς καὶ πιστοὶ θέλετε νὰ τιμωρήσῃτε τὸ ἐγκλημα ἀφαιρούντες αὐτῷ πᾶσαν ἐλπίδα; Τί ἐπραξε λοιπὸν ὑμῖν οὗτος;... Ἐγὼ ἡ τάλαινα ἥς ἡ φλόξ σβέννυται πλέον ἐν τῇ δυστυχίᾳ ταύτῃ, ἐγὼ ἡ παρθένος ἡ τοσοῦτον αὐτὸν ἀγαπήσασα, θὰ ἱκετεύω τὴν Εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ ἵνα ἐν συνειδήσει ἀποπλύνῃ τὸ αἷσχος αὐτοῦ ὁ δειλαίος, καὶ πιστεύσῃ ὅτι χάριν τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐσταυρώθῃ ὁ Σωτὴρ μας...»

Τὰ ξίφη ἐπανακάμπτουσιν ἄπρακτα εἰς τὰς θήκας· οἱ τρουθαδούροι κλίνουναι ταπεινῶς τὸν αὐχένα ὑπὸ τὴν ἐπιταγὴν τῆς δυστυχησάσης ἐκείνης κόρης, ὁ Τανχάυζερ γονυπετῶν ὑδύρεται καὶ οἰμῶζει, ἐν ᾧ ὁ λαὸς ἀπέρχεται κράζων ἐν φρίκῃ πρὸς τὸν ἀμαρτωλόν.

«Εἰς μετάνοιαν ἀμαρτωλέ! Εἰς Ῥώμην, εἰς Ῥώμην!!»

Καὶ ἡ αὐλαία κατέρχεται τὸ δεύτερον ἐν μέ-

σφ τῶν ψυχορραγούντων πατάγων τῆς ὀρχήστρας. Ὅποιον ὕψος μουσικῆς, ὅποια ἀληθῶς ποιητικὴ φαντασία!... Θεσπέσιον ὄντως τὸ δῶμα.

Ἦ νόττα τῆς ὡραίας γείτονος ἦν κατ' εὐτυχίαν κεκλεισμένη, καὶ μόνον τὸ ῥιπίδιον ἐνῆργει ἐν ταῖς χερσὶ τῆς κόρης.

Ἀποδείξει ὅτι ἐμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν περὶ Βάγνερ λόγον. Τὸ πρόγραμμα ὑπισχνεῖτο ἡμῖν αὖθις ἡμίωρον ἀνάπαυλαν, ἐφ' ᾗ καὶ ἀνυπομόνως προσέμενον ἵνα πρώτη ἀνοίξῃ τὸ στόμα.

VIII

«Κυριέ μου — λέγει ἡ Γερμανίς — Εἶμαι λάτρις ἐμμανῆς τῆς μουσικῆς ἐκείνου ἐν ἡ Εὐρώπῃ σύμπασα, καὶ αὐτὸς ὁ Βάγνερ θεσποιοῦσιν ὡς «τὴν πρώτην τῆς γῆς ἀηδὸνα» ἐννοῶ τοῦ Βετχόβεν, (1) ἀλλ' ἀποκαλύπτω τὴν κεφαλὴν μετὰ σεβασμοῦ ἐνώπιον τῆς μουσουργίας τοῦ Βάγνερ, δι' ὃν λόγον μετ' ὀλίγον ἐρῶ ὑμῖν. Συγκινοῦμαι, θακρῶ πρὸ τῆς «Παρθένου ἐπὶ χλόης» καὶ τοσούτων ἄλλων ἀριστουργημάτων τοῦ Ῥαφαήλου, ἀλλ' ἀνυψοῦμαι ἐνώπιον τῶν τεραστίων τοῦ Τρούβενς καὶ Βάνδουκ εἰκόνων. — Οἷαν διαφοράν εὐρίσκω ἐν ταῖς μουσικαῖς ἐκείνων, τὴν αὐτὴν φιλοσοφικῶς ἐξετάζουσα, ἐννοῶ καὶ ἐν τῇ ζωγραφικῇ τῶν ἀθανάτων ἐκείνων ζωγράφων.

«Ὁ Βάγνερ ἐστὶ ποιητὴς ἐν ταύτῃ καὶ μουσικός· (2) θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χερὶ κρατεῖ καὶ διάφορον κάλαμον, τὸν τῆς ποιήσεως ταύτῃ καὶ τῆς μουσικῆς. Οἱ στίχοι αὐτοῦ ἄγροί ἐτι καὶ πρόσφατοι λαμβάνουσι ψυχὴν καὶ φθόγγον. Ἀμφότεραι δὲ ἦτε ποιήσεις καὶ ἡ μουσικὴ αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτῇ κυοφορούμεναι ἀγανεῖ

(1) Ὁ Βάγνερ ἐν συγγράμματι αὐτοῦ «Beethoven» αἰρεῖ τὸν θεσπέσιον τοῦτον μουσικοσιθέτην ἐπιλέγων μάλιστα ὅτι μετὰ τὰς ἀπαραμίλλους αὐτοῦ μελωδίας, μάτην θὰ ἐτόλμα τις παρᾶς ἀνθάμιλλον μέλος, ἢ συμφωνίαν. Προκειμένου δὲ περὶ Βετχόβεν οὐδέποτε λησμονήσω λόγων τινῶν γερμανοῦ, οὓς ἔλεξε μοι νύκτα τινα ἐν τῷ Κονσερβατορίῳ Βιέννης, ἐκτελουμένης συμφωνίας τινος τοῦ μουσουργοῦ ἐκείνου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀρχιμουσικοῦ Στράους. «Ἡ συμφωνία τοῦ παραδείσου ἐτελείωσε... ἐπ' ἀνέλωμεν εἰς τὴν γῆν...» Τοιοῦτος παρ' Εὐρωπαίους ὁ Βετχόβεν!

(2) Εἴμεθα ἀνεύθυνοι εἰς τὰς περὶ τῆς Βαγνερίου μουσικῆς ιδέας ταύτας, διότι εἰσὶ γινώμαι — ὡς προείπομεν — Γερμανίδος Βαγνερμανοῦς, καὶ οὐχὶ ἡμῶν. Ἄν δὲ ἀσπαζώμεθα αὐτὰς ἢ ὄχι, τοῦτο δεύτερον ζήτημα. — Ὁ ἀναγνώστης βεβαίως ἐκ τοῦ ὅλου κρίνει.

διανοίᾳ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ὠθοῦνται δυνάμει. Καθάπερ δὲ γόνιοι τῆς αὐτῆς μητρὸς δίδυμοι ἔχουσι τὰς αὐτὰς ὁρμὰς, τὰς αὐτὰς τάσεις. Ἐὰν ἡ μουσικὴ αὐτοῦ ἀρχαῖκόν ὅλως ἐνδεδυμένη χιτῶνα, Ἑλληνικῆς ἀποπνέουσα αὔρας, καὶ ἐστολισμένη δι' ὄντως Ἑλληνικῶν ἀρχῶν καὶ διδαγμάτων, ζωγραφεῖ ἡμῖν οὐχὶ καρδίαν τρυφερὰν ἐν ἔρωτι καὶ τρυφηλότητι κυμαινομένην, ὡς τοῦτο συμβαίνει ἐν τῇ καθόλου σχεδὸν Ἰταλικῇ ποιήσει καὶ μουσικῇ, ἀλλὰ καρδίαν ἐριπρεπῆ, ἀνδρικήν καὶ σταθεράν, πάσχουσαν φεῦ! πάσχουσαν ἀδίκως καὶ παρ' ἀξίαν. . . . Ἐὰν ἐν τῇ ποιήσει ταύτῃ ὁ ἄνθρωπος παρίσταται οὐχὶ ὡς ὁ ἄνθρωπος τῶν Ἰταλῶν λυρικῶν, κύκνος ἐρώμενος καὶ κλαίων, ἀλλ' ὡς περιέγραψε μόνος ἴσως μετὰ τῶν νεωτέρων ποιητῶν ὁ ἀθάνατος ἡμῶν Γκαίτε ἐν τῷ Φάουστ αὐτοῦ, ἄνθρωπος δηλονότι παλαίων ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ κατὰ τοῦ ἀδηρίτου σθένους τῆς Ἀνάγκης, καὶ ἐν τῇ ἐξάφει τοῦ παρ' ἀξίαν πάθους αὐτοῦ ἐμμέσων τοὺς δριμυτάτους ἐκείνους φθόγγους, καὶ τὰς ἐκ τῆς ὑψηλῆς ἀπογνώσεως κατάρας, ὅποια ὀφείλει νὰ ᾗ καὶ ἡ μουσικὴ ἐφαρμοζομένη τοιαύτῃ ποιήσει; Τεταραγμένη ἀναμφιλέκτως καὶ τερατώδης ὡς ἡ καρδία τοῦ πασχοντος θύματος. . . . Ὅποια μουσικὴ θὰ ἤρμοζέ ποτε τῇ Μηδεῖᾳ ἐκείνῃ, θυγατρὶ προδιδούσῃ πατέρα, ἀδελφῇ κρεουργούσῃ ἀδελφόν, μητρὶ σφαγιαζούσῃ τέκνα, καὶ κακούργῳ προσμενούσῃ τέλος ἐν συνειδήσει τὰ ἀντίποινα; Ὅποιαν μελωδίαν θὰ ἐφθέγγετο ποτε ἡ ἀγρία ἐκείνη τοῦ Ὁθέλλου (3) καρδία, ὁ θυελλώδης ἐκεῖνος πόντος ἐν ἀνακυκῶσιν ἐναλλάξ καὶ γαλινῶσι δύο ἀντίπαλοι ἄνεμοι, ὁ τῆς ζηλοτυπίας δηλονότι καὶ τῆς ἀγάπης; . . . Τίς μουσικὴ — λέγω — ἡδύνατο παραχθῆναι ἐξ ἀναμίκτων χαρακτήρων, καὶ τοσούτων ἀγρίων παθῶν ὅτινα εὐρίσκονται πρὸς στιγμὴν ἀντιμέτωπα ἐν τοσούτῳ στενῷ πεδίῳ τοῦ Ἀρεως, οἷον ἡ σκηνὴ καὶ τὸ δῶμα; . . . Μουσικὴ φρενῆρης βεβαίως καὶ τερατώδης φρίκην ἐμποιοῦσα τὸ πρῶτον τῷ ἀκρατῇ πρὶν ἢ συγκινήσῃ αὐτὸν καὶ ἐγείρει. «Δὲν ἔχει μελωδίαν ὁ Βάγνερ!» λέγουσιν οἱ ἀντίπαλοι. Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ! μελωδίαν φάλλει

(3.) Τὸν Ὁθέλλον ἐτόνισεν ὡς γνωστὸν, πρῶτος καὶ ὕστατος ὁ ἀθάνατος τοῦ Πεζάρου κύκνος Ροσσίνις. Ἀλλὰ πόσον τὸ ἔργον τοῦτο ὑποδεέστερον ἐθεωρήθη πρὸ τῶν θεῶν ἐκείνων ἔργων τοῦ «Γουλιέλμου Τέλλου» καὶ «Κουρέως». Ἀποδείξει ὅτι ἡ μελωδία δὲν προσαρμίζεται πανταχοῦ δαιμόντως. Ἐχμ δίκαιον ἢ ἀγαθὴ Γερμανίς.

ἡ ἀηδὼν, τὸ ἔαρ, ὁ ζέφυρος, ὁ ἔρως. . . . Μελω-
δίαν ἀπαιτεῖ τις ἀπὸ στόματος βορρᾶ ἐν κλύδο-
νι, ἡ στέρνου ὑπάρξεως ἀτυχοῦς παλαιότητος
εὐθαρσῶς καθ' ἀπασῶν τῶν ἰδιοτροπιῶν τῆς Εἰ-
μαρμένης ; . . . »

Καὶ λέγουσα ἐσπόγγισε διὰ τοῦ ρινομάκτρου
αὐτῆς τὰ χρυσᾶ δίοπτρα . . . καὶ ὁμῶς οὐδαμῶς
διέφυγέ μοι λαθραῖον δάκρυ ἀναβλύσαν δίκην
σταγόνας πρωϊνῆς ὁρόσου ἐπὶ τῶν ὀμμάτων της,
ἀλλ' οὔτε στεναγμὸς ὃν μάτην ἐπειράθη ἐν ἑαυ-
τῇ νὰ καταπνίξῃ ἡ κόρη ἐκείνη Μεθ' οἷας
προσοχῆς ἤκουον τῶν ὠραίων αὐτῆς λόγων ἀρ-
πάζων αὐτοὺς — οὕτως εἰπεῖν — μόλις ἐξερ-
χομένους τοῦ στόματός της, διὰ τῶν ἀπλήστων
βλεμμάτων μου, καὶ οἷαν ἐντύπωσιν ἀφῆκάν μοι
ἔπη τοιαῦτα τὸ πρῶτον πηγάζοντα ἀπὸ γυναι-
κείου στόματος ἐνώπιόν μου, ὁ ἀναγνώστης βε-
βαίως συμπεραίνει κάλλιον, ἐὰν πώποτε ἐγένε-
το παρομοίας λαλιᾶς ἀκροατῆς Ἐννόητα
παραχρῆμα ὅτι σπουδαία ἦν ἡ κόρη ἐκείνη, καὶ
ὅτι τὸ ἐπίκτητον αὐτῆς κάλλος ὑπερτέρει πολὺ
τὸ τῆς αἰθερίου μορφῆς. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐσφιγμένη—
οὕτως εἰπεῖν — τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐκστατικὸς ὅλος
δὲν ἐτόλμων ὀνοῖσθαι καὶ τὸ στόμα, ἀλλ' ἀφῆκα
νὰ περάνῃ τοῦ περὶ Βάγνερ λόγου, ἄλλως τε οὐ-
δὲ ἡδυνάμην ἀντιτάξαι αὐτῇ τὸ παράπαν . . .

« Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Βάγνερ — προσέθηκέ μοι
μετὰ τινα σκέψιν καὶ πᾶν ἄλλο σκεπτομένη, ὡς
συνεπέρανα ἡ τὸν Βάγνερ — διὰ τοῦ τίτλου τοῦ
μουσικοδράματος (music-drama) ὃν ἔδωκα ἐξ ἀρ-
χῆς τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καταδείκνυσιν ἡμῖν τὸν
τε σκοπὸν καὶ ὁρισμὸν αὐτῶν, καὶ ἂν προσαρ-
μύζηται αὐτοῖς τὸ μέλος. »

« Ἐχετε δίκαιον, δεσποινίς μου, καθ' ὅλα —
ἀπήντησα ὑπὲρ ποτε ἐνθους. — Καίπερ ἀδυνατῶ
συλλαβεῖν ἀτελῆ ἔστω ἰδέαν τῆς Βαγνερίου μου-
σικῆς ἐκ πρώτης ἀκροάσεως, οὐχ ἥττον συν-
επέρανα ἐξ ἀρχῆς ὅτι οἱ τιτάνειοι οὗτοι φθόγ-
γοι οἱ δίκην θρόμβων χιόνος ἢ πεπηγότος ὕδα-
τος, τὸ πρῶτον πίπτοντες ἐν τῷ ὥτὶ τοῦ ἀκροα-
τοῦ θὰ κρύπτωσι βεβαίως ἐν τῷ ὄγκῳ αὐτῶν ἄ-
γνωστὸν τι ὅπερ τοσοῦτον συγκινεῖ ὑμᾶς καὶ ἀ-
νεγείρει Οὐδαμῶς δὲ — πέποιθα — ἐρῶ
παραλογισμὸν, παραβάλλον τὸ non so che
τῆς Βαγνερίου μουσουργίας τῇ ὑψηλῇ ἐκείνῃ ἀ-
ληθείᾳ τοῦ Φάουστ σας, ἣν ἵνα ἀνεύρῃ τις ὀφεί-
λει μετὰ μόχθου ἀνελθεῖν ἀπαξάπασας ἐκείνας
τὰς κοπιώδεις τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Γκαῖτε,
βαθμιῶδης, καὶ παλαιῆς κατὰ πασῶν τῶν δυσχε-
ρειῶν ὅς συναντᾷ ἐν ταῖς ἀναμίκτοις ἐκείναις
σκηναῖς, τοῖς ἀναχρονισμοῖς, ταῖς παραδόξοις
ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ χώρῳ συναντήσας καὶ ἐπι-

μιξίαις τῶν ἡρώων καὶ φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότη-
τος μετὰ τῶν πνευμάτων καὶ δαιμόνων τοῦ με-
σαιῶνος Ὡστε εὐχαριστῶ ὑμᾶς ταπεινῶς,
δεσποινίς, διότι ἐν συντομίᾳ τηλικαύτῃ, ἔθητέ
μοι — οὕτως εἰπεῖν — ἐδραῖαν κρηπίδα, ἐφ' ἧς
νὰ στηρίξω ἐφεξῆς τὰς ἐπὶ τῆς τραχείας ταύτης
μουσικῆς ἰδέας μου, ἐὰν κατορθώσω νὰ συλλάβω
ποτε ἐν ἑμαυτῷ τοιαύτας, καὶ προσέξω βαθύτε-
ρον εἰς τὴν ὑψηλὴν ἔννοιαν. »

Ὁ ἡλεκτρικὸς κωδωνίσκος ἐκ τρίτου κρούσας
διέκοψεν ἀπηνῶς καὶ αὐθις τὸν διάλογον ἡμῶν,
καὶ μετὰ λύπης ἠναγκάσθη νὰ στρέψω τὸ ὄμ-
μα ἐπὶ τῆς . . . λησμονηθείσης σκηνῆς ἥ-
τις καὶ ἄχρι πρωῒας ἂν ἔμενε κεκλεισμένη, οὐ-
δαμῶς θὰ δυστηρέστα με τότε. Ἡ διαυγὴς τοῦ
κορασίου ἐκείνου καλλονῆ, ἡ αἰμύλη φωνή, οἱ
θεσπέσιοι τῶν χειλέων αὐτοῦ φθόγγοι, ὁ βαρὺς
στεναγμὸς, καὶ τὸ ὥς ἐπίμετρον ἀπόρρητον ἐ-
κεῖνο δάκρυ προῦδιδόν με κόρην οὐχὶ τῷ ὄχλῳ
ἀνῆκουσαν, ἀλλ' ἀνεπτυγμένην, ἀλλὰ καρδίαν
ἐριπρεπῇ καὶ εὐγενῇ πάσχουσιν ἴσως καὶ αὐ-
τὴν παρ' ἀξίαν . . . Ἐφ' ᾧ καὶ πλεῖστα ὅσα ἀ-
νελογιζόμην ἄχρι τοῦ ἀνοίγματος τῆς αὐλαίας.
Ὁ πρῶτος μουσικὸς τόνος τῆς Βαγνερίου ὀρχή-
στρας, ὁ πρῶτος στίχος τοῦ δραματικοῦ ἔπους
ἐκείνου, ἐποίησάν με καὶ αὐθις ἀνάρπαστον, καὶ
τὸ δράμα τοῦ Τανχάϋζερ ἔσθυσεν αὐθις ἐν ἐμοὶ
τὸ δράμα τῆς γείτονος, διότι δύο δράμάτων ἐγε-
νόμην ἐναλλαχῆς ἀκροατῆς καὶ ἥρωος, ὡς προφα-
νῶς καὶ ὁ ἀναγνώστης βλέπει.

IX

Ἡ τρίτη πράξις τοῦ « Τανχάϋζερ » ἐστὶν ἀ-
ριστουργήμα καθ' ἡμᾶς λυρικοδραματικῆς ποιή-
σεως, καὶ μουσικῆς, οὐ μὴν καὶ τύπος φιλοσο-
φίας καὶ διδασκαλίας ἀπὸ σκηνῆς, καὶ λε-
γέτωσαν οἷα βούλονται οἱ ἐν τῷ φανατισμῷ αὐ-
τῶν πάντα τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἀείποτε μεμφόμενοι
ὡς ὁ θνεῖα καὶ κακοήθη. Ὑφ' ὅλας δὲ τὰς ἐ-
πόψεις τοιαύτην ἡμῖν ἀφῆκεν τὴν ἐντύπωσιν,
ὥστε ἐν τῇ τρίτῃ τοῦ Τανχάϋζερ ἀκροάσει ἀφθο-
να ἐσπόγγισα τὰ δάκρυα, καὶ ἐνθους ὅλος ἀνε-
φώνητα παρακειμένῳ τινὶ Βαυαρῷ φίλῳ « Εἴσθε
σπουδαῖοι, σᾶς ζηλεύω . . . » (1)

(1) Ἐν τοῖς περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑκκλ. μουσικῆς
πομπώδεσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πανηγυρικοῖς τῶν
φαιδῶν, μετὰ δριμύτητος ἀείποτε καὶ χόλου γί-
γνεται λόγος περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς. Ἀλλ'
αἱ ἡδύφθογγοι ἀηδόνες μας (!) ἔχουσιν — ὡς φαίνεται —
ὕπ' ὅφιν τὰ κωμειδύλλια καὶ τὰ ὠδεῖα τοῦ Πέρα καὶ
ἐξ αὐτῶν καὶ μόνον κρίνοντες γράφουσιν ἀείποτε Ὁ

ὑπὸ τοὺς ἀπαραιμίλλους καὶ κατανυκτικωτά-
τους ἐκείνους κλαυθμηρισμοὺς τῆς ὀρχήστρας ἐ-
παναλαμβάνουσας μέρος τοῦ μεγάλου ἐκείνου
προανακρούσματος, αἶρεται ἡ αὐλαία ἀποκαλύ-
πτουσα ἡμῖν ἐπὶ τῆς σκηνῆς κοιλάδα, καὶ δε-
ξιόθεν λοφίσκον Εἶναι φθινόπωρον . . . ἡ
χλόη ποῦ καὶ ποῦ τὸ ἔδαφος καλύπτει, τὰ δὲ
δένδρα πληροῦντα τὸν ἐτήσιον αὐτῶν φόρον τῇ
φύσει ρίπτουσι τῇδε χάκεϊσε τὰ μεμαραμμένα
φύλλα των Σκηνὴ κατανυκτικωτάτη, καὶ
ποιητικὴ! Οἷαν εὐφυΐαν δείκνυσιν οἱ ζωγράφοι
ἐν Εὐρώπῃ καλλιτεχνούντες τὰς σκηνογραφίας!
Ποσάκις δὲ ἡ ἄφρωνος σκηνὴ δὲν λαλεῖ πλείονα ἢ
ὁλόκληρον δράμα! Εἶναι φθινόπωρον, ἐποχὴ καθ'
ἣν ἐπανακάμπουσιν κεκμηκότα ἐκ τῆς ἀγίας
πόλεως, τῆς Ρώμης, τὰ εὐλαδῆ ἐκείνα τῶν προσ-
κυνητῶν κερθάνια, καθ' ἣν ἐπαναβλέπουσιν
ἐν χαρᾷ τὰς ἐστίας αὐτῶν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐκείνοι
ὅσοι ἠξιώθησαν πνευματικῆς ἀφύσεως καὶ εὐλο-
γίας . . . Μεθ' οἷων παλμῶν προσμένουσι τοὺς
τεταλαιπωρημένους τούτους ὁδοιπόρους ἐν τοῖς
προθύροις τοῦ Βαρτθολόμου αἱ σύζυγοι, τὰ τί-
κνα, οἱ οἰκεῖοι!

Ἡ δειλαία Ἐλισάβετ ὑπὸ δένδρον ἱσταμένη ἐν
συννοίᾳ, προσμένει καὶ αὐτὴ τὸν ὁδοιπὸρον τῆς
τὸν προσφίλῃ τῇ καρδίᾳ αὐτῆς Τανχάυζερ ὅ-
τις πρὸ ἑξ μηνῶν ὤχετο ἀπὸ τῆς Ρώμης ὅπως
ἐξισώσῃ τὸ μετὰ τῆς Ἀφροδίτης αἰσχροῦργη-
μα. Ἡ τάλαινα! . . . ἐν ἑξαμηνίᾳ προσευχῇ καὶ
νηστείᾳ προσμένει τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην στιγμήν
τῆς ἐπανόδου τοῦ ἐραστοῦ αὐτῆς, ἥτις μέλλει
νὰ ἀποφασίσῃ τὴν τύχην τῆς . . . Ἀκούσωμεν
τὸν Βόλφραμ περιγράφοντα ἐν λαμπρᾷ μονωδίᾳ
τὰ κατὰ τὴν ἀτυχὴ ἐκείνην κόρην.

« Νεκρὰ μᾶλλον ἢ ζῶσα—λέγει—καὶ ἐν συν-
τετριμμένη καρδίᾳ ἡ δύστηνος, προσεύχεται ὑπὲρ
τοῦ προδοῦντος αὐτὴν ἐραστοῦ. Οἷος ἔρωσ ἀγνός
καὶ θεῖος! Προσμένει ἀνυπομόνως τοὺς ὁδοιπό-
ρους . . . Τὰ φύλλα πίπτουσι . . . Θὰ ἔλθωσιν
ἐκείνοι . . . Ἄλλ' ὁ Τανχάυζερ; θὰ ἔλθῃ καὶ
αὐτὸς ὥς ἐκείνοι φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν συγχώ-

ρησιν; ἰδοὺ οἱ πόθοι αὐτῆς καὶ αἱ ἰδέαι . . .
Οὐρανέ!! Εἰσάκουσον τῶν εὐχῶν αὐτῆς . . .
Ίάτρευσον τὴν καρδίαν ἢ τοῦλάχιστον ἐλάφρυ-
νον τοὺς πόνους τῆς . . . »

Εἶναι δύσιν . . . Ἐν τῇ ἀμυδρᾷ αὐτῆς διαυ-
γείᾳ διακρίνεται μακρόθεν κατερχόμενον τὴν
κλιτύαν τοῦ ὄρους τάγμα ρασοφόρων προσκυνη-
τῶν, καὶ ὧδ' αἰμύλη ἀκούεται ἐν τῇ κοιλάδι.
Εἶναι οἱ ὡς Μεσσίαι προσμενόμενοι ὁδοιπόροι...
τὸ ἄσμα αὐτῶν γίνεται εὐκρινέστερον, καὶ ὡς
ἐσπερινὴ τῆς ἀηδόνος προσευχὴ ἀνέρχεται πρὸς
τὸν Πλάστην.

« Χαῖρε οὐρανέ τῆς πατρίδος! Χαίρετε δάση
καὶ σὺ χλοερὰ κοιλάς! Ἀρικόμεθα τέλος εἰς τὸν
πρὸς ὃν ὄρον . . . Ρίψωμεν πλέον τοὺς ὁδοιπο-
ρικοὺς σκίμποδας . . . Ἐν Σοί, ὦ Λυτρωτά Χρι-
στὲ εὐρομεν ἀνάπαυσιν καὶ εὐτυχίαν . . . Εὐ-
λογημένος εἴης ὦ Σῶτερ, ὁ συγχωρῶν τῷ ἁ-
μαρτωλῷ . . . Ὁ τάλας! βλέπει ἐν δόξῃ τὸν
οὐρανόν . . . δὲν φοβεῖται πλέον τὰς γνοφερὰς
Κολάσεις . . . Δόξα σοι Σῶτερ, δόξα! Ἀλλη-
λούϊα, ἀλληλούϊα!! . . . »

Ὅποια χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις ταῖς καρδίαις
τῶν συγχωρηθέντων!!

Τὸ εὐσεβὲς τάγμα διέρχεται ἐνώπιον τῆς Ἐ-
λισάβετ παλλούσης ἐκ στιγμιαίας χαρᾶς . . .
Τρέχει ἡ δύστηνος εἰς συνάντησιν... Ἀπειπισία!
ὁ ἐραστὴς αὐτῆς δὲν εὐρίσκεται μετὰ τῶν συγ-
χωρηθέντων ἁμαρτωλῶν... Δὲν συνεχωρήθη, ὁ
δειλαῖος δὲν συνεχωρήθη! Ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς μία
ἐπὶ ἐλπίς ὑποφώσκει... ἐν καθήκον τῇ μένει ἐτι νὰ
ἐκπληρώσῃ, ἀλλ' ὁποῖον σκληρόν καθήκον!! Νὰ
ἀφιερῶσιν τὴν καρδίαν αὐτῆς διαπαντός τῇ Πα-
ναγίᾳ, καὶ δι' ἱκεσιῶν καὶ δακρύων καὶ τῆς ζωῆς
αὐτῆς κατωρθώσῃ παρὰ Θεοῦ τὴν συγχώρησιν ἐ-
κείνην ἣν ἠρνήσαντο τῷ Τανχάυζερ οἱ ἄνθρωποι...

« Ἀγία μου Παρθένη! — κράζει ἐν κοπετοῖς
— Ἄξον με ἐκ τῆς γῆς ταύτης, καὶ κατὰ τάξιν
με παρ' ἀγγέλοις ἐν τῷ ἁγίῳ κράτει τῆς πί-
στεως . . . Ἐάν ἡ καρδία μου πλανηθεῖσα πώ-
ποτε ἐν ἀνιστῶτιν ὀνειρῷ ἐλησμονήσῃ σου, ἐάν
πόθος γήινος καὶ ἐνοχος ἐνίκησέ με, ἤδη συντε-
τριμμένη ψυχῇ προστέρχομαι σοί . . . Ὁ οἰκει-
ρόν με ἐν τῇ θλίψει . . . »

Ἡ προσευχὴ παύει . . . Ἐν θείᾳ καὶ οὐρα-
νίᾳ ἐκστάσει τὸν οὐρανόν ἡ Ἐλισάβετ ἀτενίζει,
καὶ γλυκὺ μεῖδιμα, μεῖδιμα ἀγγέλου ὁράται
πλανώμενον ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῆς . . . Ὅποια
φαντασία! οἷα εὐαγγελικὴ ὄντως διδασκαλία!

« Ἐλισάβετ—φωνεῖ πρὸς αὐτὴν ὁ Βόλφραμ
ἀναβαίνουσας ἐν ἰδρώτι τὸν λόφον, ὡς ὁ Ἰησοῦς
τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν—Ἐλισάβετ! Στήθι! Ἐπί-
τρέψόν με νὰ σὲ ἀκολουθήσω . . . »

τεντοτείλους κατ' ἐκείνης Ἰερειμάδας, διότι οὐδέποτε
ἠκούσθη ἐν τῇ βασιλευσούτῃ οὔτε ἀκουσθήσεται ἰσως
μουσικὴ οἷαν τὸ ἐλάχιστον Εὐρωπαϊκὸν χωρίον ἀκούει
οὐδὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς νάρθησι καὶ προκυλίαις (ἀδύτοις
ἡμῶν) ὅπου—ὡς ὁμολογεῖ ἐν τῷ Γρ. κόσμῳ μουσι-
κός—διδάσκονται οἱ ψάλται τὸ προγονικὸν κειμήλιον.
Παύσωμεν ὅθεν καταφερόμενοι ἐναντίον τῶν ὅσα δὲν
εἴμεθα εἰς θέσιν ἐτι νὰ κατανοήσωμεν, ἵνα μὴ φω-
ραθῶμεν ἀλώπεκες καὶ ὑποκριταί, ἀλλ' οὔτε κατακρί-
νωμεν ἔργα ἀθανάτων καὶ θεῶν ἐπινοῶν, ἐπὶ λόγῳ,
ὅτι δὲν εἶναι Ἑλληνικά.

Ἄλλ' ἐκείνη ἐν τῇ ἐκστάσει αὐτῆς δὲν ἀποκρίνεται . . . Μειδιῶσα μόνον δεικνύει αὐτῷ διὰ τοῦ δακτύλου τὸν οὐρανὸν, ὡσεὶ ἔχουσα αὐτόθι ὑψηλὴν ἀποστολὴν . . . Ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ἑλισάβετ εἶδον τὴν Μαργαρίταν τοῦ Γκαϊτε, ἀπωθοῦσαν ἐν τῇ εἰρκτῇ τὸν Μεριστοφελῆ, ἀπωθοῦσαν τὸν κόσμον, τὸν διάβολον . . . , καὶ ἐν ἀγγελικωτάτῳ μειδιάματι ἐγκαταλιμπάνουσαν ἑσάει τὴν κοιλάδα ταύτην τῶν κλαυθμῶν, τὸν κόσμον . . .

Σπαρακτικὴ ἡ στιγμή καθ' ἣν ἡ Ἑλισάβετ ἀναβαίνει τὸν λόφον. Ἡ πρὶν ὥραία καὶ ζηλευτὴ πριγκήπισσα πελιδνὴ ἤδη ἐκ τοῦ ἄλγους καὶ τῶν ταλαιπωρημάτων ἀνέρχεται τὸν λόφον τοῦ μοναστηρίου γογγύζουσα, ἐν ᾧ ἡ ὀρχήστρα ὀρυομένη ὡς λέαινα ἐν ὀργῇ, παριστάνει ζώγραφικώτατα τὴν κατὰστασιν τῆς σπαιρούσης αὐτῆς καρδίας, ἀληθῶς «καρδίας πασχούσης παρ' ἀξίαν», κατὰ τὴν ἐκφρασιν τῆς περιπαθοῦς μοι γείτονος, ἐν ᾧ ὁ Βόλφραμ ἄδει τὴν ὥραιαν ἐκείνην ᾠδὴν «εἰς τὸ ἄστρον τῆς νυκτός» (1), ἀληθῶς ἀδάμαντα τιμαλφὴ ἐν τῷ καθόλου μουσικοδράματι, ὡς μουσικὸν καὶ ποιητικὸν ἔργον. Ἀναλύομεν αὐτὸ ὥδε χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας. «Οἴμοι! οἴωνοι ἀπαίσιοι . . . Λυκόφως ἀμυδρὸν ἐξαπλοῖ τὸν ὑπομέλαινα αὐτοῦ πέπλον ἐπὶ τῆς κοιλάδος, ἡ δὲ ψυχὴ πρὶν ἢ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέλθῃ ἀναστέλλει τὴν πτῆσιν αὐτῆς καὶ φοβεῖται . . . Ἄλλ' ἐπιφαίνεται γλυκύ μοι καὶ ἐκλαμπρὸν ἄστρον! Τὸ διαυγές σου σέλας διασκεδάζει τὴν ἀχλύα τοῦ ὀρίζοντος, ἡ δὲ σκιὰ παραυτίκα διαλύεται ὑπὸ τὴν ἐπίρροιαν τῶν ὥραιων σου ἀκτίνων . . . ὦ γλυκύ μοι ἄστρον, φανέ τῆς νυκτός! σὺ δ' ἐπόθουν ἄλλοτε νῦν ἐπαναθλέπω . . . Ὅταν διέλθῃ ἔμπροσθέν σου Ἐκείνη . . . ὅταν τανύσῃ τὰς θείας αὐτῆς πτέρυγας ὡς ἄγγελος κατευθυνόμενος εἰς τὰς αἰωνίας σφαίρας, ὦ! εἰπέ αὐτῇ ἐν «Χαῖρε» ἐν αἰώνιον ἀπὸ μέρους μου «Χαῖρε!» . . . »

Ἡ νύξ ἐπέρχεται, καὶ φωνὴ μακρόθεν ἐν εἴδει ἀπέλπιδος γογγυσμοῦ ἀκούεται ἐν τῇ γνοφερᾷ κοιλάδι, καὶ ἐρημίτης αὐθωρεὶ ἐπιφαίνεται βραδυπορῶν ἐπὶ βάρκρου . . .

Εἶναι ὁ ἀτυχὴς Τανχάυζερ... πόθεν καὶ ποῦ; ὅζ τὸ μάθωμεν.

«Τίς εἶ, ὦ ὁδοιπόρε, — φωνεῖ ὁ Βόλφραμ — ὅστις μακρὰν τῶν ἄλλων περίλυπος βαδίζεις;»
— «Βόλφραμ!!»

(1) Τὸ μόνον σχεδὸν ἐν Ἀνατολῇ γνωστὸν ἀμυδρὸν ἄσμα διὰ φωνὴν βαρυτόνου «Wie Todeshanung» τοῦ Βάγνερ.

— «Τανχάυζερ!!»

Καὶ ἡ ἀναγνώρισις γίγνεται αὐθωρεὶ ἐκατέρωθεν, ἀλλ' ἐν ψυχρᾷ καὶ παγερᾷ καρδίᾳ . . .

«Ἐὰν δὲν ἐξιλεώθῃ σου τὸ ἀμάρτημα — λέλει ὁ Βόλφραμ — πρὸς τί βεβηλοῖς καὶ αὐθις τὰ ἐδάω; . . . »

Ἄλλ' ὁ δύστηνος Τανχάυζερ παράφρων μᾶλλον ἢ ἀπελπισ ἐκ τῆς θλίψεως, δὲν ἔρχεται πλέον εἰς τὴν προσφιλῇ του πατρίδα ζητήσων τοὺς οἰκέλους οὐδὲ τὸν ἔρωτα αὐτοῦ . . . Ζητεῖ ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν εἰς Βαρτβούργον ἄγουσαν . . . Ζητεῖ ὁ ἐπικατάρτος τὴν . . . ὁδὸν τοῦ Ἀφροδίσιου ἄντρου, ζητεῖ τὸ Βένουσβεργ . . . ὦ φρίκη!

«Βλάσφημε! — κράζει ὁδυνηρῶς ὁ Βόλφραμ. — Τίς οἰμῶν ὠθεῖ σε αὐθις εἰς τὸ νέον σου τοῦτο διάδημα; Ὁ τρόμος πηγνύει μου τὰ νεῦρα... Πόθεν ἔρχεσαι; Δὲν ἦσο ἐν Ῥώμῃ; . . . »

«Ἦμην ἐν Ῥώμῃ — ἀποκρίνεται ὁ Τανχάυζερ. — Λοιπὸν ἄκουσον, καὶ μάθε τὴν τύχην μου. Μὴ προσεγγίσης μοι . . . Ὁ τόπος ὅπου ἵσταμαι ἐστὶν κατηραμένος . . . Ἀκουσαν Βόλφραμ! . . . Ἐφθασα εἰς Ῥώμην . . . ἐγονυπέτησα πρὸ τοῦ φλοιοῦ τοῦ ναοῦ . . . ἐπροσευχήθην . . . Ἦν ἡώς· οἱ δὲ κώδωνες ἀνέπεμπον οὐρανίους ἤχους . . . Ἄσμα χαρᾶς εὐηγγελίζετο πανταχῇ τὴν ἐλπίδα.

«Χάρις διενέμετο ἀπλότης τῷ λαῷ . . . Εἶδον ἐκείνον ὅστις ἔχει Θεοῦ θέσιν ἐν τῇ γῇ . . . Λαὸς ὁλόκληρος ἐγονυπέτει πρὸ τῶν ποδῶν του . . . ἡ δὲ φωνὴ του διένεμε δαφιλῶς τὴν συγχώρησιν . . . Ἐξωμολογήθην! Ἀφ' οὗ ἀπετάχθης — μοι ἀπήντησε — τῷ Θεῷ, ἀφ' οὗ διήγαγες ἐν τῷ Ἀδῇ, ἀφ' οὗ διέμεινες ἐν Βένουσβεργ, ἔσο κατηραμένος εἰς τὸν αἰῶνα! Ὡς τὸ σκῆπτρον τοῦτο μου οὐδέποτε βλαστήσει φύλλα, οὕτω καὶ ἡ σωτηρία ἡ σὴ οὐδέποτε φύσεται ἐκ τοῦ πυρός τῆς Κολάσεως . . . » Ἐπεσα κεραυνόπληκτος. Ἐνώπιον τῆς ἀπειλῆς ἐκείνης πᾶν αἶσθημα ἐν ἐμοὶ ἀπενεκρώθη . . . Ἦδη δὲ πορεύομαι καὶ αὐθις εἰς τὴν τρισολβίαν ἐκείνην μονὴν ἐν ἣ ἐγεύθην χαρᾶς καὶ ἔρωτος . . . Ἐρχομαι πρὸς σέ, ὦ χαρίεσσα Ἀφροδίτη! . . . Ἐρχομαι πρὸς Σέ, Θεά, ἀφ' οὗ τὸ πᾶν ἐν γῇ με ἀπαρνεῖται . . . »

«Στῆθι ἄφρον! — φωνεῖ ὁ Βόλφραμ περίλυπος — Στῆθι! τί λέγεις; . . . »

«Εἰς Βένουσβεργ!! — φωνάζει ληρῶν ὁ Τανχάυζερ — ἰδοῦ . . . ἰδοῦ ὅσφραινομαι μύρων . . . Ἀκούω ἁσμάτων . . . Εἶναι αἱ νύμφαι . . . Ἐλθετε, ἔλθετε, ὦ νύμφαι μου, πρὸς με . . . ὦ! τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ ὀλβου! ὦ! ἐμεθύσθην ἐν τῇ εὐδῶδι ταύτῃ ἀτμοσφαίρᾳ . . . Ἐρως με κατεκυρίευσεν αὐθις . . . Ἰδοῦ ἐγὼ ἐν Βένουσβεργ . . . »

Οι λόγοι τοῦ ἐπαράτου ἁμαρτωλοῦ φθάνουσιν εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐπαράτου Θεᾶς, ἥτις καὶ τρέχει πάραυτα εἰς βοήθειαν τοῦ προσφιλοῦ ἐραστοῦ. . . . Ῥοδόχρους ἥως φωτίζει μέρος τοῦ αἵθερος, καὶ ἐπὶ χρυσιζουσῶν νεφελῶν παρουσιάζεται ἡ Ἀφροδίτη, νωχελῶς καθεύδουσα ἐπὶ μαλθακοῦ ἀκλίντρου. . . .

« Χαῖρε, ἄπιστε ἐραστά! — κραυγάζει ἐκ τοῦ ὕψους ἐν ἀγαλλιάσει. — Ἐπανήλθες μοι τεταλαιπωρημένος; Ἐλθέ ἐν τῇ ἀγκάλῃ μου αὐθις ὅπου ἡ μέθη τοῦ Ἑρωτος σὲ προσμένει. . . . »

Ὁ Τανχάυζερ τείνει πρὸς αὐτὴν ἱκέτιδας χεῖρας. . . . ὁ Βόλφραμ ἐν τρόμῳ ἀποτρέπει αὐτὸν τοῦ αποτροπαίου βήματος, καὶ πάλιν μεταξὺ ἀμφοτέρων ἀρχεται. . . . Πάλιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐναντίον τῆς Πολυθείας. . . . Τίς ὁ νικῆσων; Ὁ Χριστός!

« Πανίσχυρε Θεέ! — φωνεῖ ἀπελπὶς ὁ Βόλφραμ — Ἐλθέ μοι ἀρωγός. . . . Τανχάυζερ! ἀκολούθει με. . . . Μία λέξις πρὸς Θεοῦ! καὶ σώσει σε. . . . Μία λέξις. . . . Ἄγγελος προτευχθή ὑπὲρ σοῦ ἐν τῇ γῇ, ἄγγελος μετ' ὁλίγον ἱκετεύσει ὑπὲρ σοῦ ἐν τῷ βασιλεῖ. . . . »

Ὁ Τανχάυζερ ὀπισθοχωρεῖ. . . . Θέσμα τι τὸ πηγνύει τὰ νεῦρα αὐθις. . . . Εἶναι ἡ Ἀφροδίτη ἄρα γε ἡ εἰς νέαν βυθίσασα αὐτὸν ἑκστασιν; Οὐχί! ἐκεῖνη ἀνεχώρησε καταρωμένη αὐτὸν ἐν λύσσει. . . . Εἶναι τάγμα καλογῆρων λαμπρῶν φόρων κομίζον φέρετρον πενιχρὸν νεάνιδος νεκρᾶς. . . . Εἶναι ἡ Ἐλισάβετ ἡ δειλαία Ἐλισάβετ ἥτις ἐν προσευχῇ περάνασα τοῦ γυνίου αὐτῆς βίου, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οὐρανὸν προσευχομένη καὶ αὐτόθι ὑπὲρ τοῦ ἁμαρτωλοῦ Τανχάυζερ. . . .

Ἡ ἐκφορὰ διέρχεται ἐνώπιον αὐτοῦ. . . . Ὁ δὲ δύστηνος πίπτει ἐπὶ τοῦ προσφιλοῦς πτώματος καὶ κατασπάζεται αὐτὸ ὡς ἅγιον λείψανον, καὶ ἐν ᾧ ὁ γορὸς ἄδει ἐν νύξει « Ἀγία μου Ἐλισάβετ! ἱκέτευσον ὑπὲρ ἡμῶν. . . . » ὁ Τανχάυζερ κλίνει βραδέως τὴν κεφαλὴν. . . . καὶ παραδίδωσι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τῷ Θεῷ. . . .

Ἡ μετάνοια ἐπέφερε τὸ σωτήριο αὐτῆς ἀποτέλεσμα, ὁ Τανχάυζερ ἐσώθη. . . . Καὶ θαῦμα μέγιστον ἐνώπιον τῶν προσκυνητῶν τελεῖται πρὸς θαυμασμόν οὐ μὴν καὶ ἐπιβεβαίωσιν τοῦ ὕψλους τῆς μετανοίας προορισμοῦ. Ἡ βακτηρία τοῦ Τανχάυζερ ἀνθεῖ, ὡς ἦνθησεν ἡ μεμαραμμένη ψυχὴ του. . . . καὶ δύο ψυχαὶ ἀπέρχονται πρὸς τὸν οὐράνιον πατέρα προσευξόμενοι ὑπὲρ τῶν ἐπιζώντων. . . .

Ὁ Τανχάυζερ καὶ ἡ Ἐλισάβετ!

(ἀκολουθεῖ).

Ο ΣΚΟΡΦΟΣ ΤΟΥ ΚΟΖΑΚΟΥ

(Συνέχεια, ἴδε σελ. 374 τεύχος ΙΒ').

Τὰς λέξεις ταύτας μετ' ἄλγους καρδίας καὶ συγκεχυμένως ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Ῥενέον, ὅστις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἀκινήτως καὶ μετὰ προσοχῆς ἤκουε τοὺς λόγους τῆς μητρὸς του καὶ μετὰ λύπης παρατήρει τὴν δυσχερῆ καὶ ἐπώδυνον θέσιν αὐτῆς. Ἀμα δὲ ἡ κυρία Μοντριέ ἐπαυσεν ὁμιλοῦσα, ὁ Ῥενέος ἀπεμακρύνθη ὀλίγον καὶ γλυκεῖα τῇ φωνῇ, ἀλλὰ στερεῶς εἶπε πρὸς αὐτήν:

— Ὁ Θεὸς εἶναι μάρτυς μητέρα μου, ὅτι σὰς σέβομαι καὶ σὰς ἀγαπῶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἀλλ' ὅμως καίτοι μὲ ἀνεθρέψατε ἐν ἀγνοίᾳ πάντων τῶν πραγμάτων τοῦ παρόντος κόσμου — ἐλπίζουσα ὅτι οὕτω μὲ ὠφελεῖτε, — αἰσθάνομαι ἐν τοῖς μυχοῖς τῆς καρδίας μου ἐμφύτους τινὰς δυνάμεις, ἃς δὲν ἠδυνήθητε μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειάς σας νὰ καταπνίξετε. . . . Μυχία τις φωνὴ μοὶ λέγει ὅτι τὸ καθῆκον εἶναι ἀνώτερον πάντων τῶν ἀνθρωπίνων ἐρώτων καὶ φίλων!

— Τὸ καθῆκον σου εἶναι νὰ μὲ ἀγαπᾷς καὶ νὰ ὑπακούῃς εἰς τὰς συμβουλὰς μου! Ἴδου ποῦ ἐγκεῖται τὸ καθῆκον!

— Τὸ καθῆκον μου εἶναι νὰ ὑποτάσσωμαι εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος!

— Ἐξακολουθεῖς εἰσεῖτι ἐπαναλαμβάνων τὰ αὐτά! ἀνεφώνησε τότε ἡ Κυρία Μοντριέ.

— Πάντοτε! μητέρα μου.

— Λοιπὸν ἐπιθυμεῖς νὰ ὑπηρετῇς ταπεινῶς τὴν πατρίδα σου;

— Μάλιστα!

Ἡ λέξις αὕτη ἦτο κεραυνὸς διὰ τὴν κυρίαν Μοντριέ. Ἐκβάλλουσα δὲ συγκεχυμένας φωνὰς ἐρρίφθη ἐκπληκτος ἐπὶ τινος ἐδρᾶς χέουσα θερμὰ δάκρυα. Ἀναλαβοῦσα δὲ καὶ αὐθις μετὰ πολὺ τὰς δυνάμεις αὐτῆς ἠγέρθη βιαίως ἐκ τῆς ἐδρᾶς τῆς καὶ μὲ ἥθος ἀπειλητικὸν εἶπε πρὸς τὸν Ῥενέον:

— Λοιπὸν ἐγὼ σοὶ τὸ ἀπαγορεύω!... εἶμαι ἡ μήτηρ σου!... ὀφείλεις νὰ μοὶ ὑπακούῃς!

Ὁ Ῥενέος ἔσειε τὴν κεφαλὴν παρατηρῶν συνάμα αὐτὴν μετὰ βλέμματος ἀπειλητικοῦ.

— Θὰ ἀναχωρήσης μετ' ἐμοῦ ! ἐξηκολούθησε ἡ Κυρία Μοντριέ. Θὰ ἐγκαταλείψωμεν τοῦ λοιποῦ τὴν Γαλλίαν ! Καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς σήμε-

ρον ! . . . ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ταύτης ! Ἀμέσως !

Ἀκούεις, Ῥενέε; Τὸ θέλω . . . τὸ ἀπαιτῶ !

— Δὲν θὰ ἀναχωρήσω ! ἐπανέλαβεν ἀπαθῶς ὁ Ῥενέος ἀλλ' ἵνα μετριάσῃ τὸ ἀπότομον τῆς ἀπαντήσεώς του ταύτης ὕψος ἐξέτεινε πρὸς αὐτὴν

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΣΑΛΩΝ (ἴδε τεῦχος IB'. σελ. 371).

τὰς χεῖρας, ἥτις ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς ἀπώθησε ταύτης.

— Δὲν θὰ ἐξέλθῃς ἐκ τῆς αἰθούσης ταύτης, ἐπιπροσέθηκεν ἡ Κυρία Μοντριέ, εἰμὴ μόνον ὅταν ἀναχωρήσωμεν ὁμοῦ !

Ἐπὶ τούτοις ἐξελθοῦσα ἔκλεισε τὴν θύραν τῆς αἰθούσης οὕτως, ὥστε δὲν ἠδύνατο ὁ Ῥενέος νὰ δραπτεύσῃ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ πρῶτον ἐγευματίσε μόνη, ἔχουσα ἀπέναντι αὐτῆς ἐν τῇ τραπέ-

ζη κενὴν τὴν ἔδραν τοῦ 'Ρενέου.

"Οτε, μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνων, οὓς περιπαθῶς ἠγαπῶμεν, εἰσερχώμεθα εἰς τὰς αἰθούσας αὐτῶν ἢ καρδία ἡμῶν κατασπαράσσεται· νομίζομεν ὅτι τὰ ἔπιπλα καὶ τὰ διάφορα ἐν αὐταῖς σκευὴ ἐμψυχούνται καὶ ὁμιλοῦσι πρὸς ἡμᾶς. Μετ' ἐνδομύχου δὲ θλίψεως ἀναλογιζόμεθα ὅτι οὐδέποτε πλέον θὰ ἐπανέλθωσιν οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι ὧν ἀναμιμνησκόμεθα.

Ἡ Κυρία Μοντριέ εὐρισκομένη μόνη ἐν τῇ εὐρεῖᾳ καὶ σκοτεινῇ αἰθούσῃ τοῦ ἐστιατορίου ἤρξατο νὰ σκέπτηται ὀπόσας ὀδύνας καὶ θλίψεις θὰ ὑφίστατο, ἐάν ποτε ὁ 'Ρενέος ἐγκαταλείψῃ αὐτήν. Ἡ ἀπουσία αὐτοῦ ἐκ τῆς τραπέζης κατεσπάρασσε τὴν τεθλιμμένην αὐτῆς καρδίαν. Συνελάμβανε κατὰ φαντασίαν διαφόρους συγκεχυμένους καὶ ἀπαισίους εἰκόνας, αἵτινες ἐνέπνεον αὐτῇ τρόμον καὶ φρίκην.

Ἡ γέρθη λοιπὸν πάραυτα· ὁ κρότος δὲ μόνον τῆς ἐσθῆτός της ἐφόβησεν αὐτήν! ἐνόμισεν ὅτι ὁ ὕψιστος ἤρξατο τιμωρῶν αὐτήν! Καὶ πρᾶγματι ἐτιμωρεῖτο. Μετὰ κόπου ἀνῆλθε καὶ ἠνεῴχε τὴν θύραν τῆς αἰθούσης τοῦ 'Ρενέου· ἐρρίφθη δὲ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ λέγουσα:

— 'Ελθέ! κατὰβηθι! θὰ γενη-
τίσωμεν.

Ὁ 'Ρενέος πάντοτε τεθλιμμένος καὶ κατηφὴς ὑπῆκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν της. Ἡ Κυρία Μοντριέ ἤρξατο νὰ κλαίῃ νὰ γελάῃ καὶ νὰ ὁμιλῇ συγχρόνως καταληφθεῖσα ὑπὸ ἀμέτρου χαρᾶς καὶ λύπης συνάμα.

Ἡ Κυρία Μοντριέ, ὅτε ἀπεφάσισεν ὅπως ὑπάγῃ καὶ προσκαλέσῃ τὸν υἱὸν της εἰς τὴν τραπέζαν ἐθεώρησε καλὸν ὅπως μὴ ἐπανέλθῃ ἐφ' ὅσων, ἅτινα προὔξενῃσαν εἰς αὐτοὺς δυσαρέσκειαν, καὶ ἐπαφήσῃ τὰ πάντα εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Ὑψίστου.

Ἀλλὰ μόλις παρῆλθον σπινγαὶ τινες καὶ ἤρξατο καὶ αὖθις παρακαλοῦσα αὐτὸν νὰ ἀναχωρήσῃ μετ' αὐτῆς καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ διὰ παντός τὴν Γαλλίαν. Πλεῖσθ' ὅσα ἐπιχειρήματα προὔβαλεναὐτῷ, ἀλλ' οὐδὲν ἴσχυσεν ὅπως κάμψῃ αὐτόν.

Ὁ 'Ρενέος ἦτο ἀκατάπειστος· ἐπανελάμβανε δὲ πάντοτε τὴν πρώτην αὐτοῦ ἀπάντησιν:

— Ὁ νόμος καθιερώθη διὰ πάντας τοὺς πολίτας ἀνεξαιρέτως τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν τάξεως. . . . Οὐδέποτε!

Ἡ βαρωνίς τοῦ Μοντριέ μετὰ μεγίστης λύπης παρετήρει καταρρέον ὑπὸ τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐμφύτων αἰσθημάτων τοῦ υἱοῦ της τὸ οἰκοδόμημα, ὅπερ ἐπὶ εἴκοσι ὀλόκληρα ἔτη μετὰ τοσούτων κόπων καὶ μόχθων, μετὰ τοσούτων φροντίδων καὶ προφυλάξεων προσεπάθη νὰ ἀνεγείρῃ. Ἀπελπισ δὲ ἴστατο τὰς χεῖρας ἔχουσα ἠνωμένας καὶ τὰ βλέμματα αὐτῆς προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ 'Ρενέου. Οὐδόλως ἠτθάνθη ὅτι ὁ 'Ρενέος ἠναγκαλίσθη αὐτήν καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ τῇ εἶπε:

— Θάρρος, μήτερ μου, θάρρος!

Ἀνελθὼν δ' εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς αἰθούσης αὐτοῦ χωρὶς ἢ μήτηρ του νὰ παρατηρήσῃ αὐτόν.

Ἡ νύξ ἦτο ἀρκούντως προκεχωρηκυῖα ὅτε ἐβελτιώθη κάπως ἡ δεινὴ θέσις τῆς Κυρίας Μοντριέ, εἰς ἣν περιῆλθεν ὥς ἐκ τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῶν ἀντιπατικῶν ἀπαντήσεων τοῦ 'Ρενέου.

Πλεῖσθ' ὅσα φοικῶδη καὶ ἀπειλητικὰ φάσματα παρίσταντο ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτῆς, πλεῖσθ' ὅσαι συγκεχυμέναι ἰδέαι ἐπύρχοντο ἐν τῷ νῷ αὐτῆς κατὰ τὰς ὥρας τῆς παραφορᾶς. Μία ὁμῶς ἰδέα ἐξ ὧλων τούτων δεινῶς ἠπειλεῖ καὶ ἀνηλεῶς κατεβασάνιζεν αὐτήν: Ἡ ἀναχώρησις τοῦ 'Ρενέου τοῦ μονογενοῦς καὶ τοῦ προσφιλοῦς αὐτῆς τέκνου διὰ τὸν πόλεμον.

Ἀναλογιζομένη δὲ τὰ ἐπιχειρήματα καὶ τοὺς λόγους, οὓς ἐπρόβαλε τῷ 'Ρενέῳ ὅπως ἀποτρέψῃ αὐτὸν ἐκ τῆς σταθερᾶς αὐτοῦ ἀποφάσεως, ἐσκέφθη καὶ εὔρε καὶ πολλοὺς ἄλλους ἰσχυροτέρους. Ἐνόμισε τότε ὅτι οὐδὲν εἶπεν αὐτῷ ἐξ ὧσων εἶδει νὰ εἴπῃ ὅπως κατανικήσῃ αὐτόν. Μὴ λαβοῦσα δ' ὑπ' ὄφιν τὸ προκεχωρηκὸς τῆς νυκτός ἀνῆλθε ταχέως τὴν κλίμακα καὶ εἰσῆλθε βιαίως ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ υἱοῦ της, ὅπου εὔρεν αὐτὸν ἡρέγα ὑπνώττοντα. Ἡ θλίψις καὶ ἡ ἀδύναμία τῆς Κυρίας Μοντριέ, αἵτινες κατεσπάρασσαν τὴν καρδίαν της, δὲν συνεκίνησαν ἄρᾳ γε καὶ τὴν καρδίαν τοῦ 'Ρενέου:

Ὁ 'Ρενέος ἐκοιμᾶτο! . . . τὴν κεφαλὴν του εἶχεν ἐστηριγμένην ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ αὐτοῦ βρα-

χίονος. Τὸ ὥραϊον καὶ ἀγγελικὸν αὐτοῦ πρόσωπον ἐμειδία ὑπὸ χαρᾶς καὶ λύπης συνάμα. Ἡ Κυρία Μοντριέ ἀδιαφοροῦσα ὅτι ἠδύνατο νὰ διαταράξῃ τὴν ἡσυχίαν αὐτοῦ, ἔδραμεν πρὸς τὴν κλίνην του καὶ βίφθεισα ἐπ' αὐτοῦ περιπαθῶς ἠναγκαλίζετο καὶ ἠσπάζετο αὐτόν· ὁ 'Ρενέος ἐταράχθη τότε ὀλίγον καὶ ἐξέτεινε τὸν ἀριστερόν του βραχίονα ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο ἡ κεφαλὴ του, ὅστις μετὰ κρότου ἐπεσεν ἐπὶ τῆς παρακειμένης μικρᾶς τραπέζης.

Ἡ Κυρία Μοντριέ παρατηρήσασα τὴν χεῖρα τοῦ 'Ρενέος ἐφρικίασεν! Ἐνεθυμήθη πάραυτα τοὺς λόγους τῆς Παλαίτας, ἥτις γελῶσα καὶ ἐπιδεικνύουσα τὴν χεῖραν τῆς τῇ ἔλεγε:

— Μὲ κομμένον τὸν δακτύλον δὲν δύναται κἀνεὶς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν πόλεμον!

Τῇ ἐπῆλθε τότε ἡ ἰδέα ὅπως διὰ παρομοίου τινος μέσου καταστήσῃ τὸν υἱὸν τῆς ἀστράτευτον.

— Ὁ 'Ρενέος δὲν θὰ ἀναχωρήσῃ! ἔλεγε καθ' ἑαυτήν. Μικρὸν κκκὸν ἢ ἑλλειψὶς ἐνὸς δακτύλου.

Ἐντρομος δὲ καὶ τετραγαγμένη ὡς ἐκ τοῦ φρικώδους σχεδίου, ὅπερ συνέλαβε κατὰ νοῦν καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐκτελέσῃ ἀπεσῦρῃ ἐκ τῆς κλίνης τοῦ υἱοῦ τῆς καὶ ἐκ τινος γωνίας μετὰ προσοχῆς παρατῆρει ἅπασαν τὴν αἴθουσαν. Ἐνώπιον αὐτῆς εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης εὗρίσκετο μεγάλη μαρμαρίνη ἐστία ἄνωθεν τῆς ὁποίας ἐκρεμάτο ὡρολόγιον πρὸς τὰ ἀριστερὰ δὲ πανοπλία, συγχειμένη ἐκ τῶν διαφόρων παντοειδῶν ὀπλων ἐκάστου τόπου, ἣν ὁ Βαρῶνος εἶχεν ἀνηρτημένην ἐπὶ τοῦ τείχους ἐκείνου καὶ τὴν ὁποίαν ἡ Κυρία Μοντριέ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου αὐτοῦ οὐδέποτε εἶχεν ἐγγίσει.

Πρὸς τὰ δεξιὰ δὲ εὗρίσκετο ἡ κλίνη τοῦ υἱοῦ τῆς, ὅστις βαθέως, ἐκοιμάτο.

Μετ' ἐκπλήξεως παρατῆρει αὐτόν, ὅστις ἐφαίνετο αὐτῇ, ὅτι ἐπρόφερον ἐτι τὴν λέξιν!

— Οὐδέποτε!

Μετὰ πάσειανος τότε φρίκης ἀνελογίζετο τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ 'Ρενέος, ἐτι δὲ μᾶλλον ἀπειλητικὸν καὶ φρικῶδες παρίστατο ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτῆς τὸ ἀποτρόπαιον φάσμα τοῦ θανάτου.

Ἐπανελάμβανε δὲ πάντοτε μετὰ φρικιάτειος: Δὲν θέλω νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ 'Ρενέος!

Τὰ βλέμματα αὐτῆς διηυθύνοντο ἀκαταπαύστως ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ 'Ρενέος, ἥτις ἦτο ἐξοπλισμένη ἐπὶ τῆς παρακειμένης τραπέζης, εἰς τινὰ μικρὸν πέλεκυν τῆς πανοπλίας ἐκείνης, οὗτινος ἡ αἰχμὴ ἔλαμπεν πρὸ τῶν βλεμμάτων αὐτῆς.

Ὁ ἰδρὼς ἔρρεε ἀφθόνως ἐκ τοῦ μετώπου καὶ τῶν ῥοδίνων αὐτῆς παρειῶν, οἱ δὲ ὀδόντες τῆς ἔτριζον!

Αἰφνης ὁρμᾷ ἀρπάζει τὸν μικρὸν ἐκεῖνον πέλεκυν, πλησιάζει τὸν υἱὸν τῆς καὶ μὲ ἐν κτύπημα τῷ ἀφαιρεῖ τοὺς δύο δακτύλους.

Τὸ αἶμα ἤρχισε νὰ ῥέῃ ποταμῆδὸν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ υἱοῦ τῆς. Ἡ δὲ κυρία Μοντριέ ἀπέναντι τοῦ φρικώδους τούτου θεάματος ἔπεσε λειπόθυμος ἐκβάλλουσα κραυγὰς τρόμου καὶ φρίκης, αἰτίνες ἔσσειον τοὺς τοίχους τοῦ μεγάρου καὶ ἀφύπνισαν τὸν Βενουά.

Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ῥαγδαία ἐπιπτε βροχὴ, ἥτις ὡς ἐκ τῆς σφοδρότητος αὐτῆς μικροῦ θεῖν κατέθραυε τὰς ὑάλους τῶν παραθύρων. Ὁ ἄνεμος πενθίμως ὠρύετο. Ἡ μανιώδης λαῖλαψ δεινῶς ἠπείλει τὸ μέγαρον. Τὰ πάντα τέλος καὶ οὐρανόσ καὶ γῆ ἐμαίνοντο κατὰ τῆς κυρίας Μοντριέ.

Ὅτε δὲ συνῆλθεν ἐκ τοῦ ληθάργου αὐτῆς μετ' ἀπαθείας ἠτένιζε τὸν υἱὸν τῆς νομίζουσα τὴν πρᾶξιν αὐτῆς μηδαμινήν. Πρὸς δὲ ἐλυπεῖτο, διότι ἡ ἰδέα αὕτη δὲν ἐπῆλθεν αὐτῇ προηγουμένως.

Συνεβουλεύθη τὸν ἱατρὸν τῆς Σαμμεβεόλης περὶ τοῦ τρόπου τῆς θεραπείας τοῦ ἀσθενοῦς καὶ μετὰ προσοχῆς ἤκουε τὰς παραγγελίας αὐτοῦ. Ὅτε δὲ οὗτος ἀνεχώρει προέπεμψεν αὐτόν μέχρι τῆς θύρας τοῦ μεγάρου, ὡς εἰ οὐδὲν ἑκτακτον καὶ δυσάρεστον συνέβαινεν· ὁ 'Ρενέος ὠχρὸς κείμενος ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ τὰ χεῖλη ἔχων συνεσφιγμένα παρηκολούθη μετὰ βλέμματος συμπαθοῦς μᾶλλον ἢ ὀργίλου τὴν μητέρα του. Ἐκάλυπτεν ὑπὸ τὰς σινδόνας τὴν τετραυματισμένην αὐτοῦ χεῖρα καὶ διὰ τῆς ἐτέρας ἐπροφύλαττεν αὐτήν.

Ἡ κυρία Μοντριέ ἰδοῦσα αὐτόν περιποιούμενον οὕτω τὴν χεῖρα του τῷ εἶπε:

— Ὑποφέρεις τέκνον μου;

Ἀλλ' ὅμως ὁ 'Ρενέος προσποιηθεὶς ὅτι δὲν ἤ-

κουσε δὲν ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην τῆς μητρός του, ἥτις τότε ὤρμησεν ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ ἠτπάσθη αὐτόν.

Ὁ Ῥενέος ὅμως μετ' ἀπάθείας καὶ ψυχρότητος ἠτένιζεν αὐτήν, οὐδόλως συγκινούμενος ὑπὸ τῶν ἐνδείξεων τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης τῆς μητρός του. Καὶ ἡ συμπεριφορὰ αὕτη τοῦ Ῥενέου ἐλύπει μὲν πῶς αὐτὴν οὐχὶ ὅμως τοσοῦτον ὅσον θὰ ἐλύπει καὶ κατέθλιβεν αὐτὴν ὁ διὰ παντός ἀποχωρισμὸς αὐτοῦ.

Ἐπαρηγορήθη δὲ ταχέως ἀναλογισθεῖσα, ὅτι ἡ ὀργὴ αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ. . . ὅτι διέσωσεν αὐτὸν ἐξ ἀφεύκτου καταστροφῆς. . . ὅτι θὰ ἡννόει ἡμέραν τινα ταῦτα πάντα καὶ θὰ ἐσυγχώρει αὐτήν.

Ἀλλ' ὅμως δὲν ἦτο τότε κατάλληλος περίστασις νὰ σκέπτηται περὶ τούτων. Ὁφείλε νὰ περιποιηθῇ τὸν ἀσθενῆ καὶ ν' ἀφήσῃ αὐτὸν νὰ ἀναπαυθῇ. Ἐνεκλείσθη λοιπὸν ἐντὸς τῆς αἰθούσης του οὐδὲν πλέον ἐπιπροσθεῖσα.

Οἱ ἱατροὶ εἰσὶν ἐχέμυθοι. Ὁ Βενουὰ πρὸ πολλοῦ ἤδη οὐδὲ λόγον ἔλεγεν εἰς τοὺς ἐκτὸς τοῦ μεγάρου φίλους του, οὐδὲν οὕτω διεδόθη περὶ ὧν συνέβησαν ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Βιθιόνης κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κληρώσεως, οὐδενὸς παρυσιασθέντος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ῥενέου τοῦ Μοντριέ, ὁ δῆμαρχος ἔσυρεν δι' αὐτὸν τὸν ἀριθμὸν 4. Ἀλλ' ὅμως οὐδὲ λόγος ἐγένετο ἐκ μέρους τῶν συμβούλων καὶ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐσκέπτοντο ἅπαντες οἱ κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι περὶ ἄλλων πολλῶν σπουδαιοτέρων ζητημάτων.

Ἡ Γαλλία εὐρίσκετο τότε εἰς λίαν ἀκροσφαλῆ θέσιν ἥτις πρὸς τούτοις ὀλονέν ἐδεινοῦτο. Αἱ δὲ περὶ αὐτῆς εἰδήσεις ἐλάμβανον καθ' ἑκάστην σπουδαιότερον καὶ ἀπειλητικώτερον χαρὰ κτῆρα διὰ τὸ μέλλον τοῦ εὐρέους τούτου κράτους.

Αἱ σύμμαχοι δυνάμεις εἰσῆρχοντο ἐντὸς τῆς Γαλλίας καταπατοῦντες ὑπὸ τοῦ πόδας αὐτῶν τὰ συντρίμματα τῶν ὅπλων τῶν στρατῶν αὐτῆς· οἱ στρατοὶ αὐτῶν διεσκορπίζοντο κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῆς πόλεις λεηλατοῦντες, ἀρπάζοντες καίοντες καὶ ὀβριζόντες.

Ἡ Γαλλία ἐν τοιαύτῃ εὐρίσκομένη θέσει παρσκειάζε καὶ αὖθις τὰς δυνάμεις αὐτῆς ὅπως ὑπερασπισθῇ τὸ τελευταῖον ἑαυτὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Καθ' ἑκάστην δὲ ἐπέμποντο κατεπεύγουσαι διαταγαὶ εἰς τοὺς νομάρχας καὶ τοὺς στρατηγοὺς τῶν διαμερισμάτων. Ὁ κίνδυνος τοσοῦτον δεινῶς ἠπεῖλει τὴν Γαλλίαν ὥστε ἡνάγκασε τὰς ἀρμοδίους ἀρχάς, ὅπως ἐφαρμόζωσι τοὺς στρατιωτικοὺς νόμους μετὰ μεγίστης αὐστηρότητος. Ἡ δὲ κυβέρνησις μετὰ πλείονος σπουδαιότητος ἐνήργει.

Ἡ Κυρία Μοντριέ οὐδόλως ἐσκέπτετο περὶ τῆς πατρίδος αὐτῆς, οὐδὲ ἐγνώριζαν εἰς οἷαν δεινὴν θέσιν εὐρίσκετο. Δὲν ὤφιστατο δι' αὐτὴν οὐδὲ ἀνθρώπινος οὐδὲ θεῖα δικαιοσύνη.

Μετὰ παρέλευσιν πεντεκαίδεκα περίπου ἡμερῶν ὁ Ῥενέος εἶχεν ἀναρρώσει σχεδὸν ἐντελῶς. Κατὰ πρόσκλησιν δὲ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ δικαστηρίου μετέβη ἑριππος εἰς τὴν Σαλῶνα πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ.

Ἡ Κυρία Μοντριέ ἐπὶ τῇ προσκλήσει ταύτῃ τοῦ υἱοῦ τῆς οὐδόλως ἐταράχθη, ὡς τὸ πρῶτον, ἀλλὰ λίαν εὐφροσύνως ἀπεχαιρέτησεν αὐτὸν ἀναχωροῦντα· ἐνόμιζεν ὅτι στερούμενος τῶν δύο δακτύλων του δὲν ἠδύνατο ὁ Ῥενέος νὰ συγκαταριθμισθῇ μετὰ τῶν στρατευσίμων.

Περὶ τὸ ἑσπέρας ὁ Ῥενέος ἐπανῆλθε καταβάς δὲ τοῦ ἵππου καὶ παραδούς αὐτὸν εἰς τὸν Βενουὰ εἰσῆλθε κεκυφώς εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτοῦ χωρὶς οὐδὲ νὰ ἐναγκαλισθῇ, οὐδ' ἀπλῶς νὰ ἀτενίσῃ τὴν μητέρα του, ἥτις τὸνναντίον ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὰς χεῖρας τῆς, λέγουσα:

— Τὰ πάντα εἶναι τετελεσμένα! Δὲν ἔχει οὕτως υἱέ μου;

— Τὰ πάντα! ἀπεκρίθη χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ Ῥενέος καὶ εὐθὺς ἔπεσεν ἀπηυδηκῶς ἐπὶ τινος ἑδρας.

— Ἀλλὰ τί ἔχεις; Ὁμίλησον! ἀνεφώνησε τότε ἡ κυρία Μοντριέ.

Ὁ Ῥενέος ἐγειρεται καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ἐν τῇ ἄκρᾳ αὐτοῦ ἀπελπισίᾳ:

— Ἀχ! μήτερ! μήτερ! Προὔτίμουν κάλλιον νὰ μοὶ ἀφαιρεῖτε τὴν ζωὴν μου παρὰ τὴν τιμὴν μου!

— Σιώπα δά!

— Δὲν γνωρίζετε τί συνέβη! δὲν γνωρίζετε, ὅτι ἐξερχόμενον τοῦ δικαστηρίου ἅπαντες μὲ ἐδείκνυν διὰ τοῦ δακτύλου καὶ ἐκραύγαζον ὅπισθεν ἐμοῦ: «οὗτος εἶναι ἄτιμος.»

— Ἄτιμος! λέγει μετὰ φρίκης ἡ Κυρία Μοντριέ, γνωρίζουσι καλῶς ὅτι δὲν εἶσαι ἄτιμος! . . . Μὴν λαμβάνεις ταῦτα ὑπ' ὄψιν υἱέ μου. Τί πρὸς τοῦτο.

— Δι' ἐσᾶς μῆτερ μου . . . δὲν γνωρίζω. Ἀλλ' ὅμως δι' ἐμέ, αἱ τρεῖς αὗται λέξεις κατεσπάραξαν τὴν καρδίαν μου! Ἐκυριεύθην ὑπὸ φρίκης, ὅτε ἤκουσα τὰς τρεῖς ταύτας λέξεις! Ἐνῶ τοῦναντίον οὐδὲν ἑταράχθην ὅτε μὲ ἠπειλήσαν ὅτι ἐμελλον νὰ μὲ φυλακίσωσι.

— Νὰ σὲ φυλακίσωσι! . . . ποῖος; . . . διατί . . . οὐδὲν ἔπραξας! . . . Δὲν εἶπες εἰς αὐτοὺς τίποτε;

— Δὲν εἶπον τίποτε!

— Νὰ σὲ φυλακίσωσι!

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἡ κυρία Μοντριέ ἠγέρθη καὶ ἐξήρχετο ἐκ τῆς αἰθούσης διευθυνομένη πρὸς τὴν Σαλώνην, ὅτε μετ' ἐκπλήξεως παρετήρησε τὸν Νομάρχην εἰσερχόμενον.

Πρὶν ἢ χαιρετίσῃ αὐτὸν καὶ ἐρωτήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἐπισκέψεώς του, ἔλαθεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Ῥενέον καὶ ἔδειξεν τὴν ἠκρωτηριασμένην αὐτοῦ χεῖρα εἰς τὸν Νομάρχην λέγουσα:

— Εἶμαι ἐγὼ ἡ αἰτία!

Ὁ Νομάρχης εἶτε διότι ἦλθεν διὰ νὰ βεβαιωθῇ μόνον περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων τοῦ Ῥενέου περὶ ὧν ὑπώπτευσεν καὶ δὲν ἤθελε νὰ μάθῃ τί περισσότερον, εἶτε διότι ἐξεπλάγη ὡς ἐκ τοῦ τρόπου καὶ τῆς συμπεριφορᾶς τῆς Βαρωνίδος, ἔκρινε περιττὴν πᾶσαν περαιτέρω ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζήτησιν καὶ ἀπεσύρθη χωρὶς οὐδὲ λέξιν νὰ εἴπῃ. Οὐδεὶς δὲ ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Σαμμεθεόλης ἤκουσε τοῦ λοιποῦ αὐτοῦ ποιουμένου λόγον περὶ Ῥενέου.

Συγκινηθεὶς δὲ ὁ Νομάρχης ἐπὶ τῇ πρὸς τὸ τέκνον της στοργῇ τῆς κυρίας Μοντριέ μετὰ παρησίας ἀνομολογησάσης τὸ σφάλμα αὐτῆς, ὅπερ ἐφαίνετο ὅτι εἶχε τι τὸ ὑψηλὸν καὶ τὸ ἐπιβάλλον, ἐκάλυψε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην οὐδὲν περὶ αὐτῆς ἐπιπροσθεὶς εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ δικαστηρίου.

Ἡ κυρία Μοντριέ βλέπουσα ὅτι οὐδεμία ἑτέρα πρόσκλησις ἦλθε πρὸς τὸν υἱὸν της ἐβεβαιώθη ὅτι οὐδένα πλέον διέτρεχε κίνδυνον· οὕτω δὲ οὐδὲν ἑσκέπτετο περὶ τούτου.

Ἡ σκανδαλώδης πράξις τῆς κυρίας Μοντριέ ἐλησμονήθη ταχέως ἐν Σαμμεθεόλῃ ὡς ἐκ τῶν πολλῶν ἐνασχολήσεων τῶν κατοίκων ἐπὶ τοῦ φρικαλέου ἐκείνου πολέμου.

Μετὰ παρέλευσιν διμηνίας οὐδὲ λόγος ἐγένετο πλέον περὶ τῆς πράξεως ἐκείνης τῆς κυρίας Μοντριέ, οὐδεὶς ἐσκέπτετο περὶ αὐτῆς, οὐδεὶς . . . ἐκτὸς τοῦ Ῥενέου.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν αἱ φρικώδεις αὗται λέξεις: «Ἐπρωτίμουν κάλλιον νὰ μοὶ ἀφηρεῖτε τὴν ζωὴν. παρὰ τὴν τιμὴν μου.» ἐξῆλθον μετὰ ψυχικοῦ ἄλγους ἐκ τῶν χειλέων του οὐδεμίαν ἄλλην παρατήρησιν ἐποιήσατο πρὸς τὴν μητέρα του.

Ἡ κυρία Μοντριέ ἀτενίζουσα τὸν Ῥενέον δὲν ἔβλεπε πλέον ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ οὐδὲ τοὺς ἀκτινοβολοῦντας ἐκείνους ὀφθαλμοὺς οὐδὲ τὸ μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ. Ὅτε ἠσπάζετο τὸν Ῥενέον ἔχουσα αὐτὸν ἐντὸς τῆς ἀγκάλης της, οὗτος ἐφαίνετο λίαν ἀπαθὴς πρὸς τὰς θωπείας καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς τῆς Μητρός του.

Μέγα χάσμα διεχώριζεν αὐτοὺς, ὅπερ κατέστρεφε πᾶσαν στοργὴν καὶ φίλτρον.

Ὁ Ῥενέος δὲν εἶχεν ἔτι συγχωρήσει τὴν μητέρα αὐτοῦ.

(ἀκολουθεῖ).

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΝ ΦΩΛΕΑΙ ΑΗΔΟΝΟΣ(*)

Ἴδου πῶς αὕτη συνέβη.

Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἤμην εἰς τὸ Θέατρον Κόβεν-Γκάρτεν (Covent-Garten) ἐνθα ἡ Πάττη ἔφαιλλε διὰ τελευταίαν φορὰν. Περὶ τὸ τέλος τῆς τρίτης πράξεως τῆς Τραβιάτας, ἡ θεία ἀοιδός, ἐν πλήρει θριάμβῳ καὶ κατ' ἐπανάληψιν χειρο-

(*) Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ὁ K. Adrien Marx ἄριστος φίλος τῆς καλλικελάδου ἀηδόνης τῆς ὑψηλῆς Ἀδελίνης Πάττη, ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ ἐγκρίτῳ παρισινῇ ἐφημερίδι ὁ Figaro, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24 Ἰου-

κροτουμένη καὶ ἀνευφημουμένη, μὲ ἀπηύθυνεν, ἐνῷ ἐχαιρέτα καὶ προσεμειδία τῷ πλήθει, σημεῖον ὅπως ἀπαρατήρητον δι' οὗ εἶλεγεν, «ἐχὼ νὰ σὰς ὁμιλήσω.»

Μετὰ τρία λεπτά ἤμην εἰς τὸ θεωρεῖόν της.

Γνωρίζετε, μοὶ λέγει, δεικνύουσά με ἐν ταύτῳ κάθισμα, ὅτι εἶμαι κάτοχος ἐξοχικῆς ἐπαύλεως ἐν Οὐαλλίᾳ. . . .

— Ἦγνόουν αὐτὸ παντελῶς. . . .

— Καὶ ὅτι τὴν Τρίτην προσφέρω γεῦμα τοῖς φίλοις μου.

— Ἀληθῶς!

— Ὅτι εἰσθε ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσκεκλημένων.

— Ἀλλά. . . .

— Μὴ καταφεύγετε παρακαλῶ εἰς προφάσεις τὴν Δευτέραν περὶ τὴν δεκάτην τῆς πρωίας ἀναχωροῦμεν ἐκ τοῦ σταθμοῦ Πάτινκτον. Ἐγὼ ὑπὸ τὴν διάθεσίν μου αἰθουσαν ἀμάξης, ἐνθα θὰ προγευματίσωμεν καθ' ὁδόν, τὸ δὲ ἐσπέρας θέλομεν δειπνήσει ἐν τῇ ἐπαύλει.

Προϋτιθέμεν νὰ ἐρωτήσω τὰ καθέκαστα καὶ νὰ ἀπευθύνω παρατηρήσεις τινάς, διακόπτων τὴν χαριτόδρυτον στωμυλίαν της, ὅτε αἰφνης εἰσέβη ἡ θαλαμηπόλος, ἐφιθύρισε λέξιν εἰς τὸ ὅς της κυρίας της, ἥτις καὶ στραφεῖσα πρὸς με.

— Σὰς ἀποπέμπω, διότι χάριν ὑμῶν θὰ εἶχον ἴσως ἄλλον νὰ περιμένῃ, τοῦτο δὲ. . .

Ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἑδραν μου, ἐνθα ὑπῆρχε μάρτυς, εἰς τὸ τέλος τῆς τελευταίας πράξεως, μανιώδους θριάμβου, ὃν μόνῃ ἡ Πάττη δύναται νὰ προκαλέσῃ. Ὁ φρενητιώδης θαυμασμός τοῦ πλήθους ἦτο τοιοῦτος, ὥστε ἀφοῦ αἱ κυρίαι ἐρριψαν τὰς ἀνθοδέσμας των, κατόπιν ἀπέσπον τὰ ἄνθη ἐκ τοῦ στήθους καὶ τῆς κεφαλῆς των διὰ νὰ τὰ διευθύνωσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Εὐγενῆς κύριος, ὅστις μετὰ τῆς συζύγου του εἶχε θέσιν πλησίον τῆς σκηνῆς εἰς τοιοῦτον ἐφάσα σημεῖον ἐνθουσιασμοῦ, ὥστε ἀφοῦ ἐρριψε τὰ δακτυλιδιά του, τὸ ὠρολόγιόν του, τὰ χειρόκτια του. . . . πρὸς στιγμὴν ἐνόμισα ὅτι τὸν αὐτὸν διέτρεχε κίνδυνος καὶ ἡ σύζυγός του.

Ἐπιτρέψατε μικρὰν παρέκβασιν σχέσιν ἔχουσαν τοῖς ἀνωτέρω. Ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ προσφέρειν εἰς αἰδοῦν ὁπώρας ἀντὶ ἀνθέων εἶναι ταῦτόν. Ἡ ἰδία Πάττη μὲ διηγῆθη ὅτι κατὰ τὴν εὐεργετι-

λίου ε. ε. ἐν εἰδὲι ἐπιστολιμαίας ἐκ Λονδίνου διατριβῆς, πολλὰς λεπτομερείας τῆς ζωῆς, τοῦ χαρακτήρος, τῶν ἰδεῶν καὶ σκέψεων τῆς θεσπεσίας ταύτης αἰδοῦς, μετὰ ἰδιαζούσης ὁλως γαλλικῆς εὐφυίας, ὥς μεταφράσαντες, προσφέρομεν τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ "Γραφικοῦ Κόσμου."

Σ. Μ.

κὴν της παράστασιν, ἔλαβε κἀνίστρον πλήρες ἀφ' ἐνός τριανταφύλλων, καμελιῶν καὶ καρδονίων, ἐνῷ ἐξ ἄλλου εἶχε σταφυλὰς, ροδάκινα καὶ πεπόνια. Τὸ δῶρον συνωδεύετο διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων: «Θέτω εἰς τοὺς πόδας σας τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν τοῦ θερμοκηπίου καὶ κήπου μου, λυπούμενος μόνον ὅτι δὲν δύναμαι ὡπαύτως νὰ θέσω αὐτὸ τὸ θερμοκήπιον αὐτὸν τὸν κήπον. . . . καθὼς καὶ τὸν ἰδιοκτήτην.»

Ἀρκετὰ εὐφυεῖς, νομίζομεν δι' ἑνα Ἀγγλον.

* *

Εἶχον τὴν φρόνησιν νὰ φθάσω ἐγκαίρως εἰς τὴν δόθεισαν ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ συνέντευξιν, καὶ οὐχ ἦττον ὑπέστην μυρίας δυσχερείας ὅπως ἐπιβιβάσθῃ τῆς ἀτμάμαξης. Ὁ σταθμός ἦτον ἀπόρρακτος ἐκ τῶν φίλων τῆς αἰδοῦς καὶ τῶν ἀναγνωρισάντων αὐτὴν περιέργων, ὥστε καίτοι ἀνέκραζον ὅτι ἀπατέλουν μέρος τῆς συνοδείας της ἀποθούμην βαναύσως. Ἐν τῇ περιπολῇ ἐκείνῃ ὁ πῦλός μου ἔλαβε σπουδαῖον τραῦμα ἐξ οὗ οὐδέποτε θέλει ἰαθῇ. — Τέλος χάρις εἰς τινὰ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Νοτιοδυτικῆς γραμμῆς, ὅστις μοὶ ἀπέδειξεν ἐναργῶς τὴν ἀνάγκην τῶν γρονθοκοπημάτων ἐν τῇ ὀχλαγωγίᾳ ἐκείνῃ, κατόρθωσα νὰ ἀνέλθω τὸ πόδημα τῆς ἀμάξης καὶ εἰσδύσω ἐν τῇ πολυτελεῖ αἰθούσῃ, ἐνθα ἡ Πάττη εἶχεν ἤδη ἐγκατασταθῇ μετὰ τῶν δέκα συνταξιούτων μας. Ἐκ τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας παρακειμένης ἀμάξης, συγκοινωνούσης μετὰ τῆς ἡμετέρας, ἐφαίνετο πληθὺς ὑπηρετῶν διατιθεμένων τὰς ἀποσκευὰς καὶ τὰ μαγειρικὰ σκεύη. Ἐκ τῆς διευθύνσεως ἐκείνης ἐξήρχετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὁσμὴ ἐδωδίων ἐρεθίζόντων ἀλλοκῶτως τοὺς μυκτῆρας μου. Ῥίπτων βλέμμα ἐπὶ τῶν ἡμιανεωγμένων σάκκων, ἠγνόησα τὸν λόγον τῆς διερεθιστικῆς ἐκείνης ὁσμῆς, ἅμεινον ἐγούσης σχέσιν πρὸς τερατώδεις ἀστακοὺς, κολοσσαιοὺς πλακούντας, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν κεκαρυκευμένων ὀρυκτίων καὶ τῶν ἀξιολόγων αὐθεντικῶν οἶνων, ἀποσταλέντων κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὑπὸ τοῦ Κου δὲ Ροσχίλδ.

Ἀμα ὥς ἡ ἀτμάμαξα, ἐτέθη εἰς κίνησιν ἡ αἰδοῦς πλησιάζασά με,

— Εἶμαι πράγματι ὅπως ἀπερίσκεπτος, εἶπεν. Ἐλησμόνησα νὰ σὰς εἶπω τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου χάριν τοῦ ὁποίου σὰς ἐδίωξα προχθὲς ἐκ τοῦ θεωρείου μου. Ἦτο ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας, ὅστις εὗρίσκατο μετὰ τῆς πρίγκηπέσσης καὶ τῶν υἱῶν του ἐν τῷ συνήθει του θεωρείῳ.

Ἡ Λ. Γ. μὲ ἔκαμε νὰ γελάσω μέχρι δακρύων, διηγηθεῖς με τὴν ἀμηχανίαν ἐν ᾗ εὗρέθη, ἀπέναντι τῶν τέκνων του, κατὰ τὸ διάστημα τῆς

παραστάσεως. . . . Προσεπάθουν νὰ ἐννοήσωσι τὴν ὑπόθεσιν τῆς Τραγῳδίας, ὃ δὲ πρίγκηψ ἡδυνάτει νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς τοιαύτης δυσχερείας. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἐρωμένος μου μὲ ρίπτει τὸ βαλάντιόν του πλήρες χρυσοῦ, ὁ πρωτότοκος ἀνέκραξεν. «Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ προσφέρειν χρήματα εἶναι βάναντος» Ἡ δὲ Α. Γ. ἡναγκάσθη νὰ ἀπαντήσῃ ὅτι αἱ τοῦ χαρτοπαιγνίου παρεκτροπαὶ γεννῶσι τοὺς βανάντους ἐκείνους τρόπους. Ὁ νεώτερος ὑπῆρξεν οὐχ ἥττον ἐνοχλητικός, διαρκούσης τῆς σκηνῆς τῆς ἀγωνίας μου. «Τίνι τρόπῳ ἡσθένησεν ἡ κυρία αὕτη; ποῖον εἶναι τὸ ἐπάγγελμά της; ψυχorraγεῖ, καὶ ὅμως ἔχει καλλίστην ὄψιν!» Καὶ μυρίας ἄλλας σκέψεις εἰς ἃς ὁ πρίγκηψ ἀπῆντα δι' ὑπεκρυγῶν.

Ὁ σιδηρόδρομος βαδίζει μετὰ ἱλιγγιώδους ταχύτητος.

Διερχόμεθα ὡς βολὴ πυροβόλου πρὸ τοῦ φρενοκομείου, εἰς δὲ τῶν συνταξειδιωτῶν μας, — Ἄγγλος, πλήρης εὐφύας, δεικνύων ὑμῖν τοὺς γεωργοῦντας παράφρονες,

— Βλέπετε, λέγει, ἐκεῖνον ὅστις σκαλεύει τὰ γεώμηλα; Τὰ γεώμηλα ὡσαύτως θὰ παραφρονήσωσιν· ὅτε δὲ ἀργότερα διατεθῶσι κυκλικῶς περὶ τὸ μ. π. ι. φ. τέκιον, θὰ πηδῶσι τῇδε κακεῖσε ὡς παράφρονες, ἴσως δὲ τότε ἐπιρρεασθῇ καὶ τὸ μ. π. ι. φ. τέκιον. Ἄν δὲ ὁ τρώγων ἀργοπορήσῃ κἄπως νὰ τὸ καταβροχθίσῃ, εἶναι κίνδυνος μὴ, ἀνασκιρτῶν, περιλούσει αὐτὸν διὰ τοῦ ἐμβάσματός του.

Ἡ Πάττη ἐγέλα μέχρι δακρύων, διὰ τοῦ ὅπως παιδικῶ καὶ ἡδέως ἐκείνου γέλωτός της.

— Ὡς βλέπετε διασκεδάζω κατ' ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ κατὰ βάθος εἶμαι κατάκοπος, διότι ὑποφέρω ἐκ ρευματισμῶν.

— Ὡστε τὸ θέατρον. . . .

— Οὐχὶ βεβαίως. Ἡ κανονικότης τῆς ζωῆς ἦν διάγω καθιστᾶ εὐκολωτάτην τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀπέναντι τοῦ θεάτρου ὑποχρεώσεών μου. Συνήθως ἐγείρομαι περὶ τὴν δεκάτην τῆς πρωίας, πίνω ποτῆριον ζωμοῦ καὶ ἀκολουθῶς ἐξέρχομαι πρὸς περίπατον. Δειπνῶ περὶ τὴν τρίτην μ. μ. καὶ ἀπὸ τῆς τετάρτης μέχρι τῆς ἑκτῆς ἀναπαύομαι ὀλίγον, εἴτα ἐνδύομαι καὶ μεταβαίνω εἰς τὸ θέατρον. Μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως πίνω ἐκ νέου ποτῆριον ζωμοῦ καὶ κατακλίνομαι.

— Αἱ δὲ προγυμνάσεις;

— Οὐδέποτε προγυμνάζομαι. Οὐ μόνον γνωρίζω ἐκ στήθους θαυμασίως τὰ μελοδράματα εἰς τὰ ὅποια λαμβάνω μέρος, — καὶ οὐδέποτε ἐνθυμούμαι νὰ ἐσφαλῇ, — ἀλλὰ κἄποτε μάλιστα ὑποβοηθῶ τὸν ἀρχιμουσικόν, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν βλεμμάτων καὶ σημείων τινῶν. . . .

— Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ νέα ἔργα;

— Τὰ μελετῶ ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου ἢ περιπατοῦσα ἐν τῇ ἐξοχῇ. Μετὰ τὴν ἐκμάθησίν των ἐμφανίζομαι εἰς τὸ θέατρον — τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ἣτις προηγείται τῆς πρώτης παραστάσεως, — καὶ συμπάλλω ταῦτα μετὰ τῶν λοιπῶν ἡθοποιῶν. Ἀείποτε δὲ τὰ πράγματα βαίνουν κατ' εὐχὴν. . . .

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συνομιλίας, ἐθαύμαζον τὴν χάριν καὶ στωμυλίαν τῆς δαιμονίου ἐκείνης ἀοιδού, αείποτε ζωηρᾶς, αείποτε μειδιώσης, αείποτε ὠραίας, διακοπτομένης ἐνίοτε ὅπως ἀπευθύνῃ φιλοφροσύνην τινὰ πρὸς τὸν ἕνα, ἀστειότητα πρὸς τὸν ἕτερον, μεταχειριζομένη πάντοτε τὴν πάτριον ἐκάστου γλῶσσαν. Διότι ὁμιλεῖ καθαρῶς τὴν Γαλλικὴν, Ἀγγλικὴν, Ἰταλικὴν, Ἰσπανικὴν, Γερμανικὴν καὶ Ρωσικὴν. Ἡ πρὸς τὰς γλώσσας ἀγγίνοιά της εἶναι τοιαύτη, ὥστε τριῶν μηνῶν διαμονὴ ἐν τινὶ τόπῳ, ἐπιτρέπει αὐτῇ νὰ συνοικειωθῇ οὐχὶ μόνον πρὸς τὴν λαλουμένην γλῶσσαν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν λεπτότητα τῶν ἐκφράσεων καὶ πρὸς τοὺς νεολογισμούς. Μοὶ ἐνεπιστεύθη ὅτι ἐποίει τὰς σκέψεις τῆς Γαλλιστί. . . .

Ἀρὰ γε δὲν εἶναι κολακεία; . . .

— Ὑπολογίζω, προσέθετο ἡ ἀοιδός, εἰς δεκαπέντε ἑκατομμύρια φράγκων τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἐκέρδησα κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός μου, δὲν μοὶ μένει ὅμως σήμερον ἢ μικρόν τι εἰσόδημα καὶ τὸ κτῆμα εἰς ὃ μεταβαίνομεν· τοῦτο δὲ μὲ καθιστᾶ ὑπερήφανον. Οὐδέποτε ἀπέκτησα ἰδικὴν μου οἰκίαν ἀναγκασμένη οὕσα νὰ ζῶ ἐν τοῖς ξενοδοχείοις τῶν πρωτευουσῶν ἐνθα ἐκμισθοῦμαι. Αἱ ἰδιοκτησίαι μου συνίστανται εἰς κιβώτια πέλων καὶ ἐνδυμάτων. Ἀδουσα ὡς τὰ πτηνὰ εἶμαι καταδεδικασμένη εἰς τὴν ζωὴν τῶν πτηνῶν, ἅτινα μεταβαίνουν ἀπὸ δάσους εἰς δάσος μετὰ τῆς νομισματοθήκης ἐν τῷ λάφυγκι. Δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ μεταφορά; Τὸ βεβαιότερον μέρος τῆς περιουσίας μου εὐρίσκεται ἐν τῷ λαιμῷ μου. Δύναμαι νὰ πλουτίσω αὐθιγρὲι ὅπουδῆποτε μεταβῶ· νὰ πλουτίσω ὅπως στιγμιαίως, διότι μόλις κατῴρθωσα νὰ ἀγοράσω μίαν ἑπαυλιν διὰ τῶν οἰκονομιῶν μου. Τοῦτο δὲ εἶναι τοσοῦτον μᾶλλον ἀληθές, καθ' ὅσον ἡναγκάσθην νὰ δώσω ἐν Ἰταλίᾳ ὡς ἐκ περισσοῦ μουσικὴν συναυλίαν, ὅπως διὰ τῶν εἰσπράξεων προσαρτήσω, παρακειμένους τινὰς τόπους εἰς τὸ κτῆμά μου.

Πιστεύω ὅτι εἶναι κατὰλληλος ἡ περίστασις ὅπως ἀναφέρω τὴν κυκλοφορήσασαν ἄλλοτε φήμην περὶ τοῦ διαβοήτου Faure. Ὑπελόγισαν ὅτι ἕκαστος τῶν ἐξερχομένων, ἐκ τοῦ στόματος

τοῦ βασιλέως τούτου τῶν βαρυτόνων, ἤχος ἐστοίχιζεν — συμφώνως πρὸς τὸν μισθὸν του — 30 φράγκα καὶ 15 ἑκατοστά. Ὁ Faure εἰσελθὼν ἡμέραν τινὰ παρὰ τῷ Βαρβετιέν, κατασκευαστῇ βαρυτίμων ἀγγείων, ἐξέλεξεν ὀρειχάλκινον σκεῦος, ἀξίας τριακοσίων φράγκων, βαδίσας δὲ πρὸς τὸν ταμίαν ὅπως τῷ πληρώσῃ, ἐψάλλεν ἐνώπιον αὐτοῦ μουσικὴν κλίμακα ἐκ δέκα συγκειμένην φθόγγων.

Ὁ ταμίας εὐσυνειδήτως φερόμενος ἀπέδωκεν αὐτῷ πρὸς ἐξόφλησιν ἐν φράγκον καὶ πεντήκοντα ἑκατοστά εἰς χαλκονόμισμα.

* *

Περὶ τὴν δεκάτην τῆς πρωίας τὸ πρόγευμα ὑπῆρξε πλήρες ζωηρότητος.

Πρόγευμα ἐν αἰθούσῃ σιδηροδρόμου, διασχίζοντος τὰς ἐκτάσεις μετὰ φανταστικῆς ταχύτητος, συγκείμενον δὲ ἐξ ἐκλεκτῶν φαγητῶν καὶ ἀξιολόγων οἰνῶν εἶναι ἀέριον ἡδὺ καὶ εὐχυμον. Ἡσθάνομεθα ἐγώιστικὴν εὐπάθειαν καθόσον κατεβροχθίζομεν τὰ πολύχυλα ἐκεῖνα φαγητὰ, περιφρονούντες, οὕτως εἰπεῖν, τὰς κοιλάδας καὶ τὰ δένδρα πρὸ τῶν ὁποίων διηρχόμεθα, συρίζοντες ὡς βέλη, καὶ ἄτινα ἐφάνιντο ἐκτείνοντα τὰς ἡμᾶς ἐκτετυτικῶς τοὺς κλάδους τῶν ὅπως συμμετάσχωσι τῆς εὐωχίας. — Ὑπάρχουσι βεβαίως μικρὰ τινα ἀτοπήματα, διότι ὁ κλονισμὸς τῆς ἀμάξης ὥσθι ἐνίοτε τὸν ἐντὸς τοῦ στόματος οἶνον πρὸς τὸ οὐς ἢ τὸν λάρυγγα, ἢ χύνει τὸ πλῆρες πινάκιον ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ γείτονος· ἀλλὰ τὰ ἐπιστάδια ταῦτα δίδωσι νέαν ζωηρότητα εἰς τὴν γενικὴν εὐθυμίαν καὶ ἐπαυξάνουσι τοὺς καγχασμούς.

Ὅτε μετὰ τὸ πέραν τοῦ προγεύματος, ἐρρίψαμεν ἐκ τῶν ἠνεωγμένων παραθύρων τοὺς σκελατοὺς τῶν ὀστρακοδερμάτων, τὰ περισσεύματα τῶν φαγητῶν καὶ τοὺς πυρήνας τῶν ῥοδακίνων καὶ κερασίων, ἠρχίσαντο τὰς συνδιαλέξεις πίνοντες καφέν. Φυσικῶς ἡ συνδιάλεξις ἐστρέφετο περὶ τὴν μουσικὴν, ὃ δὲ προορηθεὶς Ἄγγλος διακύρηξεν ὅτι ἡ Κόρη τῆς Κυρίας Ἀγγῶ, εἶναι τὸ ἀριστοῦργημα τῆς Oppereffe ὡς ὁ Κουρεὺς τῆς Σεβίλλης, τοῦ μελοδράματος.

Ἡ Πάττη ἐρωτηθεῖσα περὶ τοῦ μουσικοδιδασκάλου ὃν προτίμα, ἀπήντησε.

— Τὸ μελοδράμα ὅπερ προτιμῶ νὰ φάλλω εἶναι ὁ Ῥιγγολέτος, ἀλλ' ὡς μουσικὸν λατρεύω τὸν Ῥοσίνην, καὶ . . .

— Τί ἐπρόκειτο νὰ εἰπῇτε;

— Τίποτε. . .

Ἄλλ' ἐπιμείναντες,

— Δὲν θὰ τὸ δημοσιεύσῃτε, προσέθετο, διότι θὰ ὀργισθῶσιν ἴσως οἱ Γάλλοι ἐναντίον μου. . . Τρέφω εἰλικρινῇ θαυμασμὸν πρὸς τὸν Βάγνερ (*).

Ὅτε δὲ κατόπιν τῶν λόγων τούτων ἤρξατο ληκυθίζουσα ἐν τεμάχιον τοῦ Lo engrin(**) κατελήφθημεν πάντες ὑπὸ τοῦ ῥίγους ἐκείνου, ὅπερ ἀνερχόμενον τὸ νωτιαῖον ὅστουν ἀνορθοῖ ἐκάστην τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, ὡσάκτις ἡ ἀκοὴ ἡμῶν προσβάλλεται ὑπὸ μελωδίας ποιήσεως ἢ ἔργου τινὸς ὅλως δαιμονίου εὐφυίας.

Ἐν τινι τῶν γωνιῶν τῆς αἰθούσης μουσικοδιδάσκαλος Ἰταλὸς γνωρίσας ἐκ τοῦ πλησίον τὸν Ῥοσίνην ἀφηγεῖτο διαφόρους αὐτοῦ ἀπειριότητας, ὧν ἀναφέρω ὅσας νομίζω ἀνεκδότους.

— Ὁ Βάγνερ, εἶπεν ὁ μουσικοσυνθέτης τοῦ Μωϋσέως, εἶναι Βέρδης, ὅστις ἔθετο τεταριγευμένην κράμβην (choucroule) ἐν τοῖς μακαρονίοις του.

Ὅτε ἀπέθανεν ὁ Μέγερβερ, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Γιούλιος Βιάρ, συνέθετο πένθιμον ἐμβατήριον ὅπερ μεταβάς εἰς Πασι (Passy), ἐπαίξε πρὸ τοῦ κύκνου τοῦ Πεζάρου.

Ἐρωτήσας δὲ τὸν σκεπτόμενον καὶ σιωπῶντα Ῥοσίνην, ποίαν ἰδίαν ἐσχημάτισε περὶ τοῦ ἐμβατηρίου του,

— Φίλτατε, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, φρονῶ ὅτι ἤθελεν εἰσθε προτιμώτερον ἂν ἀπέθνησκας σὺ, ὃ δὲ Μέγερβερ συνέταττέ τι διὰ τὴν κηδεῖαν σου.

Πάντες ἐνθυμοῦνται τὸν ἀξιολόγον μελοποιὸν πρίγκηπα Π. . .

Οὗτος μεταβάς πρωίαν τινὰ παρὰ τῷ μελοποιῷ τοῦ Γουλιέλμου Τέλλου, ἐζήτην αὐτῷ συμβουλὴν ἐπὶ δύο μελοδραμάτων, ὧν τὸ ἑτερον προϋτίθετο νὰ ἀναδιβάσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου τῆς πόλεως Α. . .

(*) Τοῦ λόγου περὶ Βάγνερ παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν, ὑπὸ ταπεινὸν τίτλον "Βιενναῖαι ἀναμνήσεις", τερπνὴν καὶ ἐμβριθῆ ἀφήγησιν τοῦ κ. Θ. Μ. Ἐν αὐτῇ γίνεται σὺν πολλοῖς χαρίεσιν ἐπισοδαῖς, καὶ περιγραφαῖς σπουδαίαις, πολὺς λόγος ἐπὶ τῆς μουσικῆς ταύτης ἣν θὰ βραδύνωμεν ἔτι νὰ ἀκούσωμεν ἐν τῇ πενυχτὶ ἀνατολῇ, καὶ ἣν ὡς φαίνεται ὁ γράφων ἐμβριθῶς ἐμελέτησε κατὰ τὴν ἐν τῇ μητροπόλει τοῦ Γερμανισμοῦ διατριβὴν του, ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος τῶν γραφομένων αὐτοῦ εἰκάζομεν. Διὸ συγχάριμεν καὶ δημοσίως εὐ μόνον τὸν γράφοντα ἀγνωστον ἄλλως ἡμῖν τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ καὶ τῷ Γρ. Κόστω ὅστις πρῶτιστος διὰ τοιούτων ἐπωφελῶν διατριβῶν ἤρξατο διδάσκων τὰς ἐν Εὐρώπῃ προόδους ὡς θὰ βραδύνωμεν ἔτι νὰ ἴδωμεν παρ' ἡμῖν ἐπιτελοῦ μένας. Σ. Μ.

(**) Ἐν τῶν καλλιτέρων μουσικοσυνθεμάτων τοῦ Βάγνερ, κατ' αὐτὸν τὸ δὲ ἀριστοῦργημά του.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΑΛΒΑΝΟΙ

Ταῦτα λέγων ἐκάθησε πρὸ τοῦ κλειδοκυμβά-
λου καὶ ἤρξατο παίζων τὸ εἰσαγωγικὸν τεμάχιον
τοῦ ἑτέρου τῶν μελοδραμάτων, ἀλλ' ὁ Ροσίνης
διακόψας αὐτὸν, ἀνέκραξεν,

— Προτιμῶ τὸ ἕτερον!

Ὁ Μέγερβερ δυσκόλως ἠνείχετο τοὺς χλευα-
σμοὺς τοῦ ἐνδόξου συναδέλφου του. Ἐσπέραν
τινὰ, κατόπιν γεύματος δοθέντος παρὰ τῇ Ροσί-
νῃ, ἔνθα οἱ ἄριστοι τῶν καλλιτεχνῶν ἡρμήνευον
ἀποκλειστικῶς τὰς μελωδίας τοῦ ἐστιάτορος, ὁ
Ροσίνης φαγὼν ὑπὲρ τὸ δέον, ὑπέφερεν ἐκ τοῦ
στομάχου καὶ διέστρεψε τὸ πρόσωπον. Ὁ Μέγερ-
βερ βαδίσας πρὸς αὐτὸν εἶπε μετὰ σκωπτικοῦ
ὅλως μειδιήματος: — Δὲν εἶπθε ἀσθενής, φίλτα-
τε συνάδελφε, ἀλλ' εὐρίσκεσθε ὑπὸ τὸ γόητρον
τῶν ἰδίων ὑμῶν ἔργων.

Ἀπέναντι τῶν ἐπικληθέντων ἐνδόξων ὀνομά-
των ἡ Πάττη ἔμεινε ρεμβάζουσα.

— Τὰ δαιμόνια ταῦτα πνεύματα εἰσὶ σπάνια,
εἶπε, μικρὰς δὲ ἀξίας τὰ νεώτερα ἔργα. Οὐχ ἦ-
τον ὑπάρχει ἐν Γαλλίᾳ ἄνθρωπός τις, ὅστις προ-
νῶ μέλλει νὰ διαδεχθῇ τὸν Γκουνότ, ὡς πρὸς
τὸ θέλημα, τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν μουσικὴν
τέχνην. Εἶναι ὁ Λενεπβέ, νέος λίαν ἀξιαγάπη-
τος, ὅστις μὲ ἐπεσκέφθη προχθὲς ἐν Φουλχόρῃ,
ἐπέστρεψε δὲ εἰς Παρισίους τὸ αὐτὸ ἑσπέρας. Τὸν
γνωρίζετε;

— Οὐ μόνον εἶναι φίλος μου, ἀλλὰ καὶ συμ-
μαθητὴς μου. Ἐνθυμούμαι ὅτι παρημέλει τὰ νο-
μικὰς σπουδὰς του καὶ ἀφιερῶτο ὁλοκλήρως εἰς
τὴν μουσικὴν. Οἱ γονεῖς του κατεπολέμουν τὴν
φυσικὴν του ταύτην κλίσιν καὶ τῷ ἐπέβαλλον
τὴν νομικὴν, ἀπειλοῦντες ὅτι ἤθελον τῷ καθυ-
στερήσει τὰ τρόφιμα. Ἀλλ' ἅμα ὡς ἐτελείωσε
τὴν νομικὴν ἐγκατέλειψε τὴν τήθεννον ὑπὲρ τοῦ
κλειδοκυμβάλου, συναγωνισθεὶς δὲ ἡρίστευσεν
ἀπαραβλήτως ἐν τῷ μουσικῷ ἀγῶνι τῆς Ρώμης.

— Ὁ Λενεπβέ, ἀνέκραξεν ἡ Πάττη, συνέθετο
τὴν Velleda, ἣτις εἶναι ἀριστούργημα. Πρόκειται
νὰ τὴν παραστήσω, ἀλλ' ἀγνοῶ πότε καὶ πού,
αἰσθάνομαι ὅμως ὅτι θὰ εἶναι θρίαμβος καὶ δι'
ἐμὲ καὶ διὰ τὸν συγγραφέα της.

Εὐχομαι ἵνα οἱ ἐνθαρρυντικοὶ οὗτοι λόγοι δια-
τηρήσωσιν ἀκεραίαν τὴν προθυμίαν καὶ πίστιν
ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ νέου μουσικοδιδασκάλου. Εὐχο-
μαι ἰδίως, ἵνα ἐμβάλλωσιν εἰς σοβαρὰς σκέψεις
τὸν κ. Βουκορβέιλ (1) ...

Ὅποια, τῇ ἀληθείᾳ, ἑσπέρα ἀμιμήτου καλλο-

(1) Διευθυντὴς τοῦ ἐν Παρισίοις Νέου Θεάτρου
τοῦ Μελοδράματος.

νῆς ἤθελεν εἶσθε ἐκείνη, καθ' ἣν ἡ Πάττη συνο-
δευομένη ὑπὸ τοῦ Νικολίνη καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς ὀ-
ρισθησομένων ἡθοποιῶν, ἤθελε φάλλει τὴν Velle-
da ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ μελοδράματος!

(ἔπεται τὸ τέλος.)

Η ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΖΩΗ (1)

Ὁ πλανήτης ἡμῶν, ἡ Γῆ, ζῇ εἶδος ζωῆς φυσι-
κῆς, ἣν δὲν δυνάμεθα ἀρκούντως νὰ ἐννοήσωμεν.
Διάφορα μαγνητορρεύματα διατρέχουσιν αὐτήν,
ὑπὸ τὴν μυστηριώδη τῶν ὁποίων ἐπενέργειαν ἡ
μαγνητικὴ βελόνη στρέφει τὸ ἕτερον τῶν ἄκρων
αὐτῆς (τὸν νότιον πόλον) πρὸς βορρᾶν. Ἡ ἔντασις
καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν ρευμάτων τούτων μεταβάλλ-
εται ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἀνὰ πᾶν
αἰῶνα. Πρὸ δύο σχεδὸν αἰώνων, κατὰ τὰ 1666
ἡ πυξὶς ἐν Παρισίοις ἐστρέφετο ἀκριδῶς πρὸς βορ-
ρᾶν· ἀλλ' ἀκολούθως ἤρξατο στρεφομένη πρὸς δυ-
σμάς, δηλαδὴ πρὸς ἀριστεράν, ὅταν ἔχωμεν τὸ
πρόσωπον ἡμῶν ἐστραμμένον πρὸς βορρᾶν· ἦτοι
ἡ ἀπόκλισις ἦτο 8 μοιρῶν κατὰ τὰ 1700, 17
κατὰ τὰ 1750, 22 κατὰ τὰ 1800, κατὰ δὲ τὰ
1814 ἡῦξεν εἰσέτι καθ' 4 [2 μοῖραν· ἀκολου-
θῶς ἤρχισε καὶ πάλιν στρεφομένη πρὸς βορρᾶν·
ἦτοι ἡ ἀπόκλισις ἦτο 22 μοιρῶν κατὰ τὰ 1835,
20 κατὰ τὰ 1854, 19 κατὰ τὰ 1863, 18 κατὰ
τὰ 1870, καὶ 18 κατὰ τὰ 1879, νῦν δ' ἐξακο-
λουθεῖ ἐλαττουμένη καὶ ἔστι πιθανόν, ὅτι θὰ
στραφῇ καὶ πάλιν ἀκριδῶς πρὸς βορρᾶν κατὰ τὰ
1962. Ἰδοὺ σπουδαία ἀνὰ πάντα αἰῶνα μετα-
βολή, ἣτις τοσαύτας θαλασσίας καταστροφὰς
προὔξεν· τοῖς θαλασσοπόροις, διότι ἡγνῶουν
τὴν συμβαίνουσαν ταύτην τῆς ἀποκλίσεως με-

(1) Πεισισθότες ὅτι οἱ ἀναγνώσται τοῦ Γραφί-
κοῦ Κόσμου εἰσὶ φίλοι τῶν σπουδαίων ἀναγνω-
σμάτων λαμβάνομεν τὴν τιμὴν ὅπως ἐξαποστείλωμεν
τῇ ἀξιότιμῃ Διευθύνσει τοῦ Περιδικτοῦ τὴν ἀνωτέρω
πρὸς δημοσίευσιν ἐκ μεταφράσεως πραγματείαν "Ἡ
ἐπὶ τῆς Γῆς Ζωή" ἐραυζόμενοι ταύτην ἐκ
τοῦ λαμπροῦ συγγράμματος τοῦ κ. Κ. Φλαμπαριὼν, ἐξ
οὗ καὶ ἄλλοτε μετεφράσαμεν τινα περὶ τοῦ πλανήτου
"Ἀρεως" καὶ ἐδημοσίευσamen διὰ τοῦ αὐτοῦ Περι-
δικτοῦ.

Σ. Μ.

ταβολήν. Πρὸς τούτοις ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἡ παράδοξος αὕτη βελόνη ταλαντεύεται ἐλαφρῶς περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα, ἀπομακρυνομένη ἀπὸ τοῦ μαγνητικοῦ, λεγομένου, μεσημβρινοῦ πρὸς ἀνατολὰς κατὰ τὰς 8 ὥρας τῆς πρωΐας καὶ ἀκολουθῶς πρὸς δυσμὰς κατὰ τὴν 1 ὥραν μετὰ μεσημβρίαν. Τὸ πλάτος τῆς ταλαντεύσεως ταύτης μεταβάλλεται ἐπίσης ἀνὰ πᾶν ἔτος· ὅπερ δ' ἀξιοπαρατήρητον, τὸ πλάτος τοῦτο φαίνεται, ὅτι ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ἀναπτυσσομένων ἡλιακῶν κηλίδων, ἧτοι ὅταν ὑπάρχωσι περισσότεραι κηλίδες ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἡλίου τότε καὶ τὸ πλάτος τῶν ταλαντεύσεων ἀποβαίνει εὐρύτερον. Ἐπίσης ὁ ἀριθμὸς τῶν βορείων σελῶν φαίνεται ὅτι συσχετίζεται πρὸς τὴν φυσικὴν κατάστασιν τοῦ τῆς ἡμέρας ἀστέρος, τοῦ ἡλίου. Ὅποιον ἄλλο βιβλίον ὑπάρχει ὡς τὸ βιβλίον τῆς φύσεως!! πόσον δ' εἰσέτι ἀνεξήγητον μένει καίτοι τοσοῦτοι ἀναγνώσται αὐτοῦ ὑπάρχουσιν!!

Ἡ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ζωὴ ἐκδηλοῦται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν φυτῶν, ἅτινα κατακοσμοῦσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, διὰ τῶν ζώων, ἅτινα γεννῶνται καὶ διὰ τῆς ἀνθρωπότητος, ἧτις κατοικεῖ ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ ἐπιστήμη γινώσκει τανῶν 120 χιλ. φυτῶν καὶ 300 χιλιάδας ζώων· ἐν δὲ μόνον ἀνθρώπινον εἶδος ὑπάρχει, διότι ἡ ἀνθρωπότης ἐστὶν ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ πνεύματος.

Ὁ ἀνθρώπινος πληθυσμὸς τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἀποτελεῖται κατὰ τοὺς νεωτέρους στατιστικούς ὑπολογισμούς ἐφ' 1 δισεκατομμυρίου καὶ 400 ἑκατομμυρίων περίπου κατοίκων.

Ἐν βρέφος γεννᾶται σχεδὸν ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα μία ἀνθρωπίνη ὑπαρξὶς ἀποθνήσκει. Ἐν τούτοις ὁμοίως ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννωμένων βρεφῶν ἐστὶ κατὰ τι μεγαλῆτερος τοῦ τῶν θνησκόντων ἀνθρώπων καὶ οὕτως ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων αὐξάνει κατὰ τινα μεταβλητὴν ἀναλογίαν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐξῆσαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἀνθρωπότητος ἐπὶ τῆς γῆς, ὑπελογίσθη ἴσος πρὸς 36 τετράκις ἑκατομμύρια, 627 τρίς ἑκατομμύρια, καὶ 843 δισεκατομμύρια περίπου. Ἄν δ' ἅπαντες οὗτοι,

ἦτοι ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες, παῖδες ἐκ τοῦ θανάτου ἐξεγείροντο, ἤθελον ἵστασθαι πέντε ἄτομα ἀνὰ ἕκαστον τετραγωνικὸν πόδα, καὶ ἐπομένως ἤθελον ἀναγκάζεσθαι ν' ἀνέρχωνται ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν παρ' αὐτοῖς διὰ νὰ δύνανται νὰ κατοικήσωσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἡπείρων.

Τὰ σώματα συντίθενται διαδοχικῶς πάντοτε ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων· ὥστε τὰ μόρια, ἅτινα ἀναπνέομεν, πίομεν, τρώγομεν καὶ ἀφομοιωμένῳ τῷ ἡμετέρῳ ὀργανισμῷ ἀπετέλουν ἄλλοτε ποτὲ μέρος τῶν ἡμετέρων προγόνων. Ὅθεν διηνεκῆς μεταβολὴ διενεργεῖται ἀκαταπαύστως μεταξὺ ἀπάντων τῶν ὄντων. Ὁ θάνατος οὐδὲν καταστρέφει. Τὸ μόριον τοῦ ὀξυγόνου, ὅπερ ἐξέρχεται ἐκ τῆς κατεστραμμένης γεγηρακυίας δρυὸς καὶ καταβεβλημένης ἤδη ὑπὸ τὸ βάρος τῶν αἰώνων σπεύδει νὰ ἐνσωματωθῇ ἐν τῇ ξανθῇ κεφαλῇ τοῦ μόλις γεννηθέντος τρυφεροῦ βρέφους καὶ τὸ μόριον τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ὅπερ ἐξέρχεται ἐκ τῶν ἐξησθενημένων πνευμόνων τοῦ θνήσκοντος, τοῦ κατακειμένου ἤδη ἐπὶ τῆς πλήρους θλίψεως κλίνης αὐτοῦ σπεύδει ν' ἀναθάλῃ ἐν τῇ νεαρᾷ σπασάνῃ τοῦ εὐώδους ῥόδου τῶν κήπων. . . . Οὕτως ἡ μᾶλλον ἀπόλυτος, οὕτως εἰπεῖν, ἀδελφική ἀγάπη διευθύνει τοὺς νόμους τῆς ζωῆς, καὶ ἡ αἰώνιος φυσικὴ ζωὴ διατηρεῖται διὰ τοῦ αἰωνίου θανάτου. Τὸ πνεῦμα μόνον ἐπιζῇ καὶ ἐποπτέει. Ἡ κόνις ἐπιστρέφει εἰς τὴν κόνιν, καὶ οἱ κόσμοι διατρέχουσι τὸ ἄπειρον διάστημα, φωτιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀκτινοβολιῶν καὶ τῶν μειδιαμάτων ζωῆς, ἀκαταπαύστως ἀνανεουμένης.

Ἀνὰ πάντα αἰῶνα τὰ ζῶντα ὄντα ἀντικαθίστανται ὑπ' ἄλλων ὄντων, καὶ ἐπὶ τῶν ἡπείρων ὅπως καὶ ἐν τῷ βάθει τῶν θαλασσῶν, ἂν ἡ ζωὴ φαίνεται ἀκτινοβολοῦσα καὶ θάλλουσα πάντοτε, οὐδόλως ὁμοίως εἰσὶν αἱ αὐταὶ καρδίαι, αἵτινες πάλλουσιν, οὐδόλως εἰσὶν οἱ αὐτοὶ ὀφθαλμοί, οἵτινες ὑπομειδιῶσιν· ὁ θάνατος καταβιδάζει διαδοχικῶς τοὺς πάντας καὶ πάντα τὰ ἐπὶ γῆς ὑπάρχοντα ἐντὸς τοῦ ψυχροῦ τάφου τῆς διηνεκοῦς ἀλλοιώσεως· ἀλλ' ἐπὶ τῆς κόνεως ἡμῶν, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν βασιλείων ἡ φλόξ τῆς ζωῆς ἐπιλάμπει πάντοτε. Ἡ γῆ δίδωσι τοῖς ἀνθρώποις τοὺς καρπούς αὐτῆς, τὰ

ποίμνια αὐτῆς, τοὺς θησαυροὺς αὐτῆς· ἡ ζωὴ κυκλοφορεῖ καὶ τὸ ἐκ ῥόδων καὶ ἱῶν ἐστεμμένον ἔαρ ἀκαταπαύστως ἐπανέρχεται. Ἐκ τούτων δύναται τις ὑπολαβεῖν, ὅτι ἡ κυρία ἡμῶν ὑπαρξίς, ἡ τόσον ἀδύνατος καὶ ἐφήμερος ἀποτελεῖ στοιχεῖον συστατικὸν τῆς μεγάλης ὑπάρξεως τοῦ πλανήτου, ὅπως τὰ ἐνιαύσια φύλλα δένδρου, ζῶντος ἐφ' ὀλόκληρον αἰῶνα καὶ ὅτι ὄντες ὅμοιοι πρὸς τὰ βρύα καὶ πρὸς τὸν εὐρύωτα ζῶμεν στιγμὴν τινα ἐπὶ τῆς σφαίρας ταύτης διὰ νὰ χρησιμεύσωμεν πρὸς διατήρησιν τῆς καθόλου πλανητικῆς ζωῆς, ἣν δὲν δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν.

Τὸ ἀνθρώπινον γένος, καίτοι ἦττον τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων ὑπεῖκει εἰς τὴν ἐπιδράσιν τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν μετεωρολογικῶν ὄρων τῆς ἀτμοσφαίρας· διότι διὰ τῆς ἐνεργητικότητος τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, διὰ τῆς διανοητικῆς προόδου, ἣτις προβάδην ἀναπτύσσεται καὶ διὰ τῆς ἐνδύσεως τοῦ ὁργανισμοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς ἐπιδράσεις πάντων τῶν κλιμάτων, εὐκολώτερον συνοικεῖται μετὰ τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, οὐχ ἦττον ὁμῶς συμμετέχει οὐσιωδῶς καὶ τῆς καθόλου ζωῆς, ἣτις ζωογονεῖ ἅπασαν τὴν ἡμετέραν γῆν. Οὕτω διὰ τῶν μυστηριωδῶν τούτων σχέσεων τὸ τῶν σκοτεινὸν καὶ ἀμφισβητούμενον περὶ τῆς πιθανότητος κοινῆς τινος καταγωγῆς τῶν διαφόρων ἀνθρωπίνων φυλῶν πρόβλημα εἰσέρχεται εἰς τὴν σφαῖραν τῶν ἰδεῶν, ἣτις περιλαμβάνει τὴν περιγραφὴν τῶν φυσικῶν κόσμων.

Καίτοι ὑπάρχουσιν οἰκογένειαι λαῶν μᾶλλον ἐπιδεκτικαὶ ἀναπτύξεως, μᾶλλον πεπολιτισμέναι, μᾶλλον πεφωτισμέναι, οὐχ ἦττον ὁμῶς, δυνάμεθα εἰπεῖν, μετὰ τοῦ Οὐμβρόλδ ὅτι οὐκ εἰσὶ αἱ μᾶλλον εὐγενεῖς τῶν ἄλλων. Οἱ πάντες εἰσὶ προωρισμένοι διὰ τὴν ἐλευθερίαν, διὰ τὴν ἐλευθερίαν ὁμῶς ἐκείνην, ἣτις, καίτοι ἐν τινι ἡμιανεπτυγμένῃ κοινωνίᾳ ἀνήκει τῷ ἀτόμῳ, παρὰ τοῖς ἔθνεσιν ὁμῶς, τοῖς προωρισμένοις νὰ ἐγκαθιδρύσωσι τὰς ἀληθεῖς πολιτικὰς θεσμοθεσίας συνίστησι τὸ δικαίωμα ὀλοκλήρου τῆς κοινότητος. Ἡ μεγάλη ἐκείνη ἰδέα, ἣτις διήκει διὰ τῆς ἱστορίας καὶ ἀποκαλύπτεται δι' αὐτῆς, ἡ ἰδέα ἐκείνη, ἣτις ἐκτείνει καθ' ἑκάστην τὸ σωτήριον αὐτῆς κράτος, ἡ ἰδέα ἐκείνη ἣτις μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀποδεικνύει τὸ γεγονός, τὸ τοσάκις

ἀμφισβητηθὲν καὶ παρεννοηθὲν τῆς γενικῆς τελειοποιήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐστὶν ἡ ἰδέα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἡ ἔσχατος αὕτη ἰδέα τείνει νὰ καταρρίψῃ τοὺς προμαχῶνας, οὓς προλήψεις καὶ παντὸς εἶδους συμφέροντα ἀνήγειρον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ συνενώσῃ οὕτως ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα ἄνευ διακρίσεως θρησκευματος, ἔθνους, ἢ χρώματος ἐν μιᾷ μεγάλῃ ἀδελφικῇ οἰκογενείᾳ, ἐν ἐνὶ σώματι, βαδίζοντι πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἥτοι πρὸς τὴν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν τῶν ἡθικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Ὁ σκοπὸς οὗτός ἐστιν ὁ τελικὸς σκοπός, ὁ ὕψιστος κοινωνικὸς σκοπός καὶ ἐνταυτῷ ἡ τάσις, ἡ ἐπιβαλλομένη τῷ ἀνθρώπῳ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἰδίας αὐτοῦ φύσεως διὰ τὴν ἄπειρον ἀνάπτυξιν τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ. Οὕτω θεωρῶν ὁ ἀνθρώπος τὴν γῆν καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν ἀποκαλυπτόμενον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐρανὸν, τὸν ὑπὸ ποικίλων ἀστέρων φωτιζόμενον, ἐκλαμβάνει αὐτὰ ὡς ἰδίαν αὐτοῦ ἰδιοκτησίαν, ὡς διπλοῦν πεδῖον ἡνεωγμένον διὰ τε τὴν φυσικὴν καὶ διανοητικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν. Ἡδὲ οὕτως ἐπιθυμεῖ νὰ ὑπερπληρῇ τὰ ὄρη καὶ τὰς θαλάσσας, αἵτινες περιορίζουσι τὴν στενὴν αὐτοῦ κητοικίαν, ἐπανερχόμενος ὁμῶς εἰς ἑαυτὸν καὶ συσπειρούμενον, ὅπως ὁ περιαλλόκαυλος καυλός, οὕτως εἰπεῖν, τῶν φυτῶν στενάζει διὰ τὸν περιορισμὸν. Πράγματι ἡ τοῦ ἀνθρώπου φορὰ πρὸς ὅ,τι ἐπιθυμεῖ καὶ πρὸς ὅ,τι ἀπώλεσε συνίστησι τὸ θελκτικὸν καὶ ὠραῖον αὐτοῦ· πράγματι αὕτη διαφυλάττει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κινδύνου τοῦ προσκολληθῆναι ἀποκλειστικῶς ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ καταστάσει. Οὕτως ἡ ἰδέα τῆς εὐμενοῦς καὶ ἀδελφικῆς ἐνώσεως ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος ἐρριζομένη ἐν τῷ βάθει τῆς ἀνθρωπίνου φύσεως καὶ διευθυνομένη ὑπὸ τῶν εὐγενεστέρων αὐτῆς ἐνστίκτων ἀποβαίνει μία τῶν μεγάλων ἐκείνων ἰδεῶν αἵτινες προεξάρχουσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἔχει εἰσέτι τὸν ὀρθὸν λόγον αὐτῆς ἀνεπτυγμένον, διότι δὲν γινώσκει εἰσέτι νὰ αὐτοδιοικηθῇ, καὶ διότι δὲν ἐξῆλθεν εἰσέτι ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν βαναύσων ἐνστίκτων τῆς κτηνωδίας· ἐστὶν ὁμῶς προωρισμένη ν' ἀποβῇ ποτε πεφωτισμένη, διανοητικῶς ἀνεπτυγμένη, ἐπιστήμων, ἐλευθέρᾳ καὶ μεγάλῃ

ἐν τῷ φωτὶ τοῦ οὐρανοῦ. Αἱ περίξ ἡμῶν περιφερόμεναι νῆσοι, αἵτινες συνοδεύουσιν ἡμᾶς εἰς τὸ διάστημα καὶ εἰς τοὺς κόλπους τῶν ἀπροσπελάστων βαθῶν τοῦ ἀπείρου, αἱ ἄλλαι δὴλον ὅτι γαῖαι, αἱ τῆς ἡμετέρας γῆς ἀδελφαί, φέρουσιν ἐπίσης ἐπ' αὐτῶν ἀνθρωπότητας ζώσας, αἵτινες ταύτοχρόνως μεθ' ἡμῶν πρὸς τὴν ἀπειρον πρόοδον καὶ τὴν ἀπόλυτον τελειοποίησιν ἀκαταπαύστως κατατείνουσιν. »

Ἄλλ' ἐάν τοιαύτη ἡ ἐπὶ τῆς Γῆς Ζωή, ἐάν ἐν ταύτῃ ὅπως καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς κόσμοις ἐκδηλοῦται τὸ προοδεῦον καὶ συνεχῶς ἀναπτυσσόμενον πνεῦμα, ἡ γῆ ὅμως αὐτὴ καὶ οἱ περὶ αὐτὴν συνοδοιπόροι πόθεν ἔλαβον τὴν ἀρχὴν αὐτῶν καὶ ποῦ κατατείνουσι; περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος, θὰ δημοσιεύσωμέν τινα προσεχῶς.

Μετάφρασις Ν. Κ. ΜΑΚΑΡΟΥ.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ ΠΑΠΠΑΖΟΓΛΗ.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΤΗΝΟΝ.

Μικρὸν πτηνόν, τί ψάλλεις ἀρμονικῶς τοσοῦτον;
Ἀποθαυμάζεις τώρα τῆς φύσεως τὸν πλοῦτον,
τὸ ἔαρ τὸ προβάλλον;
Ἐνθουσιᾶς εἰς θλάσεις ἀκτίνων καὶ χρωμάτων;
Μεθύσκεῖς ἐξ ἡδέων ἀνθέων ἀρωμάτων;
Ἦ ἄδεις ἔρωτάς σου πρὸς ρόδον ἀναθάλλον;

Πτηνόν, μὴ πεπληγμένον τὴν τρυφερὰν καρδίαν,
ἀρμονικῶς στενάζον ζητῆς παρηγορίαν,
δρόσου τινὸς σταγόνας;
Ἦ βλέπον τὴν γῆν ταύτην τὴν ναρκισσοφοροῦσαν,
πλὴν ἔμπλεων βασάνων, κακοὺς πλὴν στεφανοῦ-
[σαν,
πρὶν ἀλλαχοῦ πετάξης ἐκχέης ἀλγηδόνας;

Ἄν οὕτω—ἀδελφός μου, μικρὸν πτηνόν σὺ εἶσαι·
εἰπέ τὸ ἄσμα ὅλον· ὦ φίλε, μὴ φοβῆσαι·

ἰδοὺ ἐγὼ πλησίον·

ἰδοὺ κ' ἐγὼ ἐκχέω καὶ δάκρυα καὶ θρήνους,
μὴ βλέπων εἰς τοὺς τόπους, οὓς κάμνει εὐφρο-
[σύνους

τὸ ἔαρ, ἡ κοιλάδα κατὰ πλεων θηρίων!

Θηρίων ἀπανθρώπων, πολὺ ἀγριωτέρων
τῶν μελανῶν κι' ἀγρίων θηρίων τῶν νερτέρων,

— θηρίων κοινωνίας . . .

— ὦ φίλτατον πτηνόν μου, κλαῖε πικρῶς καὶ
[θρήνει·

ἐπὶ τῆς ἥβης πέπλον ὁ θάνατος ἐκτείνει
μέσῳ βρενθυομένης σατανικῆς κακίας.

Ἄς φύγωμεν, πτηνόν μου· ἡ γῆ αὐτὴ φονεύει·
ἡ ἀρετὴ ἐνταῦθα παντὸς ἀθλίου χλεῦθ,

τοῦ Κάτωνος ἡ λέξις!

τί πάθος μὴ ἀνάσσει μετὰ ἀναλγησίας;

σπαράσσονται τὰ βέθη τῆς εὐγενοῦς καρδίας,

Θερσίτου τινὸς πρέπει τὸν στέφανον νὰ πλέξης!

Μακρὰν ἄς πετασθῶμεν, ἄς φύγωμεν, πτηνόν μου·

ἐν σοὶ θὰ ἔχω φίλον, συχνὰ παρήγορόν μου,

θὰ ἦμ' ὁ σὸς προστάτης·

ἡμῶς τὴν εὐτυχίαν θὰ εὕρωμεν ἐν τέλει

εἰς χώραν ὅπου ἄλλη ζωὴ τις ἐπιτέλει,

ἐν ᾗ ἡ φύσις λάμπει μὲ τόσα θαύματά της.

Ἄς φύγωμεν, πτηνόν μου, πρὸς γῆν εὐγενεστέραν,
πρὸς εὐγενῶν καὶ πόθων καὶ χαρμολύπης σφαῖραν,

πρὸς σφαῖραν εὐτυχίας....

ἐκεῖ τὰ ἄσματά μας μελισταγῇ θὰ ἦναι,

ἀφοῦ θὰ τὰ ἐμπνέουν ὠραῖαι δύο κρῆναι,

θρησκεία μετ' ἀγάπης, ἐλπίς μετ' εὐσπλαγχνίας!

—ο—ο—ο—

ΟΡΚΟΙ

Μὰ τοὺς μαύρους ὀφθαλμούς σου
τοὺς γλυκεῖς πλὴν καὶ πυρίνους,
μὰ τοῦ τρυφεροῦ λαιμοῦ σου
τοὺς ἀβροὺς ἐκείνους κρίνους,
μ' ἐν σου βλέμμα με φονεύεις!

Μὰ τῆς κόμης σου τὸν πλοῦτον,
μὰ τὰ κάλλη τῶν στηθῶν σου,
εἶμαι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον
ἐρωμένος πρὸ ποδῶν σου·
δὲν πιστεύεις; δὲν πιστεύεις;

Μὰ τοῦ λάμποντος ἡλίου
τὰς ἀκτῖνας τὰς ὠραίας,

προτιμῶ ἀνάκτων βίον
 τῆς ἀγκάλης σου τῆς νέας
 τὸν περικαλλῆ ἀνθῶνα·
 μὰ τὰ ἄστρο τῆς ἐσπέρας,
 μὰ τὴν ἀργυρᾶν σελήνην,
 μὰ τὰ νέφη, τοὺς αἰθέρας,
 τὰς θυέλλας, τὴν γαλήνην,
 σ' ἀγαπῶ εἰς τὸν αἰῶνα!

ὦ φιλτάτη, σ' ἐξορκίζω
 νὰ πιστεύσης τώρα πλέον·
 τῶνομά σου ψιθυρίζω
 ἢ γελῶν ἢ δακρυχέων,
 παντοῦ ψάλλω τῶνομά σου·
 παντοῦ λάμπ' ἢ καλλονή σου
 καὶ προχέει γοητείας.
 παντοῦ λάμπει ἢ μορφή σου
 καὶ μαγεύεις τὰς καρδίας
 ἐκζητούσας βλέμματά σου.

ὦ! μὰ ὅλην σου τὴν χάριν,
 μὰ τὰ κάλλη σου τὰ τόσα,
 δέξαι με ἐγγὺς σου Πάριν
 κόρη Λήδας σὺ γελῶσα,
 ἄλλη Κίρκη κινδυνώδης·
 δέξαι με, ἢ καταπίπτω
 εἰς τοῦ ἔδου τὰς σκοτίας,
 εἰς ἀδύσσοις πλέον κρύπτω
 τῆς ἀγάπης δυστυχίας,
 δυστυχίας μου ζοφώδεις!

ΕΝ ΘΕΡΙΝῇ ΕΣΠΕΡᾷ.

Οὔτε αὐρὰ τις ἐρύσα,
 οὔτε φύλλον ἐκινεῖτο·
 ἐν ἀγκάλῃ ἐκρατεῖτο
 τὸ πᾶν αὐστηρᾶς σιγῆς,
 καὶ ἐνόμιζες ὁ κόσμος
 εἶχε παύσει στιγμιαίως
 περιμένων ὅπως νέος
 φανῇ κόσμος χρυσαυγῆς.

Ἀνὼ ἐβαίν' ἡ σελήνη,
 ἀναστα μέλαγγολοῦσα.
 τὸν ξανθὸν ἀναπολοῦσα
 Ἐνδυμίωνα αὐτῆς,
 καὶ ἐγρυαῖζοντο αἱ ἄχραι
 σκιερῶν, πυκνῶν δεινῶντων,
 κάπου δὲ ἐν μέσῳ κλώνων
 παρεισέδυνεν ἄκτις.

Ἄνεπαύετο ἡ πλᾶσις
 κατακεκμηκυῖα ὅλη·
 οἱ ἀστρώδεις ἄνω θόλοι
 εἶχον χάριν θελκτικὴν
 ἐφελκύουσαν ἡδέως
 πανταχοῦ τὰ βλέμματά σου,
 ἐπιθύριζε τι—στάσου,
 τὴν στιγμὴν χαροῦ αὐτῆν.

Ἦν ἐκστάσεων ἐσπέρα
 διαυγῆς καὶ ἐξαισία,
 κόρη ἥτις ἐμειδία
 προτοῦ φθάσῃ ὁ μνηστήρ·
 καὶ ἔδιδες τὸ πᾶν, ὀλίγον
 νὰ εὐρίσκετο ἐγγὺς σου
 ἡ φιλτάτη ἡρώϊς σου,
 τῆς ψυχῆς σου ὁ ἀστήρ.

Ἦν ἐσπέρα γλυκυτάτη
 ἐξ ἐκείνων τῶν σπανίων,
 τῶν ἐμπλέων μυστηρίων,
 διανοίας ὕψους, πόνων,
 ποθεινῇ ἐσπέρα ἥτις,
 συγκινοῦσα τὴν καρδίαν,
 σοὶ ἐμπνέει εὐλογίαν
 πρὸς τὸν Μέγαν Πλαστευργόν.

ΣΤΕΝΑΓΜΑΤΑ.

Τὸ ἄστρον τῶν ἐρώτων
 δὲν μ' ὀδηγεῖ ὡς πρῶτον
 τῆς φίλης μου ἐγγύς...
 Βορρᾶς τὸ πλοῖον δέρει,
 μακρὰν μὲ μεταφέρει
 τῆς πεφιλμένης γῆς.

ὦ Βόσπορε, σ' ἀφίνω
 καὶ στεναγμοὺς ἐκχύνω
 καὶ δάκρυα πολλά...
 Ἡ τύχη μᾶς χωρίζει,
 ὁ ἄνεμος συρίζει,
 τὰ κύματα θολά.

Ποῦ βλίνω τώρα τλήμων.
 χθὲς φάλτης τῶν εὐθύμων
 ἐρώτων καὶ χορῶν,
 καὶ τώρα ἐρημίτης
 τῶν θαλασσῶν ὁδίτης
 καὶ φάλτης συμφορῶν;

— Ποῦ βαίνεις τώρα, τάλα;
 πρὸς βάσανα μεγάλα,
 πρὸς ἄβυσσον δεινῶν!
 Θὰ σπαραχθῇς καρδίᾳ . . .
 ἐπῆλθ' ἡ δυστυχία
 μετὰ τῶν ὀδυνῶν!

ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΠΑΠΗΑΖΟΓΛΗΣ.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Η ΥΠΑΝΔΡΕΥΜΕΝΗ ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

Ὠραίαν τινὰ ἐσπέραν εἰς τῶν κατοίκων τῆς νήσου Οὐνστης ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἀμμώδη αὐτῆς παραλίαν πρὸς περίπατον. Ἡ Σελήνη μόλις εἶχεν ὑψωθῇ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα, καὶ εἰς τὸ ὑποτρέμον ὠχρὸν τῆς φῶς εἶδε πληθὺν ὑποχθονίων ὄντων, ζωηρῶς ἐπὶ τῆς ἀπαλῆς ἄμμου ὀρχουμένων. Πλησίον αὐτῶν ἔκειντο πολλὰ θαλασσίων κυνῶν δοραὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ἀλλ' εὐθὺς, ὡς ἐπλησίασεν εἰς αὐτὰ ὁ ἀνὴρ, ἔπαυσαν ὀρχούμενα, καὶ τάχιστα, ὡς ἡ ἀστράπη, ὤρμησαν νὰ λάθωσι καὶ φυλάξωσι τὰ φερέματά των. Ἐπειτα ἐνδοθέντα, κατεπήδησαν ὡς θαλάσσιοι κύνες εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ ἄγνωστος ἡμῶν τότε, προσελθὼν ἀκριβῶς εἰς τὸν τόπον, ὅπου τὰ ὄντα ἐκεῖνα πρὸ μικροῦ εὕρισκοντο, προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἰς τὸ ἐδαφος, καὶ παρατήρησεν ὅτι εἶχον ἀφήσει ἐκεῖ μίαν τῶν δορῶν, ἣτις ἔκειτο ἤδη πρὸ τῶν ποδῶν του. Τὴν ἔλαβε λοιπὸν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἀπελθὼν τὴν ἐφύλαξεν.

Ὅτε πάλιν κατέβη εἰς τὴν παραλίαν, εἶδεν ἐμπρὸς του τὴν ὠραιότατην κόρην τοῦ κόσμου: Περιπάτει ἐκεῖ ἄνω καὶ ἵκτω, παραπονουμένη λυπηρότατα ὅτι ἀπώλεσε τὴν κυνοδορὰν τῆς, (1) ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ ὅτι πάλιν ἤθελε καταβῇ εἰς τοὺς ὑποβρυχίους συγγενεῖς καὶ φίλους τῆς, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ δια-

μένῃ παρὰ τὴν θέλησίν τῆς ἐπάνω εἰς τὴν Γῆν.

Ὁ ἀνὴρ ἐπλησίασε τὴν παρθένον, καὶ προσεπάθησε νὰ τὴν παρηγορήσῃ· ἀλλὰ ματαιῶς, ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν ἤθελε νὰ παρηγορηθῇ. Τὸν παρεκάλει δὲ μόνον διὰ συγκινητικωτάτων ἐκφράσεων νὰ τῇ δώσῃ πάλιν τὸ ἔνδυμά της. Ἀλλ' αὐτὴ μάλιστα ἡ θεὰ τοῦ συμπαθεστάτου προσώπου τῆς, τὸ ὅποῖον τὰ δάκρυα περισσότερον ἐκάλλυνον, εἶχε σκληρύνει τὴν καρδίαν του. — Τῇ παρέστησε λοιπὸν τὸ ἀδύνατον τῆς ἐπιστροφῆς τῆς, προσθεὶς ὅτι οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς ἤθελον ἐν τέλει πιστεύσει ὅτι ἀπώλετο καὶ θὰ ἔπαυον ἐπομένως νὰ τὴν ζητῶσι καὶ περιμένωσι τοῦ λοιποῦ, καὶ τελευτῶν τῇ προσέφερε τὴν καρδίαν καὶ τὴν χεῖρά του.

Ἡ κόρη, ἰδοῦσα ὅτι οὐδὲν ἄλλο πλέον ἠδύνατο νὰ κάμῃ συγκατένευσε, τελευταῖον, νὰ γείνῃ σύζυγός του. Συνεδέθησαν λοιπὸν διὰ γάμου καὶ συνέζησαν ἐπὶ τινὰ ἔτη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἀπέκτησαν πολλὰ τέκνα, ἅτινα, ἐξαιρουμένης μόνον λεπτῆς τινος μεταξὺ τῶν δακτύλων των ἐπιδερμίδος καὶ καμπῆς τῆς χειρὸς, δι' ὧν αὕτη ἐνέφαινε ὁμοιότητα πρὸς πρόσθιον πόδα κυνὸς θαλασσίου, οὐδὲν ἄλλο ἢ χνος τῆς θαλασσίου αὐτῶν καταγωγῆς ἔφερον ἐπὶ τοῦ σώματος. Ἀλλ' ἐκεῖνα τὰ σημεῖα χαρακτηρίζουσιν ἔτι καὶ σήμερον τοὺς ἐκγόνους ταύτης τῆς οἰκογενείας.

Ἀπειρος ἦτον ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν ὠραίαν του σύζυγον, ἐν ᾧ αὐτὴ ἀπ' ἐναντίας μόνον πολὺ ψυχρῶς ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸ διάπυρον αἰσθημά του. Συχνὰ μάλιστα ἐξήρχετο μόνῃ κρυφίως, καὶ ἔτρεχεν εἰς τὴν ἔρημον παραλίαν, ἐνθα σημείου δοθέντος, ἐπαρουσιάζετο μέγας θαλάσσιος κύων, μεθ' οὗ ὀλοκλήρους ὥρας συνωμίλει γλῶσσαν ἄγνωστον. Τότε δὲ συνήθως ἐπανέκαμπτε σκεπτικὴ καὶ περίλυπος οἴκαδε.

Παρήλθον ἔτη, καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ δυνηθῇ νὰ καταλίπῃ τὸν ἐπάνω κόσμον, εἶχε σχεδὸν ὀλοσχερῶς ἀποσβεσθῇ εἰς τὴν καρδίαν τῆς. Ἀλλ' ἡμέραν τινὰ τὰ τέκνα τῆς εὗρον κατὰ τύχην ὀπισθεν σωροῦ σίτου θαλάσσιον κυνοδορὰν καὶ, χαίροντα διὰ τὸ εὔρημα, ἔδραμον εὐθὺς καὶ τὸ ἔδειξαν εἰς τὴν μητέρα των. — Μετ' ἀγαλλιά-

(1) Ἀντὶ τῆς λίαν ἀρχαϊκῆς φαινομένης λέξεως «κυνῆς» ἐνόμισα οὐχὶ ἀκατάλληλον νὰ μεταχειρισθῶ τὴν λέξιν κυνοδορὰν. Σ. Μ.

σεως δὲ εἶδεν ἐκείνη τὴν δορὰν, ἐπειδὴ παρευ-
θὺς ἀνεγνώρισε τὸ ἐνδύμα της, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀ-
πώλεια τὴν εἶχε τοσοῦτο λυπήσει. — Ἐν μόνον
πρᾶγμα περιέστελλε τὴν μεγάλην χαρὰν της·
ὅτι τρυφερῶς ἠγάπα τὰ τέκνα της, τὰ ὅποια ἐ-
μελλε πλέον νὰ ἐγκαταλίπη διὰ παντός. — Ἀλλ'
οὐδὲ πάλιν ἀντεστάμιζον αὐτὰ τὴν ἡδονήν, ἢ
ὁποῖα τὴν περιέμενεν. Ὅθεν τὰ ἐνηγκαλίσθη, τὰ
ἐφίλησεν, ἔλαβε τὴν δορὰν καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν
παραλίαν.

Μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν ὁ σύζυγός της εἰς τὸν
οἶκον, καὶ τὰ τέκνα τῷ διηγήθησαν ὅ,τι εἶχε
κατὰ τὴν ἀπουσίαν του συμβῆ. Συμπεράνας εὖ-
θὺς τὰ περαιτέρω, ἐξώρμησεν, ὑπ' ἀγωνίας καὶ
ἀγάπης ἐνταῦτ' κινούμενος, ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν βη-
μάτων της. — Ἀλλὰ προέφθασε μόνον νὰ ἴδῃ
πῶς ὑπὸ τὴν μορφήν θαλάσσιος κυνὸς ἀπὸ τοῦ
βράχου κατεπήδησεν εἰς τὰ κύματα.

Ὁ μέγας ἐκεῖνος θαλάσσιος κύων, μετὰ τοῦ
ὁποῖου συνήθως συνωμίλει, παρευθὺς τὴν ἐπλη-
σίασε, τῇ συνεχάρη διὰ τὴν φυγὴν, καὶ κατέλι-
πον ὁμοῦ τὴν παραλίαν. Προτοῦ ὅμως εἶναι ν' ἀ-
πέλθῃ ἐστράφη πρὸς τὸν σύζυγόν της, ὅστις ἀ-
πηλπισμένος καὶ ἀναυδὸς ἵστατο ἐπὶ τοῦ βράχου,
καὶ οὐκ ἔμελλε νὰ λυπηθῇ διηγήσει τὸν οἰκτόν της. «Ὑ-
γίαινε!» ἐφώνησε πρὸς αὐτόν, «σοὶ ἐπεύχομαι
πᾶσαν εὐτυχίαν! ἀλλ' ὡς σὲ ἠγάπων ἐνόσφ' ἔ-
μην πλησίον σου, ἀλλὰ τὸν πρῶτον σύζυγόν μου
ἠγάπων πάντοτε περισσότερον.»

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ.)

Φ. Α. Ο.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

ΣΠΟΥΔΑΙ ΕΝ ΝΥΚΤΙ.

ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐξεδόθη ἐσχάτως
λίαν φιλοκάλως τετυπωμένον λαμπρὸν ποιητικὸν
ἀπάνθισμα προῖόν τῆς ζωηρᾶς καὶ ὄντως ποιη-
τικῆς τοῦ φίλου κ. Θεοδώρου Χ. Μοσχό-
πουλου φαντασίας. Ἀπαντᾷ τὰ ἐν αὐτῷ ἐμ-
περιεχόμενα ποιήματα τοῦ νεαροῦ τούτου ποιη-
τοῦ προδίδουσι μεγίστην λεπτότητα αἰσθημάτων
καὶ ἐγκαταλείπουσιν τῷ ἀναγνώστῃ εὐάρεστον
καὶ ἀνεξάλειπτον ἐντύπωσιν. Ἡ Μοῦσα τοῦ κ.
Μοσχόπουλου μετέχει ἰδίᾳ ἡδείας τινος μελαγ-
χολίας, ἣν, ἂν ἕτεροι τῶν ποιητῶν προσεπάθη-
θσαν νὰ ὑποκριθῶσιν, αὕτη ἐστὶ τοῦναντίον συμ-
φυῆς τοῦ χαρακτῆρος τοῦ συγγραφέως τῶν
«Σπουδῶν ἐν Νυκτί.»

Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις ἐπιστα-
μένως τινὰ τῶν ποιημάτων τούτων ὅπως πεισθῇ
ὅτι σπουδαίαν ὁ κ. Μοσχόπουλος θὰ καταλάβῃ
ἐν τῇ ποιητικῇ χορείᾳ τοῦ ἡμετέρου Βυζαντινοῦ
Ἑλικῶνος θέσιν.

Τὴν ἀπόκτησιν τοῦ βιβλίου τούτου συνιστῶ-
μεν ἐνθέρμως εἰς πάντας τοὺς ἐραστὰς τῆς ἀ-
ληθοῦς ἐλληνικῆς ποιήσεως.

Ἀντίτυπα δὲ αὐτοῦ πωλοῦνται καὶ ἐν τῷ
γραφεῖῳ τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» τιμώμενα ἀντὶ
φράγ. πέντε.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

Ἐν δάκρῳ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς

ΘΕΟΔΩΡΑΣ Π. ΑΛΖΑΡΙΔΟΥ.

Τὸ δῶν τοῦ θανάτου δρέπανον ἀφάρπαξεν ἀπὸ
τῶν ἀγκαλῶν τῶν προσφίλων αὐτῆς τέκνων μίαν
φιλόστοργον μητέρα, τὴν

Θεοδώραν Π. Αλζαρίδου.

Ἡ μακαρίτης καταγομένη ἐκ Σιατίτσης τῆς
Μακεδονίας ἦτο μία τῶν σπανίων ἐκείνων διὰ
τὴν ἡμετέραν ἐποχὴν γυναικῶν ὧν ἅπας ὁ βίος
διήρχεται ἐν αὐστηρᾷ ἀρετῇ καὶ πιστῇ τῶν πρὸς
τὴν οἰκογένειαν καὶ κοινωνίαν καθηκόντων ἐκ-
πληρώσει. Ἡ πρὸς τὰ τέκνα αὐτῆς φιλοστοργία
ἦτο μεγίστη· διὸ καὶ ἀλγεινοτάτῃ ἦτο ἡ
λύπη ἣν ἠθάνθησαν ταῦτα ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ
τοιαύτης μητρὸς, τοιαύτης ἐνθέρμου τοῦ βίου
αὐτῶν παρηγόρου. Πλὴν σπένδοντες ἐν δάκρῳ
ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς ἀξιοσεβάστου ταύτης γυναι-
κὸς ἐπευχόμεθα παρηγορίαν εἰς τὰ ἀτοχῇ αὐτῆς
τέκνα, διαβεβαιούμεντες αὐτοῖς ὅτι ἂν ἡ Θεία
Πρόνοια ἠθέλησε νὰ καλέσῃ παρ' αὐτῇ τὴν μη-
τέρα αὐτῶν ἐπραξέ τοῦτο ὅπως ἀπαλλάξῃ αὐτὴν
ἀπὸ τὰς πικρίας καὶ τὰ δεινὰ τοῦ ἐπιγείου τοῦ-
του βίου, καὶ κλείσωμεν τὴν μικρὰν ταύτην νε-
κρολογίαν μας ἐκφωνοῦντες αἰαίαν ἔχει· ἔλα-
φρὰν ἐνάρτεος γυνή. . . . »

ΑΙΝΙΓΜΑ Β'.

Ἀρίσκομαι εἰς σάβανα καὶ νεκρικὰς κηδεῖας
κ' εἰς σπαραγμοὺς καρδίας.

Ἄνευ τοῦ πρώτου ὕδατος κυλίων Γερμανίας,
ὕπνρξα αἵτιον φρικτὸν μεγάλῃς διχονοίας.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΗΣ